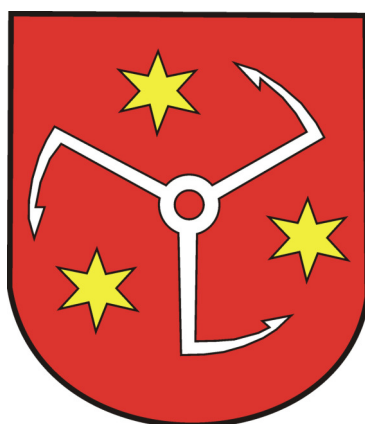

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY BIERUTÓW**

**CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY
BIERUTÓW**

zespół pracowni projektowej „R.S.STUDIO”
pod kierunkiem mgr inż. arch. Rafała Schmidta

październik 2018 r.

Do tekstu „STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY BIERUTÓW” przyjętego przez Radę Miejską w Bierutowie uchwałą Nr XLV/389/10 z dnia 29 kwietnia 2010 r., wprowadza się zmiany oznaczone w następujący sposób:

- słowa dodane do tekstu oznacza się **podkreśloną wytłuszczoną kursywą**

Aktualnie rozwój gminy uzależniony jest od wyników analiz i możliwości rozwojowych oraz wynikających z nich kierunków zagospodarowania przestrzennego, które sporządza się na podstawie art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1073 ze zm.). Wymogi te, zostały wprowadzone na podstawie ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 1023 ze zm.).

Wszelkie dokonane analizy i bilanse zamieszczono w części I „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bierutów”, jak również ich wyniki, wraz ze zmianami jakie wprowadza się niniejszym projektem zmiany studium.

Tekst ujednolicony obejmuje:

- zmiany do studium dotyczące terenów położonych we wsi Kruszowice, przyjęto dnia 2018 r. uchwałą nr Rady Miejskiej w Bierutowie;
- zmiany do studium dotyczące obszarów w zachodniej części miasta Bierutów oraz we wschodniej części wsi Kijowice, przyjęto dnia 29 września 2011 r. uchwałą nr XII/100/11 Rady Miejskiej w Bierutowie;
- studium dla całego obszaru Miasta i Gminy Bierutów przyjęto dnia 29 kwietnia 2010 r. uchwałą nr XLV/389/10 Rady Miejskiej w Bierutowie

WSTĘP	11
CZĘŚĆ I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	11
1. POŁOŻENIE	11
1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	11
1.2. SĄSIADUJĄCE JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE	11
1.3. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	12
1.4. SYSTEM HIERARCHICZNY OŚRODKÓW USŁUGOWYCH	12
2. UKSZTAŁTOWANIE I MORFOLOGIA TERENU	12
2.1. UKSZTAŁTOWANIE TERENU	12
2.2. MORFOLOGIA TERENU	12
2.3. BUDOWA GEOLOGICZNA	13
2.4. KLIMAT	13
2.4.1 WARUNKI KLIMATYCZNE	13
2.4.2 WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE	14
CZĘŚĆ II UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU	15
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA TERENU	15
1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	15
1.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	15
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEJ FUNKCJI I ZAINWESTOWANIA TERENU	15
2.1. FUNKCJA MIESZKANIOWA	15
2.1.1 TERENY WIEJSKIE	16
2.1.2 MIASTO BIERUTÓW	16
2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	16
2.2.1 USŁUGI OŚWIATY I WYCHOWANIA	16
2.2.2 USŁUGI ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ	17
2.2.3 USŁUGI KULTURY	19
2.2.4 USŁUGI KULTU RELIGIJNEGO	19
2.2.5 USŁUGI ADMINISTRACJI I ŁĄCZNOŚCI	19
2.2.6 CMENTARZE	20
2.2.7 USŁUGI SPORTU I REKREACJI ORAZ TURYSTYKI I WYPOCZYNKU	20
2.3. DZIAŁALNOŚĆ O CHARAKTERZE KOMERCYJNYM	20
2.3.1 USŁUGI HANDLU I GASTRONOMII	20
2.3.2 USŁUGI RZEMIOSŁA	21

2.3.3 PRODUKCJA	21
2.3.4 SKŁADY, BAZY I MAGAZYNY	21
2.3.5 POWIERZCHNIOWA EKSPLOATACJA KRUSZYW	21
2.4. PRODUKCJA ROLNICZA	21

CZĘŚĆ III UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY.....22

1. UKŁAD URBANISTYCZNY	22
1.1. ROZMIESZCZENIE JEDNOSTEK OSADNICZYCH.....	22
1.2. TYPY UKŁADÓW OSADNICZYCH	22
1.3. DATOWANIE ZABUDOWY	22
1.4. UKŁADY PRZESTRZENNE ZABUDOWY.....	22
2. OBIEKTY ARCHITEKTURY	22
3. UKŁAD FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNY	23

CZĘŚĆ IV UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA.....23

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	23
1.1. WARUNKI GLEBOWE.....	23
1.2. ROZKŁAD PRZESTRZENNY KOMPLEKSÓW GLEB.....	24
1.3. STRUKTURA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	25
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	26
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW	26
2.2. SKŁAD GATUNKOWY LASÓW	27
2.3. PRZYDATNOŚĆ GOSPODARCZA I REKREACYJNA LASÓW	27
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WIELKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH²⁷	
3.1. WODY POWIERZCHNIOWE	28
3.2. WODY PODZIEMNE	28
3.3. WODY GRUNTOWE	28
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	29
4.1. ŚWIAT ROŚLINNY	29
4.2. ŚWIAT ZWIERZĘCY	29
4.2.1 BEZKRĘGOWCE	29
4.2.2 SSAKI	29
4.2.3 PTAKI	30
4.2.4 PŁAZY I GADY	30
4.2.5 RYBY	30

4.3. UWARUNKOWANIA EKOLOGICZNE	31
5. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	31
5.1. ROLNICTWO	31
5.1.1 JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH	31
5.1.2 ODŁOGOWANIE ŁĄK	31
5.1.3 WYPALANIE TRAW	31
5.2. MIESZKALNICTWO	32
5.2.1 OGRZEWANIE	32
5.2.2 ZAOPATRZENIE W WODĘ ORAZ GOSPODARKA ŚCIEKOWA... ..	32
5.2.3 GOSPODARKA ODPADAMI	32
5.3. KOMUNIKACJA	32
5.3.1 SPALINY	32
5.3.2 HAŁAS.....	33
5.4. ZAKŁADY PRODUKCYJNO – USŁUGOWE	33
5.4.1 ZAKŁADY PRODUKCJI ROLNICZEJ.....	33
5.4.2 ZAKŁADY PRODUKCYJNO-USŁUGOWE.....	33
5.4.3 ZAKŁADY PRODUKCYJNE I RZEMIEŚLNICZE W ZABUDOWIE MIESZKANIOWEJ	33
5.5. INNE ZAGROŻENIA	33
CZĘŚĆ V UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMOGÓW OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	34
1. HISTORIA OSADNICTWA NA TERENIE GMINY	34
1.1. NAJSTARSZE ŚLADY OSADNICTWA.....	34
1.2. OKRES LATEŃSKI.....	34
1.3. OŻYWIENIE OSADNICTWA.....	34
1.4. CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH WSI.....	35
2. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	38
3. ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY ŚRODOWISKA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	38
3.1. OBIEKTY I OBSZARY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW	38
3.2. WYKAZ ZABYTEKÓW.....	39
3.3. WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH	39
3.4. WYKAZ ZABYTEKOWYCH CMENTARZY.....	40
CZĘŚĆ VI UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	40
1. DEMOGRAFIA	40

1.1.	GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA.....	40
1.2.	PRZYROST NATURALNY.....	41
1.3.	MIGRACJE LUDNOŚCI.....	41
1.4.	STRUKTURA WIEKU	42
1.5.	WIELKOŚĆ JEDNOSTEK OSADNICZYCH.....	42
1.6.	PROGNOZA LUDNOŚCI GMINY	44
2.	WARUNKI MIESZKANIOWE	44
3.	DOSTĘP DO USŁUG PODSTAWOWYCH, W TYM USŁUG ZDROWIA I EDUKACJI.....	45
4.	DOSTĘP DO USŁUG KOMERCYJNYCH	45
CZĘŚĆ VII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....		45
1.	ZALEWANIE WODAMI POWODZIOWYMI.....	45
2.	KOMUNIKACJA DROGOWA.....	45
3.	ZAGROŻENIE ŻYCIA I MIENIA ZWIĄZANE Z PRZESTĘPCZOŚCIĄ.....	46
CZĘŚĆ VIII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY		46
1.	ANALIZY EKONOMICZNE.....	46
1.1.	DOCHODY BUDŻETU GMINY	46
1.2.	WYDATKI BUDŻETU GMINY	47
1.3.	PROGNOZY BUDŻETOWE.....	47
1.4.	AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA NA TERENIE GMINY	47
1.5.	AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA GMINY NA TLE POWIATU	47
1.6.	ANALIZA SWOT.....	48
1.7.	WNIOSKI.....	48
2.	ANALIZY ŚRODOWISKOWE	49
2.1.	POŁOŻENIE.....	49
2.2.	UŻYTKOWANIE GRUNTÓW.....	49
2.3.	ZAGROŻENIE POWODZIOWE	49
2.4.	OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	49
2.5.	OBSZARY NATURA 2000.....	49
2.6.	ANALIZA SWOT.....	50
2.7.	WNIOSKI.....	51
3.	ANALIZY SPOŁECZNE	52
3.1.	BEZROBOCIE	52
3.2.	WYNAGRODZENIA.....	52
3.3.	RYNEK PRACY.....	52
3.4.	RYNEK MIESZKANIOWY.....	53

3.5.	USŁUGI PUBLICZNE ORAZ USŁUGI O CHARAKTERZE SPOŁECZNYM	53
3.6.	ANALIZA SWOT	54
3.7.	WNIOSKI	55
4.	PROGNOZY DEMOGRAFICZNE	55
4.1.	POPULACJA	55
4.2.	PRZYROST NATURALNY	55
4.3.	WSPÓŁCZYNNIK DZIETNOŚCI OGÓLNEJ	56
4.4.	WSPÓŁCZYNNIK DYNAMIKI DEMOGRAFICZNEJ	56
4.5.	MIGRACJE	56
4.6.	ANALIZA SWOT	56
4.7.	WNIOSKI	57
5.	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY	57
5.1.	ZAKRES DZIAŁANIA	57
5.2.	ŹRÓDŁA FINASOWANIA	58
5.3.	WYDATKI INWESTYCYJNE GMINY	58
5.4.	WNIOSKI	59
6.	BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ	59
6.1.	MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ	59
6.2.	MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ USŁUGOWĄ I PRODUKCYJNĄ	60
6.3.	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTKI OSADNICZEJ	60
6.4.	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW POŁOŻONYCH POZA JEDNOSTKĄ OSADNICZĄ, PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ	61
6.5.	WYNIKI ANALIZ - PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ ORAZ WYLICZONEJ CHŁONNOŚCI OBSZARÓW	61
6.6.	WYNIKI ANALIZ DLA ZMIANY STUDIUM	62
6.7.	PODSUMOWANIE ANALIZ	63
7.	BILANS TERENÓW PO WPROWADZENIU ZMIAN STUDIUM	64
7.1.	ZMIANA STUDIUM DLA TERENÓW POŁOŻONYCH WE WSI ZBYTOWA	64
8.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEBY ROZWOJU RYNKU PRACY ORAZ ZWIĘKSZENIA DOCHODÓW GMINY	64
9.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEBY ROZWOJU MIESZKALNICTWA	68

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEBY OGRANICZENIA MIGRACJI MIESZKAŃCÓW Z TERENU GMINY	69
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z MOŻLIWOŚCI ROZWOJU W OPARCIU O ATRAKCYJNOŚĆ KOMUNIKACYJNĄ.....	69

CZĘŚĆ IX UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW69

1. STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA GRUNTÓW	69
1.1. WŁASNOŚĆ KOMUNALNA	70
1.2. WŁASNOŚĆ PAŃSTWOWA	70

CZĘŚĆ X UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH70

1. ELEMENTY ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE	70
1.1. POMNIKI PRZYRODY	70
1.2. ROŚLINY CHRONIONE.....	71
1.3. ZWIERZĘTA CHRONIONE.....	71
1.4. DRZEWA I KRZEWY	71
2. ELEMENTY ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE.....	71
2.1. OBSZARY NATURA 2000.....	71
2.2. GLEBY CHRONIONE	72
2.3. LASY ORAZ GRUNTY LEŚNE.....	72
2.4. ZŁOŻA KOPALIN	72
2.5. WODY POWIERZCHNIOWE	72
2.6. WODY PODZIEMNE	73
2.7. WALORY KRAJOBRAZOWE	73
2.8. CMENTARZE I ZIELEŃ CMENTARNA	73
3. ELEMENTY ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO – OBIEKTY I OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE.....	73
3.1. OBIEKTY ARCHITEKTURY UJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW.....	73
3.2. OBSZARY I ZAŁOŻENIA PARKOWE UJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW	73
3.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	73

CZĘŚĆ XI	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO UZBROJENIA TERENU ORAZ STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	74
1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU KOMUNIKACJI DROGOWEJ.....	74
1.1.	DROGI WOJEWÓDZKIE	74
1.2.	DROGI POWIATOWE.....	74
1.3.	DROGI GMINNE	75
1.4.	MOTORYZACJA.....	75
1.5.	TERENY OBSŁUGI KOMUNIKACJI SAMOCHODOWEJ.....	76
1.6.	KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA	76
2.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU KOMUNIKACJI KOLEJOWEJ	76
3.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ.....	77
3.1.	GOSPODARKA WODNA	77
3.2.	GOSPODARKA ŚCIEKOWA.....	82
4.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ENERGETYCZNEJ	83
4.1.	PRZESYŁOWE LINIE ENERGETYCZNE.....	83
4.2.	ZASILANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	84
5.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ODPADAMI.....	84
5.1.	GOSPODARKA ODPADAMI - WYWÓZ.....	84
5.2.	SKŁADOWISKA ODPADÓW STAŁYCH	84
6.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU POZOSTAŁYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	84
6.1.	ZAOPATRZENIE W GAZ.....	84
6.2.	TELEKOMUNIKACJA	84
6.2.1	SIEĆ TELEFONICZNA.....	84
6.2.2	LINIE PRZESYŁOWE.....	85
7.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	85
CZĘŚĆ XII	ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE.....	85
1.	WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY BIERUTÓW - ZAŁĄCZNIK A	85
2.	WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW - ZAŁĄCZNIK B.....	93

3. WYKAZ GATUNKÓW ROŚLIN CHRONIONYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY BIERUTÓW - ZAŁĄCZNIK C.....	94
4. WYKAZ ZWIERZĄT RZADKO WYSTĘPUJĄCYCH, PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE - ZAŁĄCZNIK D.....	94
5. WYKAZ ZABYTEKÓW - ZAŁĄCZNIK E.....	95
6. WYKAZ ZABYTEKOWYCH CMENTARZY - ZAŁĄCZNIK F.....	112

WSTĘP

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

CZĘŚĆ I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. POŁOŻENIE

1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Bierutów leży w powiecie oleśnickim, na wschód od miasta Wrocławia. Jest jedną z najbardziej na wschód wysuniętych gmin w województwie dolnośląskim (graniczy bezpośrednio z województwem opolskim).

Obejmuje obszar na północ i południe od rzeki Widawy. Położona jest w makroregionie Nizina Śląska, w mezoregionie Równina Oleśnicka. Część północno - wschodnia leży na pograniczu Wysoczyzny Wieruszowskiej.

1.2. SĄSIADUJĄCE JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE

Gmina Bierutów graniczy z następującymi gminami i powiatami:

– gm. Jelcz- Laskowice	– powiat Oława (od strony południowej);
– gm. Oleśnica	– powiat Oleśnica (od zachodu i północnego zachodu);
– gm. Dziadowa Kłoda	– powiat Oleśnica (od północy i północnego wschodu);
– gm. Wilków	– powiat Namysłów, woj. opolskie (od wschodu);

- gm. Namysłów – powiat Namysłów, woj. opolskie (od południowego wschodu).

1.3. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 14 700 ha. W jej skład wchodzi:

- miasto Bierutów (pow. 840 ha),
- 16 wsi (Jemielna, Stronia, Wabienice, Strzałkowa, Gorzesław, Solniki Wielkie, Solniki Małe, Zawidowice, Kijowice, Zbytowa, Paczków, Kruszowice, Karwiniec, Sątok, Posadowice, Radzieszyn).

1.4. SYSTEM HIERARCHICZNY OŚRODKÓW USŁUGOWYCH

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Gminę Bierutów zakwalifikowano do grupy ośrodków lokalnych. W strukturze istniejących powiązań w regionie, jako ośrodek metropolitalny wyróżniono Wrocław, natomiast jako subregionalny ośrodek równoważenia rozwoju wyznaczono Oleśnicę.

2. UKSZTAŁTOWANIE I MORFOLOGIA TERENU

2.1. UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Obszar gminy to tereny o stosunkowo mało urozmaiconej rzeźbie, płaskie o spadkach w granicach 1% – 4%. Teren jest wzniesiony od 128,00 m n.p.m. w części zachodniej do 299,00 m n.p.m. w części północno wschodniej. Tereny są w większości niezabudowane, użytkowane głównie rolniczo. Pewnym ożywieniem krajobrazu są kompleksy leśne.

2.2. MORFOLOGIA TERENU

Pod względem geomorfologicznym na analizowanym terenie można wydzielić następujące jednostki morfologiczne:

- **wysoczyzna morenowa płaska**

Obejmuje północną i południową część gminy i jest przedzielona doliną rzeki Widawy. Charakteryzuje się terenem płaskim o spadkach w przedziale 2 - 3%. Ogólne nachylenie jest w kierunku zachodnim. W obrębie wysoczyzny morenowej płaskiej występują małe doliny o przebiegu południkowym i równoleżnikowym, o szerokości od kilkudziesięciu metrów, miejscami do 200 - 300 metrów. W pewnych fragmentach dolina zanika, widoczny jej brak jest w morfologii i budowie geologicznej, gdzie brakuje osadów rzecznych. Doliny są nieckowate o mało widocznych granicach morfologicznych, nieznacznie wcięte poniżej poziomu wysoczyzny.

- **dolina rzeki Widawy**

Na znacznym odcinku w części wschodniej posiada jedną terasę zalewową, akumulacyjną z okresu holocenu. Terasa jest wzniesiona do 2,0 metrów nad średni poziom wody w rzece. W dolnym odcinku biegu, w rejonie wsi Zbytowa, występuje wyższa terasa zalewowa - mocno zdenudowana, o wysokości dochodzącej do 3,0 metra nad średni poziom wody w rzece.

- **formy sztuczne**

Nieliczne małe wyrobiska po eksploatacji piasków i żwirów na cele lokalne.

2.3. BUDOWA GEOLOGICZNA

Ze względu na pewną odmiennność w budowie geologicznej, można wydzielić dwa rejony:

- **Wysoczyzna morenowa**

Główne utwory budujące wysoczyznę to gliny morenowe reprezentowane przez gliny, gliny piaszczyste, w stanie twardoplastycznym w stropie czasem plastycznym o miąższości zróżnicowanej. Gliny morenowe bezpośrednio pod glebą występują głównie w części centralnej i południowej. Ich miąższość przekracza na całym terenie 3,0m, miejscami łącznie z cienkimi przewarstwieniami piasku może osiągnąć miąższość 25,0 - 47,0m. Miejscami występują pyły w stanie twardoplastycznym o miąższości dochodzącej do 2,0m. Pyły te są określane jako mułki wodno - lodowcowe lub jako utwory namyte. Gliny morenowe miejscami są przykryte przez piaski wodno - lodowcowe. Występują głównie piaski drobne, które posiadają miąższość 1,0 - 4,0m, lokalnie 8,0 - 10,0m i więcej. Gliny morenowe zazwyczaj znajdują się w stanie twardoplastycznym od samej powierzchni. Jedynie miejscami w górnych partiach wysoczyzny, stropowa partia glin o miąższości ok. 1,0m jest w stanie plastycznym. Piaski w rejonie wysoczyzny wykazują stopień zagęszczenia w granicach $I_D = 0,4 - 0,6$.

- **Dolina rzeki Widawy**

Budowa geologiczna doliny jest jednolita. Pod warstwą gleby zalegają mady gliniaste, miejscami mady organiczne, o miąższości do 1,0m. Pod warstwą mad lub bezpośrednio pod glebą występują piaski drobne i średnie średnio zagęszczone na granicy piasków luźnych, o stopniu zagęszczenia $I_D = 0,35 - 0,40$. Mady gliniaste znajdują się najczęściej w stanie plastycznym. W rejonie Bierutowa w dolinie na stosunkowo dużej powierzchni występują torfy niskie o miąższości przekraczającej 1,5m.

2.4. KLIMAT

2.4.1 Warunki klimatyczne

Dla rejonu Bierutowa podstawowe parametry meteorologiczne przedstawiają się następująco:

- **temperatury**

- średnia temperatura stycznia -1,5°C
- średnia temperatura lipca 18,2°C

- **pory roku**

- czas trwania zimy 60 dni
- czas trwania lata 98 dni

- **opady i zachmurzenie**

- liczba dni pogodnych 62
- liczba dni pochmurnych 110
- opad atmosferyczny 610mm
- liczba dni z szatą śnieżną 54

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	R
41	33	38	43	62	67	83	66	50	44	41	47	615

Tabela 1 - Opad atmosferyczny za lata 1831 - 1930 Stacja Oleśnica:

- wiatr**

Cisze atmosferyczne wynoszą ok. 20%. Wiatry słabe o szybkości 1 - 2 m/s występują w 30% czasu rocznego. Dominują wiatry o składowej zachodniej z dość znacznym udziałem wiatrów południowych.

- średnia prędkość wiatru 2,3 m/s
- przeważające kierunki wiatru N, W, SW

N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
2,9	2,8	2,9	3,2	3,5	3,9	5,0	3,9

Tabela 2 - Średnie prędkości wiatru w m/s na poszczególnych kierunkach (stacja Wrocław za lata 1951 - 1970)

Dane powyższe z uwagi na bliskie położenie od stacji pomiarowej można przyjąć jako reprezentatywne dla rejonu Bierutowa.

2.4.2 Warunki topoklimatyczne

Warunki topoklimatyczne na analizowanym terenie są nieznacznie zróżnicowane. Wynika to z położenia, różnic wysokości, morfologii terenu, a także wielkości powierzchni. Ze względu na zróżnicowanie warunków topoklimatycznych można wydzielić dwa rejon:

- Rejon I - wysoczyzna płaska**

Topoklimat wysoczyzny jest typowy dla terenów płaskich, z płytkim poziomem wody gruntowej, nie predysponowany do gromadzenia się mgieł i tworzenia się zastoisk zimnego powietrza. Jest to teren poprawnie nawietrzany i przewietrzany, przeciętnie nasłoneczniony.

W bocznych dolinach z uwagi na płytki poziom gruntowej w warstwach powietrza w pobliżu gruntu tworzą się zastoiska zimnych mas powietrza o większej wilgotności. Doliny stanowią rynny okresowego spływu wód gruntowych i zimnych mas powietrza z terenów wyżej położonych.

- Rejon II - dolina rzeki Widawy**

Rejon, który z uwagi na swoją wielkość i płaskie szerokie dno stwarza warunki do stagnacji zimnych i wilgotnych mas powietrza, tworzenia się zastoisk powietrza, powstawania zwłaszcza jesienią mgieł radiacyjnych i przymrozków przygruntowych.

CZĘŚĆ II

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA TERENU

1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Aktualne Studium dla gminy w dużej mierze straciło swoją aktualność, w szczególności w zakresie przeznaczenia terenu oraz zgodności z aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Dodatkowo, do ważniejszych uwarunkowań należy zaliczyć konieczność dostosowania tego strategicznego dokumentu do wymogów ustawy, która weszła w życie po uchwaleniu Studium tj. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami).

1.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Gmina posiada ważne plany miejscowe dla takich jednostek jak: Bierutów, Wabienice, Solniki Wielkie, Zbytowa, Kruszowice, Karwiniec, Radziszyn (tereny wskazane pod zainwestowanie), Posadowice (tereny wskazane pod zainwestowanie). Dodatkowo na obszarze gminy istnieje kilka ważnych planów dotyczących pojedynczych inwestycji, czy działek. Aktualnie toczą się prace nad kolejnymi planami dla 4 miejscowości. Po analizie tych dokumentów należy stwierdzić, iż zapisy planów oraz Studium w niektórych miejscach są rozbieżne.

Reasumując należy zauważyć, iż uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia terenu w planach oraz faktyczną realizacją zapisów planów są istotną przesłanką do ponownego przeanalizowania dokumentu o charakterze kierunkowym, jakim jest Studium.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEJ FUNKCJI I ZAINWESTOWANIA TERENU

2.1. FUNKCJA MIESZKANIOWA

Tereny mieszkaniowe (szczególnie w mieście) charakteryzują się stosunkowo dużym zagęszczeniem zabudowy oraz ilości osób/m², co często może wpływać niekorzystnie na komfort życia mieszkańców. Na terenie gminy (razem z miastem) współczynnik ilustrujący powierzchnię użytkową przypadającą na jednego mieszkańca wynosi - 21,84 m² (stan na 31.12.2006r.) i jest to wskaźnik zbliżony do wskaźnika dla powiatu oleśnickiego (21,68 m²), lecz niższy od średniej w województwie dolnośląskim, który wynosi 23,42 m².

Wszystkie tereny zabudowy mieszkaniowej oznaczone zostały na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

2.1.1 Tereny wiejskie

Na terenach wiejskich gminy występuje przede wszystkim indywidualne budownictwo jednorodzinne i zagrodowe, związane z funkcją rolniczą oraz sporadycznie budownictwo wielorodzinne.

Zabudowa w większości przypadków jest w złym stanie technicznym.

2.1.2 Miasto Bierutów

Bierutów jest największym ośrodkiem mieszkaniowym na terenie gminy. W mieście budownictwo jednorodzinne równoważone jest znaczącą ilością budynków wielorodzinnych, a w centrum miasta zabudowa wielorodzinna jest formą dominującą.

2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Jako infrastrukturę społeczną w niniejszym dokumencie uznano te obszary ludzkiej działalności i wiążącego się z nią zainwestowania, które w dość szeroki sposób zajmują się zaspokajaniem potrzeb lokalnych społeczności. Do tak rozumianej infrastruktury społecznej należy zaliczyć: usługi oświaty i wychowania, usługi zdrowia i opieki społecznej, usługi kultury, usługi administracji i łączności oraz cmentarze a także usługi sportu i rekreacji.

2.2.1 Usługi oświaty i wychowania

Usługi oświaty reprezentowane są na terenie gminy przez szkoły policealne, licea, gimnazja i szkoły podstawowe. Usługi wychowania reprezentowane są przez przedszkola. Aktualna sieć oświatowo - wychowawcza na terenie gminy wygląda następująco:

- **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Reymonta w Bierutowie, plac Kościelny 2 (521 uczniów - dane za rok 2004). W skład zespołu wchodzi:**
 - 3-letnie Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych (na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej),
 - 3-letnie Liceum Profilowane o profilu ekonomiczno - administracyjnym i socjalnym (na podbudowie 3-letniego gimnazjum),
 - 4-letnie Technikum - zawód technik agrobiznesu (na podbudowie 3-letniego gimnazjum),
 - 3-letnie Liceum Ogólnokształcące (na podbudowie 3-letniego gimnazjum),
 - 2-letnie Liceum Ogólnokształcące Uzupełniające dla dorosłych (na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej),
 - 3-letnie Technikum Uzupełniające (na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej),
 - 2-letnia Szkoła Policealna dla dorosłych (na podbudowie szkoły średniej).
- **Gimnazjum w Bierutowie, ul. Kolejowa 7 (557 uczniów dane za rok 2004)**
- **Szkoły Podstawowe:**
 - Szkoła Podstawowa w Bierutowie (ul. Krasińskiego 3) - 603 uczniów,
 - Szkoła Podstawowa w Wabienicach (Wabienice 92) - 128 uczniów,
 - Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Sucharskiego w Zbytowej - 109 uczniów.
- **Przedszkole Miejskie w Bierutowie, ul. 1-go Maja 15**

Obiekty szkolne są w dość przeciętnym stanie technicznym. Doraźnie prowadzone są bieżące remonty, jednak w stopniu dalece niewystarczającym. Jedynie gimnazjum i szkoła

podstawowa w Bierutowie znajdują się w stosunkowo nowym budynku. Jako niewystarczające można określić także zaplecze sportowe – w szkołach we wsiach Zbytowa i Wabienice brakuje dużych sal gimnastycznych. Na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący” oznaczono wszystkie większe usługi oświaty i wychowania, występujące na terenie gminy.

2.2.2 Usługi zdrowia i opieki społecznej

W zakresie leczenia zamkniętego gmina Bierutów obsługiwana jest przez szpital w Oleśnicy. Opieka zdrowotna na terenie gminy reprezentowana jest przez Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa w Bierutowie oraz dwa Wiejskie Ośrodki Zdrowia w Wabienicach i Zbytowej. Ponadto powstało kilka prywatnych gabinetów lekarskich.

Obszar działania Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Bierutowie przedstawia poniższy schemat:

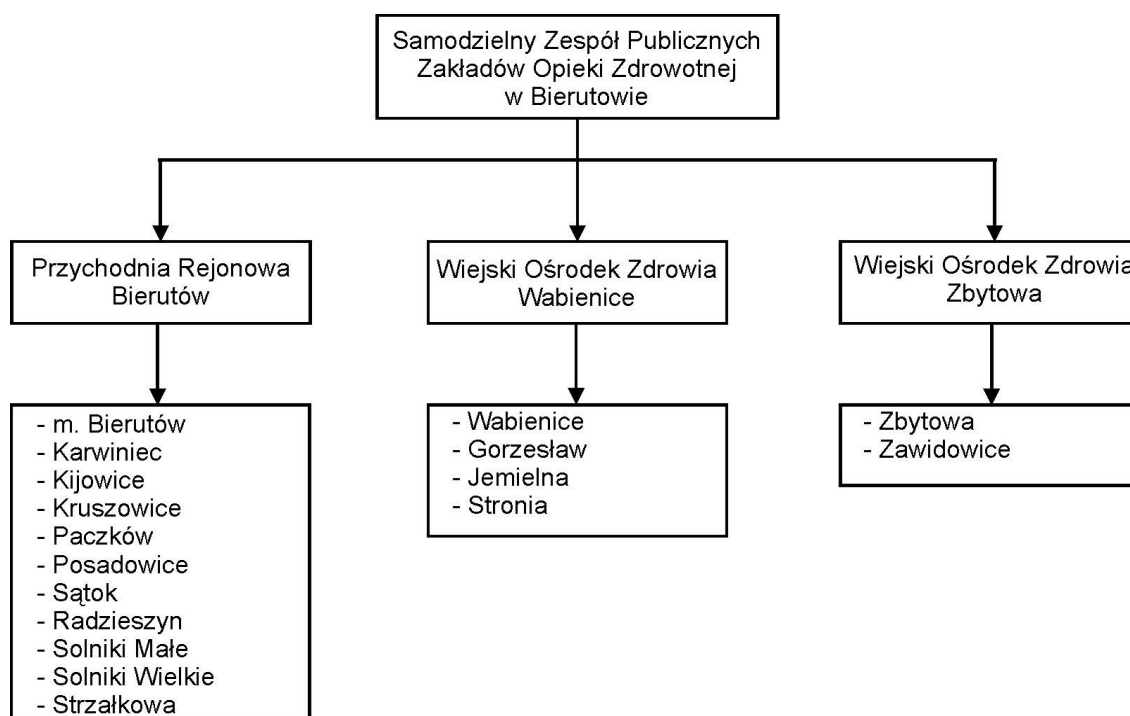

Tabela 3 - Obszar działania zespołu publicznych zakładów opieki zdrowotnej w Bierutowie

Źródło: www.bierutow.pl/bip

Organizację Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Bierutowie ilustruje poniższy schemat:

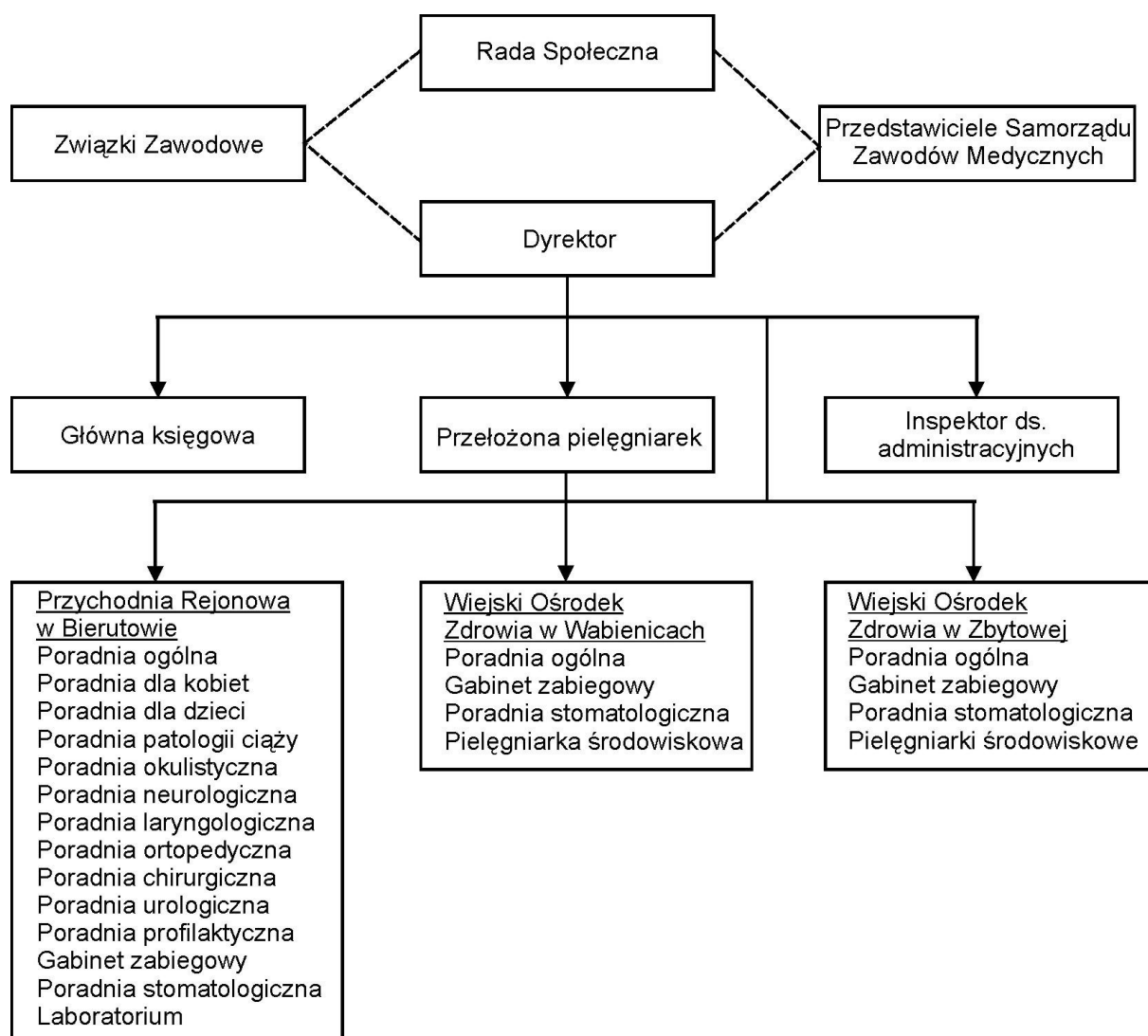

Tabela 4 - Schemat organizacyjny zespołu publicznych zakładów opieki zdrowotnej w Bierutowie
 (źródło: www.bierutow.pl/bip)

Dostępność usług zdrowia na terenie gminy ilustruje poniższa tabela:

	liczba osób przypadających na	
	przychodnię i ośrodek zdr.	aptekę
gm. Bierutów	3407	5111
pow. oleśnicki	3574	3701

Tabela 5 - Dostępność usług medycznych na obszarze miasta i gminy Bierutów

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

W Bierutowie mieści się Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ponadto na terenie gminy znajduje się również Dom Pomocy Społecznej, zlokalizowany we wsi Jemielna, dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Tereny ważniejszych usług zdrowia, występujących na terenie miasta i gminy oznaczono na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

2.2.3 Usługi kultury

Usługi kultury w gminie reprezentowane są przez Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury mieszczący się w Bierutowie. Ponadto w mieście funkcjonuje Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, posiadająca filie biblioteczne w Zbytowej i Solnikach Wielkich, a także Komenda Hufca ZHP w Bierutowie.

2.2.4 Usługi kultu religijnego

Innym rodzajem budynków użyteczności publicznej związanych z usługami kultury są kościoły (oraz większe kaplice) zlokalizowane:

- **w Bierutowie:**

- Kościół filialny p.w. Św. Katarzyny
- Kościół parafialny p.w. Św. Józefa
- Ruiny Kościoła p.w. Św. Trójcy

- **we wsiach:**

- Jemielna - Kościół filialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej
- Stronia - Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP
- Wabienice - Kościół parafialny p.w. Wniebowstąpienia NMP
- Gorzesław - Kościół filialny p.w. Matki Boskiej
- Solniki Wielkie - Kościół parafialny p.w. Michała Archanioła
- Solniki Małe - Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP
- Paczków - Kaplica mszalna p.w. Aniołów Stróżów
- Zbytowa - Kościół p.w. Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej
- Zawidowice - Kościół p.w. Świętego Wawrzyńca
- Posadowice - Kościół filialny p.w. Bożego Ciała

Związki wyznaniowe działające na terenie miasta i gminy Bierutów:

- **Kościół Rzymsko - Katolicki prowadzony przez:**

- Parafię pw. Świętego Józefa Oblubieńca Najświętszej Marii Panny w Bierutowie
- Parafię pw. Świętego Michała Archanioła w Solnikach Wielkich
- Parafię pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Wabienicach
- Parafię pw. Matki Bożej Królowej Polski w Zbytowej

2.2.5 Usługi administracji i łączności

Wszystkie usługi w zakresie administracji zlokalizowane są w Bierutowie. Znajdują się tutaj: Urząd Miasta i Gminy, siedziba Rady Miasta i Gminy oraz Urząd Stanu Cywilnego, a także komisariat policji.

Na terenie gminy funkcjonują również cztery placówki pocztowo - telekomunikacyjne zlokalizowane w Bierutowie, Wabienicach, Solnikach Wielkich oraz Zbytowej, co daje współczynnik na dość wysokim poziomie - ok. 3,7 placówki na 10 tys. mieszkańców (średnia w byłym woj. wrocławskim - 1,7).

Jeśli chodzi o telekomunikację, to mimo, że w gminie, w ostatnich latach współczynnik określający stopień dostępności usług telekomunikacyjnych (ilość abonentów telefonii przewodowej na 1000 os.) wzrósł o ponad 100% - do ponad 150, to jednak pozostaje on na dużo niższym poziomie niż średnia wojewódzka (ponad 230).

2.2.6 Cmentarze

Na terenie gminy funkcjonuje jeden cmentarz komunalny w Bierutowie oraz kilka cmentarzy parafialnych znajdujących się we wsiach: Zbytowa, Wabienice, Zawidowice, Solniki Wielkie, Kruszowice. Wszystkie większe czynne cmentarze znajdujące się na terenie gminy oznaczono na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

2.2.7 Usługi sportu i rekreacji oraz turystyki i wypoczynku

Na terenie miasta usługi sportu i rekreacji reprezentowane są przez halę sportową oraz stadion. Na terenach wiejskich istnieją jedynie wiejskie i przyszkolne boiska sportowe oraz sala gimnastyczna zlokalizowana przy szkole podstawowej w Wabienicach.

W ostatnich latach (z uwagi na rosnącą świadomość zdrowotną społeczeństwa) wyraźnie wzrasta zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi. Pod tym względem gmina jest niedoinwestowana (szczególnie jeżeli chodzi o sale gimnastyczne przy szkołach oraz elementy infrastruktury weekendowego wypoczynku dla mieszkańców gminy oraz osób przyjezdnych).

Zarówno miasto, jak i gmina pozbawione są otwartej bazy noclegowej. Planowane są tereny pod miejsca biwakowe w Bierutowie i Zbytowej, a także trwa organizacja noclegów w gospodarstwach rolnych, podejmujących działalność agroturystyczną na obszarze wiejskim gminy.

W sezonie letnim w Bierutowie przygotowwany jest fragment łąki nad rzeką przy punkcie wypożyczania kajaków - przystani kajakowej, na którym istnieje możliwość rozbicia namiotu. Latem nocleg można też zorganizować w Miejsko - Gminnym Ośrodku Kultury.

W mieście nie działają żadne ośrodki wczasowe, jednak od 2003 roku działa tu obiekt, który posiada miejsca noclegowe - pensjonat Maranta dla osób starszych (były Dom Pomocy Społecznej, specjalizujący się w opiece nad schorowanymi osobami starszymi).

Przez teren gminy przechodzą dwa oznakowane szlaki piesze: czerwony, którego ogólna długość na terenie gminy wynosi ok. 21 km oraz żółty, który na terenie gminy ma długość 6,5 km, a do Smolnej 9 km.

Na terenie gminy istnieją oznakowane trasy rowerowe: „Trasa folwarków” o długości ok. 20 km, mająca oznaczenie czerwone oraz „Trasa Doliny Widawy” o długości ok. 30 km, posiadająca oznaczenie zielone. Istnieje też „Trasa Myśliwska” o długości ok. 18km. Występujące trasy gminne są częścią trasy „Wielka Powiatowa” przechodzącej przez Powiat Oleśnicki.

Ze względu na krainę Doliny Widawy z Bierutowa do wschodnich dzielnic Wrocławia wiedzie również przeszło 40-kilometrowy szlak kajakowy.

Na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący” oznaczono ważniejsze tereny usług sportu i rekreacji występujące na terenie gminy.

2.3. DZIAŁALNOŚĆ O CHARAKTERZE KOMERCYJNYM

2.3.1 Usługi handlu i gastronomii

Usługi handlowo - gastronomiczne są stosunkowo dobrze rozwinięte. W mieście, gdzie nagromadzenie tego rodzaju obiektów jest największe, funkcjonuje dom handlowy oraz kilkanaście mniejszych placówek. Są to na ogół prywatne sklepy o zróżnicowanym profilu oraz powierzchni handlowej. Także usługi gastronomii w przeważającej części znajdują się na terenie miasta Bierutów.

Na terenach wiejskich gminy, w prawie każdej wsi istnieją punkty handlowe (z wyjątkiem Radziszyna). Większość z tych obiektów posiada charakter usług wbudowanych w parterach domów jednorodzinnych, czasem są to pawilony handlowe (tj. w: w Stroni,

Wabienicach, Solnikach Wlk. czy Jemielnej). Przy kilku z nich (m.in. w Zawidowicach) istnieją punkty gastronomiczne, ograniczające się najczęściej do sprzedaży napojów i alkoholu. Stan techniczny obiektów handlowych i gastronomicznych jest na ogół dobry. Tereny większych usług komercyjnych oznaczono na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

2.3.2 Usługi rzemiosła

Na terenie gminy istnieje kilkanaście punktów świadczących usługi rzemiosła tj. kamieniarstwo (Bierutów, Sątok, Zawidowice), mechanika pojazdowa (Bierutów, Gorzesław, Solniki Małe), budownictwo (Bierutów, Zawidowice) oraz stolarstwo (np.: w Solnikach Wlk.). W większości przypadków zakłady te posiadają charakter niewielkich obiektów, nie stanowiących większego zagrożenia dla środowiska przyrodniczego oraz standardu życia mieszkańców.

2.3.3 Produkcja

Zakłady produkcyjne występujące na terenie gminy to niewielkie lub średniej wielkości zakłady przemysłowe o niezbyt dużym stopniu szkodliwości dla środowiska naturalnego, zlokalizowane przede wszystkim w Bierutowie.

Ważniejsze tereny produkcji oznaczono na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

2.3.4 Składy, bazy i magazyny

Składy i bazy występują nielicznie. Związane są przede wszystkim ze składowaniem materiałów budowlanych (np.: w Bierutowie) oraz środków do produkcji rolnej (np.: w Gorzesławiu). W wielu przypadkach posiadają charakter tymczasowy i pod warunkiem zachowania standartowych wymogów składowania, nie stanowią zagrożenia ani dla środowiska naturalnego ani standardu życia miejscowej ludności.

Tereny większych składów, baz i magazynów zlokalizowanych na terenie gminy oznaczono na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

2.3.5 Powierzchniowa eksploatacja kruszyw

Na obszarze gminy Bierutów nie prowadzi się eksploatacji surowców na dużą skalę, ponieważ na tym terenie nie występują znaczne pokłady surowców naturalnych. Istnieją trzy złoża o zarejestrowanych zasobach:

Stronia I - o powierzchni 0,7 ha, skreślone z bilansu zasobów;

Stronia II - złoża kamienia naturalnego KN4106, o powierzchni 9,72 ha. Jego eksploatacja jest aktualnie zaniechana. Szacunkowy zasób złoża wynosi 2370 tys. ton.;

Sątok - złoża rozpoznane szczegółowo, o powierzchni 12,75 ha.

2.4. PRODUKCJA ROLNICZA

Obiekty hodowlane oraz inne związane z produkcją rolną znajdują się na terenie gminy w kilku wsiach, m.in. w Gorzesławiu, Jemielnej i Karwińcu.

Najczęściej są to niewielkie, rodzinne gospodarstwa rolne. Ponadto w kilku miejscowościach zlokalizowane są większe (najczęściej na bazie starych PGR-ów) specjalistyczne gospodarstwa operujące na dużych areałach.

Tereny większych obiektów produkcji rolniczej oznaczono na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

CZĘŚĆ III

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

1. UKŁAD URBANISTYCZNY

1.1. ROZMIESZCZENIE JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Dla gminy Bierutów charakterystyczne są wyraźnie określone i wyodrębnione układy osadnicze, rozmieszczone dość równomiernie na terenie całej gminy. Wyjątek stanowi południowo – wschodnia część gminy, gdzie znajduje się duży kompleks leśny. Wsie posiadają przeważnie charakter ulicowy z osiedlami mieszkaniowymi zlokalizowanymi w bezpośrednim sąsiedztwie głównych dróg.

W tym dość czytelnym układzie dominuje oczywiście miasto Bierutów, które pod względem przestrzennym bardzo różni się od innych miejscowości.

1.2. TYPY UKŁADÓW OSADNICZYCH

Większość wsi na terenie gminy wykształciła się najprawdopodobniej z uliców lub układów jednorodnych. Posiadają zabudowę mniej lub bardziej zwartą, na działkach usytuowanych bezpośrednio przy drodze wiejskiej. W niektórych wykształciło się nawsie, nierzadko ze względu na przepływający przez wieś ciek wodny. W wielu z nich znajdują się dawne majątki, w postaci folwarków lub zespołów pałacowo - parkowych z folwarkami (np. w Gorzesławiu, Jemielnej, Karwiniecu, Posadowicach, Sątoku, Stroni, Strzałkowej, Zbytowej), lecz najczęściej nie są one układem dominującym. Wyjątek od tej reguły mogą stanowić zespoły znajdujące się w takich miejscowościach jak.: Jemielna czy Strzałkowa.

1.3. DATOWANIE ZABUDOWY

Większość zabudowy mieszkalno - gospodarskiej pochodzi z 2 poł. XIX w. oraz z 1 poł. XX w., lecz zdarzają się budowle powstałe jeszcze w XVI w (np.: pałac w Posadowicach) czy 2 poł. XVIII w. (np.: dom w Kruszowicach).

1.4. UKŁADY PRZESTRZENNE ZABUDOWY

Na terenie gminy spotykane są następujące układy budynków: folwarki, zagrody i obejścia gospodarskie. Zagrody komponowane są na stosunkowo niewielkich działkach i przeważa w nich zabudowa zwarta, często budynki połączone są ze sobą. Podstawowym materiałem budowlanym jest cegła. Elewacje zewnętrzne często pozostawiane są jako nietynkowane ze skromnym, ceramicznym detalem architektonicznym.

2. OBIEKTY ARCHITEKTURY

Charakterystycznym elementem wielu wsi są budynki sakralne tj.: kościoły, kapliczki, krzyże pokutne, pochodzące z różnego okresu (najstarszy to kościół w Stroni – 2 poł. XIII w.).

Pomimo, iż zachowana zabudowa to w większości budynki wiejskie, nie pretendujące do miana dzieł sztuki, zabudowa ta dość często posiada walory zabytkowe tj.: bryłę budynku, dachy czy detal architektoniczny.

Szczegółowy spis zabytków oraz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków zawarto w części V w rozdziale „Istniejące formy ochrony środowiska i krajobrazu kulturowego”.

3. UKŁAD FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNY

Układ funkcjonalno-przestrzenny w gminie Bierutów sprowadza się do kilku zespołów charakterystycznych dla gmin miejsko-wiejskich:

- **część północna**

Zespół obejmujący wsie: Jemielna, Stronia, Wabienice, Strzałkowa, Gorzesław o wiodącej funkcji rolno-mieszkaniowej.

Funkcjonalnie, ze względu na korzystne połączenia komunikacyjne oraz rozmiar i dostępność usług, silnie powiązany z miastem Oleśnica.

- **część centralna z miastem Bierutów**

Zespół obejmujący miejscowości: Bierutów, Solniki Wielkie, Solniki Małe, Zawidowice, Kijowice, Zbytowa, Paczków, Kruszowice, Karwiniec o wiodącej funkcji mieszkaniowo-usługowo-rolnej.

Funkcjonalnie, ze względu na układ komunikacyjny (droga wojewódzka) oraz niewielką odległość, silnie powiązany z miastem Bierutów.

- **część południowa**

Zespół obejmujący wsie: Sątok, Posadowice, Radziszyn o wiodącej funkcji mieszkaniowo-rolnej. Skala i rozmiary terenów wskazanych w aktualnych planach pod zainwestowanie mieszkaniowe wskazuje na stały wzrost znaczenia tej funkcji dla tego zespołu.

Funkcjonalnie, ze względu na połączenia komunikacyjne, powiązany z miastem Bierutów oraz słabo z miastem Jelcz-Laskowice.

CZĘŚĆ IV UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1.1. WARUNKI GLEBOWE

Na terenie gminy Bierutów występują przeważnie gleby bielcowe i brunatne, lokalnie czarne ziemie, gleby o zróżnicowanej wartości przyrodniczej i ekonomicznej oraz użytki zielone dobre i miejscami słabe. Wydzielono następujące kompleksy:

- **torfy niskie**

Występują w dolinie rzeki Widawy w rejonie Bierutowa. Miąższość torfów przekracza 1,5m. Torfy są podścielone piaskami luźnymi.

- **mady lekkie**

Wytworzone z piasków gliniastych lekkich, piasków słabo gliniastych, glin pylastych średnio głęboko podścielone piaskami luźnymi. Stosunki wodno - powietrzne mało korzystne, gleby okresowo nadmiernie przesuszane. Kompleks przydatności rolniczej przeważnie żytni słaby klasy V lokalnie IVb.

- **mady lekkie i średnie**

Wytworzone z glin średnich piaszczystych, glin ciężkich, glin lekkich, piasków gliniastych mocnych, piasków gliniastych lekkich, piasków słabo gliniastych, średnio głęboko lub płytko podścielone piaskami luźnymi, tworzą z uwagi na mniej korzystne warunki wodne i stale występujący płytki poziom wody gruntowej użytki zielone średnie i dobre.

- **gleby kompleksu pszennego dobrego**

Wytworzone z glin lekkich, glin średnich, pyłów zwykłych, glin średnich piaszczystych, średnio głęboko podścielone glinami średnimi, glinami ciężkimi. Gleby o poprawnych stosunkach wodno - powietrznych i właściwościach fizyczno - chemicznych. Są to gleby przepuszczalne, przewiewne, o dobrze wykształconym poziomie próchnicznym, zasobne w składniki pokarmowe. Na glebach uzyskuje się wysokie plony wszystkich roślin uprawnych, gleby głównie IIIa i IIIb, lokalnie II klasy bonitacyjnej gruntów ornych.

- **gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego**

Wytworzone z glin lekkich, piasków gliniastych mocnych, piasków gliniastych mocnych piaszczystych, średnio głęboko podścielone piaskami luźnymi, piaskami gliniastymi lekkimi, gliną średnią i gliną lekką. Gleby stosunkowo mało zasobne w składniki pokarmowe, o poprawnej strukturze, przepuszczalne, przewiewne, okresowo przesuszane. Gleby średnio żyzne, okresowo o niepoprawnych stosunkach powietrzno wodnych, głównie IVa i IVb klasy bonitacyjnej gruntów ornych. Gleby przydatne do większości upraw polowych.

- **gleby kompleksu zbożowo - pastewnego mocnego i słabego**

Wytworzone z piasków gliniastych lekkich, piasków luźnych, piasków słabo gliniastych, piasków gliniastych mocnych, glin ciężkich, glin lekkich, średnio głęboko podścielone glinami lekkimi i średnimi oraz łąkami. Gleby średnio zwarte i ciężkie, nadmiernie uwilgotnione, zasobne w składniki pokarmowe, o ograniczonym doborze roślin. Klasy IVa i IVb.

- **gleby kompleksu żytniego słabego i najslabszego**

Wytworzone z piasków gliniastych mocnych, piasków gliniastych lekkich, piasków słabo gliniastych, podścielone piaskami luźnymi. Gleby mało żyzne okresowo przesuszane, ubogie w składniki pokarmowe.

- **trwale użytki zielone bardzo dobre i dobre oraz średnie**

1.2. ROZKŁAD PRZESTRZENNY KOMPLEKSÓW GLEB

Teren gminy można podzielić na dwie części: północną – o przeważającej ilości gleb dobrych i średnio dobrych (klasy I - IV) oraz południową, w której przeważają gleby średnie i słabe (szczególnie na obrzeżach większych kompleksów leśnych).

1.3. STRUKTURA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Na omawianym obszarze występują dość dobre warunki dla rozwoju rolnictwa. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej określany na podstawie czterech podstawowych składników środowiska przyrodniczego: gleb, agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych wg IUNG (Instytut Upraw, Nawożenia, i Gleboznawstwa w Puławach) dla gminy mieści się w przedziale 70 - 80 pkt (średnia dla województwa dolnośląskiego wynosi 74,9 pkt, natomiast średnia dla kraju 66,6 pkt).

Pod względem jakości występujących gleb, gminę Bierutów można zaliczyć do średniozamożnych. Przeważają gleby dobre (kl. I - III to 34,3% gruntów ornych, przy średniej dla byłego woj. wrocławskiego 31,9%, przy czym są to przede wszystkim gleby klasy III, a kl. I nie występuje prawie wcale). Gleby średnie (kl. IV) zajmują 43,5% gruntów ornych, przy średniej dla byłego woj. wrocławskiego 41,4%. Udziały poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w ogólnej powierzchni użytków rolnych w obrębach wiejskich gminy ilustruje poniższa tabela:

klasa bonitacyjna gleb		II	III	IV	V	VI	razem
UŻYTKI ROL. RAZEM	Pow. (ha)	79	3177	4142	1640	506	9544
	Pow. (%)	0,8%	33,3%	43,4%	17,2%	5,3%	100%
w tym: grunty orne	Pow. (ha)	68	2608	3393	1308	430	7807
	Pow. (%)	0,9%	33,4%	43,5%	16,8%	5,5%	100%
w tym: użytki zielone	Pow. (ha)	11	569	749	332	76	1737
	Pow. (%)	0,6%	32,8%	43,1%	19,1%	4,4%	100%

Tabela 6 - Udziały klas bonitacyjnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych w obrębach wiejskich gminy (bez miasta Bierutów) – stan na 01.01.99

Pod względem występowania kompleksów gleb, teren gminy można podzielić na dwie części: północną – o przeważającej ilości gleb dobrych i średniodobrych (klasy bonitacyjnej III i IV) oraz południową – w której przeważają gleby średnie i słabe (szczególnie na obrzeżach większych kompleksów leśnych).

Grunty orne zajmują 81% użytków rolnych, co przy średniej w byłym woj. wrocławskim ponad 81% należy uznać za wartość jedynie średnią. Duży wpływ na przeciętną wysokość tego wskaźnika mają przede wszystkim trwale użytki zielone (prawie 13% pow. użytków rolnych) leżące w licznych ramionach rzeki Widawy oraz Młynówki oraz gleby podmokłe i o słabych klasach bonitacyjnych, co znacznie ogranicza możliwość zagospodarowania tych użytków jako gruntów ornych. Udział poszczególnych form zagospodarowania użytków rolnych na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

użytki rolne	w tym:	pow. (ha)	pow. (%)
	grunty orne	8211	81%
	sady	40	0,4%
	łąki	1310	12,9%
	pastwiska	573	5,7%
	razem	10134	100,0%

Tabela 7 - Struktura użytkowania gruntów rolnych na terenie miasta i gminy Bierutów

źródło - BANK DANYCH REGIONALNYCH wykaz gruntów wg stanu na 2005 rok

Struktura użytków rolnych w gminie

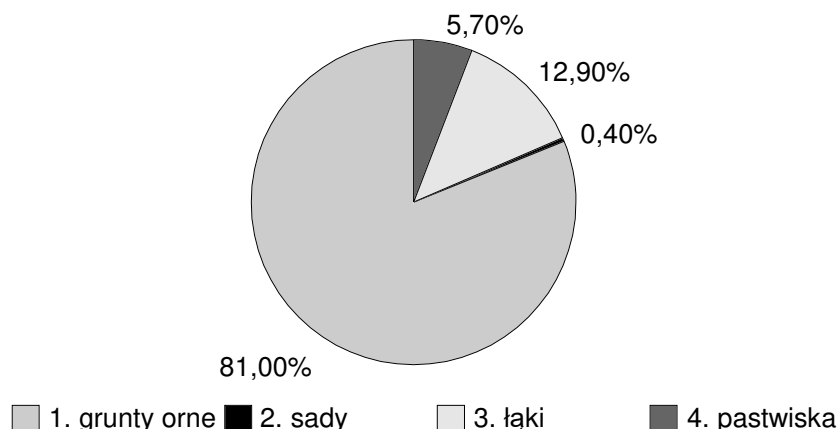

Tabela 8 - Wykres - Struktura użytków rolnych w gminie Bierutów

źródło - BANK DANYCH REGIONALNYCH wykaz gruntów wg stanu na 2005 rok

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW

Lasy podległe Administracji Lasów Państwowych tworzą duży kompleks na południe od Bierutowa. Wg danych statystycznych lasy, grunty leśne oraz zadrzewione zajmują łącznie ok. 3550 ha powierzchni. Zdecydowaną większość, bo ponad 3500 ha stanowią lasy będące we władaniu Lasów Państwowych. W ogólnym zestawieniu powierzchni gminy lasy zajmują około 24% powierzchni, co jest wielkością dużo niższą od średniej w powiecie oleśnickim (30,8%) oraz średniej w województwie dolnośląskim (28,2%), natomiast zbliżony jest do wskaźnika dla całego kraju, który wynosi ponad 23%.

powierzchnia gruntów leśnych [ha]	
ogółem	3 552
las ogółem	3 463,5
grunty leśne publiczne ogółem	3 527
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	3 515,3
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	3 507,7
grunty leśne prywatne	25

Tabela 9 - Powierzchnia gruntów leśnych w gminie

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 2006 rok

Lasy tego rejonu wg przynależności geobotanicznej należą do Holoarktyki, obszar Euro - Syberyjski, prowincja Niżowo Wyżynna Śródeuropejska, dział Europejski, pododdział Pas Kotlin Podgórskich teren Kotliny Śląska. Wg podziału jednostek geobotanicznych Kraina Dolnośląska.

2.2. SKŁAD GATUNKOWY LASÓW

Zasięg naturalny wszystkich ważniejszych gatunków lasotwórczych sosny, dębu, jesionu, buka, świerku, jodły, klonu, jawora, olszy szarej obejmują lasy rejonu Bierutowa.

W tym rejonie procentowy udział dominujących typów siedlisk lasów przedstawia poniższa tabela:

Bór świeży	9,0%
Bór mieszany świeży	35,0%
Bór mieszany wilgotny	10,3%
Las mieszany świeży	18,3%

Tabela 10 - Procentowy udział ważniejszych typów siedlisk lasów

2.3. PRZYDATNOŚĆ GOSPODARCZA I REKREACYJNA LASÓW

Lasy na terenie gminy Bierutów posiadają drzewostan w 95% sosnowy. Z innych ważniejszych gatunków, które występują jako panujące wymienić należy jesion, świerk, oraz brzozę. Pozostałe gatunki nie mają większego znaczenia gospodarczego, występują w zmieszaniu, podnoszą stan zdrowotny lasu, zwiększają walory estetyczne krajobrazu leśnego oraz wzbogacają biocenozę leśną. Najwięcej lasów gospodarczych (drzewostanu nasiennego) znajduje się w kompleksie znajdującym się na południe od Bierutowa. Są to lasy o dużym zróżnicowaniu wiekowym, z bardzo małym udziałem drzewostanu w wieku powyżej 80 - 100 lat. Są to lasy typowo gospodarcze bez pomników przyrody, użytków ekologicznych.

Pod względem przydatności rekreacyjnej są to lasy mroczne, trudno dostępne, z dużą ilością młodników prawnie chronionych przed wszelką penetracją, ubogie w grzyby i jagody, dlatego też są one mało atrakcyjne i stosunkowo mało przydatne dla rekreacji.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WIELKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH

Teren badań jest położony w zlewni rzeki Widawy, która stanowi dopływ prawobrzeżny Odry. Cały teren jest odwadniany przez nieliczne małe cieki przechodzące przez teren opracowania i łączące się z rzeką Widawą. Cieki mają swoją część źródłową na terenach wyżej położonych. Mniejsze cieki są okresowe i przy długim czasie suszy zanikają. Wody opadowe są odprowadzane do cieków przechodzących przez teren opracowania, a następnie do rzeki Widawy.

Większość wód opadowych wsiąka w podłoże lub okresowo stagnuje na powierzchni. W obniżeniach dolinnych występują okresowe podmokłości, a stałe jedynie w dolinie rzeki Widawy, zwłaszcza na odcinku poniżej Bierutowa.

Występujące niewielkie zbiorniki wód powierzchniowych to sztuczne zbiorniki utworzone na ciekach lub zalane wyrobiska.

Występujące na omawianym obszarze wody powierzchniowe i podziemne stanowią jedną z największych wartości środowiska naturalnego gminy. Ze względu na otaczającą szatę roślinną, bogatą faunę oraz wielkość rzeki, szczególnie dużą wartość przyrodniczą przedstawia Widawa. Należy również zwrócić uwagę na występujący na obszarze gminy zbiornik wód podziemnych w wapieniu muszlowym o udokumentowanych zasobach.

3.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Na terenie gminy wody powierzchniowe reprezentowane są przez wody stojące tj. stawy, jeziora itp. oraz wody płynące tj.: rzeki, kanały i rowy.

Wody stojące nie tworzą na terenie większych nagromadzeń, a jedynie niewielkie oczka wodne związane z meandrami rzek, wyrobiskami (zbiornik obok Wabienic) oraz działalnością człowieka (stawy hodowlane). Na terenie gminy znajduje się ponad 20 sztucznych zbiorników wodnych, najwięcej w miejscowościach położonych na rzece Widawą tzn.: Kruszowice – 13, Paczków 7.

Wody płynące reprezentowane są przez kilka rzek tj.: Widawa, Smolna, Sątok, Świerżyna, Ciesielska Woda oraz sieć (licznych szczególnie w pobliżu Widawy) kanałów melioracyjnych. Całkowicie uregulowany bieg posiada jedynie rzeka Sątok, pozostałe rzeki (w tym Widawa) uregulowane są tylko częściowo. Wszystkie cieki na terenie gminy znajdują się w zlewni rzeki Widawy i pośrednio odprowadzają swoje wody do Odry.

3.2. WODY PODZIEMNE

Gmina Bierutów leży wg podziału hydrologicznego w Regionie Wielkopolskim, Podregionie Wielkopolsko-Śląskim, w Rejonie Niecki Wrocławskiej. Na tym terenie stwierdzono występowanie warstw wodonośnych w obrębie osadów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Wody czwartorzędowe stanowią najczęściej ujmowany przez większość mieszkańców gminy poziom wodonośny. Wody te charakteryzują się najczęściej podwyższoną mineralizacją (należy ją uzdatniać dla usunięcia żelaza i manganu) i brakiem zanieczyszczeń bakteriologicznych.

Wody trzeciorzędowe zostały ujęte w jednej studni – w Zbytowej i charakteryzowały się nieco lepszymi parametrami od wód zalegających płycej.

Na terenie gminy stwierdzono również występowanie obszaru o udokumentowanych zasobach wód mineralnych w utworach wapienia muszlowego.

Na terenie gminy Bierutów stwierdzono również występowanie fragmentów dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wymagających szczególnej ochrony: GZWP nr 320 „Pradolina rzeki Odry” oraz GZWP nr 322 „Oleśnica”. Obejmują one wody czwartorzędowego piętra wodonośnego i uznane zostały za tzw. Obszary Wysokiej Ochrony (OWO).

Granice obszarów wysokiej ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP nr 320 „Pradolina rzeki Odry” oraz GZWP nr 322 „Oleśnica”, granicę obszaru z udokumentowanymi zasobami wód podziemnych poziomu wapienia muszlowego - rejon Wrocław zasobach, ważniejsze zbiorniki wodne oraz większe cieki stały zostały oznaczone na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze”.

3.3. WODY GRUNTOWE

Z punktu widzenia warunków wodnych można wydzielić dwa rejony różniące się między sobą warunkami występowania wody gruntowej, częściowo głębokością jej występowania.

• Rejon I

Obszar wysoczyzny morenowej, w którym można wyróżnić dwa podrejon:

- rejon Ia obejmuje obszary występowania pod warstwą gleby utworów półprzepuszczalnych glin o orientacyjnym współczynniku filtracji $k = 6 \times 10^{-6} - 10 \times 10^{-8}$. Woda gruntowa występuje lub może występować okresowo w postaci małych sączeń na różnych głębokościach.
- rejon Ib obejmuje obszary poza dolinne zbudowane z piasków drobnych i miejscami średnich piasków o orientacyjnym współczynniku filtracji $k = 1 \times 10^{-4} - 1 \times 10^{-5}$ m/s. Woda

gruntowa w zależności od miąższości piasków, położenia, zalegania stropu gruntów o mniejszej przepuszczalności posiada zwierciadło swobodne, występuje na różnych głębokościach, przeważnie w przedziale 1,0 – 3,0 metra, woda posiada zwierciadło swobodne, wahania poziomu nie powinny przekraczać 0,2 – 0,5 metra. Na mapie warunków wodnych zaznaczono na części terenu obszary z wodą na głębokości do 1,0 metra, w przedziale 1,0 – 2,0 metra i powyżej 2,0 metra.

W dolinach w obrębie wysoczyzny woda gruntowa występuje na głębokości do 1,0 metra, miejscami głębiej.

- **Rejon II**

Obszar współczesnej doliny Widawy oraz wyższej terasy zalewowej rzeki Widawy, z występowaniem w podłożu utworów piaszczystych w przewodzie piasków drobnych o orientacyjnym współczynniku filtracji $k = 1 \times 10^{-5}$ m/s. Woda gruntowa o zwierciadle nieznacznie napiętym, stabilizuje się na głębokości 0,5 – 2,0m. Wahania znaczne uzależnione od budowy geologicznej i odległości od koryta rzeki, mogą dochodzić do 1,0 metra.

Z morfologii terenu można wnioskować, że spływ wód gruntowych ze znacznej części terenu odbywa się zgodnie z nieznacznym nachyleniem w kierunku do koryta rzeki.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. ŚWIAT ROŚLINNY

Poza lasami na terenie gminy Bierutów możemy również wyróżnić roślinność nieleśną tj.: zadrzewienia. Jej występowanie jest związane przede wszystkim z kompleksami pól uprawnych i przepływających po nich rzekach i rowach melioracyjnych, a także z ciekawym ekosystemem występującym wzdłuż rzeki Widawy.

Innym zagadnieniem są parki, które mimo, że nie są naturalną formą roślinności, to jednak posiadają szczególnie znaczenie dla środowiska przyrodniczego oraz środowiska życia człowieka - ze względu na bogactwo gatunkowe tych zespołów oraz bliskość zabudowy, mogą stanowić cenną ostoję dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Na terenie gminy Bierutów stwierdzono występowanie 11 gatunków roślin chronionych. Chronione gatunki roślin, występujące na terenie gminy zostały wymienione w załączniku C do niniejszego opracowania „Wykaz gatunków roślin chronionych”.

4.2. ŚWIAT ZWIERZĘCY

4.2.1 Bezkręgowce

Fauna chronionych owadów jest na terenie gminy Bierutów stosunkowo uboga. W trakcie poszukiwań stwierdzono występowanie zaledwie 11 gatunków owadów chronionych, w dodatku występujących dość pospolicie. Gatunki chronione bezkręgowców, występujące na terenie gminy zostały wymienione w załączniku D do niniejszego opracowania „Wykaz zwierząt rzadko występujących, podlegających ochronie”.

4.2.2 Ssaki

Z punktu widzenia występowania gatunków chronionych gmina należy do raczej ubogich. Ssaki drapieżne reprezentowane są jedynie przez pojedyncze gatunki wydry, rzadko przez

gronostaja, a także przez kunę domową oraz łasicę łąską. Gatunki te występują sporadycznie, a co za tym idzie - nie jest możliwe dokładne wskazanie miejsca ich bytowania.

W charakterystycznych dla siebie środowiskach pospolicie występują drobne ssaki owadożerne tj.: kret, jeż, ryjówka aksamitna czy rzęsorek rzeczek. Poza tym, na terenie gminy stwierdzono występowanie następujących gatunków nietoperzy: nocek duży (jedna kolonia), gacek brunatny (cztery kolonie), mroczek późny (jedna kolonia), nocek wąsatka (jedna kolonia) oraz nocek rudy i karlik malutki.

4.2.3 Ptaki

Na terenie gminy stwierdzono 106 gatunków ptaków podlegających ochronie, z czego 5 to ptaki rzadkie i bardzo rzadkie, 32 to gatunki występujące lokalnie a pozostałe 69 gatunków to ptaki dość liczne i pospolite. Wśród gatunków szczególnie cennych na terenie gminy występują m.in.: bocian biały (*Ciconia ciconia*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), łabędź niemy (*Cygnus olor*), brzegówka (*Riparia riparia*) i remiz (*Remiz pendulinus*).

4.2.4 Płazy i gady

Skład i rozmieszczenie herpetofauny na terenie gminy jest bardzo zróżnicowane, a wynika to przede wszystkim ze stopnia zmian środowiska naturalnego. Północna część gminy posiada typowo rolniczy charakter (ubóstwo lasów, zadrzewień oraz cieków wodnych) a herpetofauna jest tu uboga. Część południowa i centralna gminy (dorzecze Widawy oraz duże kompleksy leśne) posiada warunki naturalne pozwalające na znacznie bujniejszy rozwój tych zwierząt. Z płazów dość pospolicie występują tutaj takie gatunki jak: traszka zwyczajna i grzebieniasta, kilka gatunków żab, ropucha szara, czy kumak nizinny. Z gadów pospolite są jaszczurka żyworodna i zwinka, padalec zwyczajny oraz zaskroniec zwyczajny.

4.2.5 Ryby

Ichtiofauna na terenie gminy jest bardzo skromna, a ubogi skład gatunkowy oraz niewielka ilość ryb świadczą o tym, że jest ona na granicy przeżycia. Wynika to przede wszystkim z okresowego znacznego zanieczyszczenia ściekami bytowymi i rolniczymi rzek płynących na terenie gminy. Sytuacja się poprawia przy zachodniej granicy gminy, gdzie na skutek zarastania koryt rzecznych kępami roślin następuje proces samooczyszczania. Ani w Widawie i jej licznych korytach, ani w Smolnej nie stwierdzono gatunków ryb chronionych. Na terenie gminy stwierdzono następujące gatunki ryb:

- szczupak (*Esox lucius*),
- płoć (*Rutilus rutilus*),
- jelec (*Leuciscus leuciscus*),
- kleń (*Leuciscus cephalus*),
- jaź (*Leuciscus idus*),
- słonecznica (*Leuciscus delineatus*),
- ukleja (*Alburnus alburnus*),
- Lin (*Tinca tinca*),
- różanka (*Rhodeus sericeus*),
- kielb (*Gobio gobio*),
- śliz (*Orthias barbatulus*),
- koza (*Cobitis taenia*),
- miętus (*Lota lota*),
- ciernik (*Gasterosteus aculeatus*),

– okoń (*Perca fluviatilis*).

4.3. UWARUNKOWANIA EKOLOGICZNE

Analizowany teren z uwagi na swoje położenie, sposób zagospodarowania i sposób zagospodarowania terenów sąsiednich jest fragmentem ekosystemu określanego często, jako ekosystem rolno - łąkowy.

Wynikiem powyższego położenia i dotychczasowego użytkowania jest istnienie stosunkowo nieznacznego negatywnego oddziaływania czynników antropopresji. Dotychczasowe użytkowanie nie spowodowało istotnych zmian w środowisku.

Życie biologiczne na opracowywanym terenie nie jest zubożone i jest typowe dla terenów rolnych i łąk. Występuje tutaj ptactwo oraz zwierzęta przystosowane do życia w warunkach pól uprawnych i łąk w pobliżu terenów wiejskich.

5. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

5.1. ROLNICTWO

Główne zagrożenia środowiska naturalnego gminy Bierutów wiążą się przede wszystkim z: rolnictwem, mieszkalnictwem, komunikacją oraz produkcją. Innym rodzajem zagrożenia, nie wynikającym bezpośrednio z działalności człowieka, jest zagrożenie powodziowe.

5.1.1 Jakość wód powierzchniowych

O aktualnym stanie czystości wód przyływających w ciekach brak jest danych, jednakże na podstawie zagospodarowania zlewni i obserwacji można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że wody nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych wartości dla klas czystości wód powierzchniowych podanych w rozporządzeniu.

Głównym potencjalnym zagrożeniem dla środowiska naturalnego, związanym z tym rodzajem aktywności, jest nadużywanie nawozów sztucznych. Zwiększony dopływ substancji chemicznych może mieć negatywny wpływ na równowagę biologiczną cieków rzecznych.

5.1.2 Odłogowanie łąk

W ostatnim okresie, na terenie gminy obserwuje się narastające zjawisko odłogowania łąk. Taki sposób prowadzenia gospodarki rolnej jest czymś pozytywnym, jednak przedłużanie się okresu odłogowania użytków zielonych bez ich zalesiania, może prowadzić do znacznego osłabienia gleby, a w rezultacie znacznej erozji powierzchniowej.

5.1.3 Wypalanie traw

Z odłogowaniem łąk bardzo często wiąże się wypalanie ich w okresie jesiennym lub wczesnowiosennym. Jednoznacznie można powiedzieć, że wpływa to negatywnie na wiele elementów środowiska przyrodniczego tj.: różnorodność gatunkowa traw, różnorodność fauny (większość gatunków ginie podczas wypalania pozostawiając monokultury gatunków najbardziej odpornych), jakość powietrza (zanieczyszczenia dostające się do atmosfery), a także jakość wód powierzchniowych (wypalanie traw pośrednio powoduje też zamieranie gatunków ryb wrażliwych na zanieczyszczenia), itp.

5.2. MIESZKALNICTWO

5.2.1 Ogrzewanie

Rozwój bazy mieszkaniowej oraz długi okres grzewczy na terenie naszego kraju powodują znaczne zapotrzebowanie na energię cieplną, potrzebną do ogrzewania domów. Wiąże się to niestety ze zwiększeniem emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Szczególnie groźny dla środowiska jest system wielu, przestarzałych źródeł wytwarzania ciepła np.: małych kotłowni lokalnych, czy indywidualnych pieców węglowych.

5.2.2 Zaopatrzenie w wodę oraz gospodarka ściekowa

Wraz ze wzrostem ilości mieszkańców i stale podnoszącym się poziomem ich życia wzrasta ilość zużywanej wody (do picia oraz do celów bytowych), a co za tym idzie następuje przyrost ilości ścieków. Szczególne zagrożenie stanowi nieuporządkowany system gospodarki ściekowej i odpadowej. Koszty i niewygodą związana z wywożeniem ścieków (system kanalizacji jest dopiero w trakcie realizacji) bardzo często stają się powodem stosowania nieprawidłowych rozwiązań takich jak odprowadzanie ich bezpośrednio do wód podskórnych i powierzchniowych np.: rowów czy rzek. Szczególnie niebezpieczne są przypadki wykorzystywania do tych celów, starych nie użytkowanych studni w gospodarstwach rolnych. Ścieki docierające do wód podskórnych powodują wzrost zawartości substancji organicznych i biogennych związków fosforu oraz azotu w wodach. Na skutek zużywania tlenu do procesów samooczyszczania, pogorszeniu ulegają warunki tlenowe w wodzie.

5.2.3 Gospodarka odpadami

Wraz ze wzrostem ilości mieszkańców oraz narastającym konsumpcyjnym stylem życia narasta ilość odpadów powstających w gospodarstwach (szczególnie jednorazowych opakowań).

Największym zagrożeniem związanym z tym elementem mieszkalnictwa są dzikie, nielegalne wysypiska śmieci (szczególnie niebezpieczne w przypadku składowania odpadów zawierających związki organiczne, metale ciężkie, amoniak i inne), powodujące skażenie gleby i wód podskórnych. Innym zagrożeniem jest dość często spotykane niekontrolowane spalanie odpadów (szczególnie tych z tworzyw sztucznych) w domowych piecach, powodujące z kolei duże zanieczyszczenie atmosfery substancjami kancerogennymi (dioksynami) oraz tlenkami metali ciężkich.

5.3. KOMUNIKACJA

5.3.1 Spaliny

Wraz ze wzrostem ilości pojazdów oraz przewozów towarowych samochodami ciężarowymi stale wzrasta ilość spalin emitowanych do atmosfery (dotyczy to szczególnie drogi wojewódzkiej 451). Zwiększona emisja spalin o wysokiej zawartości ołowiu oraz samego paliwa (nadmierne obciążenie silników), jest źródłem skażenia nie tylko atmosfery ale również wód powierzchniowych oraz gleb i roślinności położonych w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych. Zanieczyszczone tlenkiem węgla oraz związkami ołowiu powietrze jest szczególnie niebezpieczne dla ludzi (w szczególności małych dzieci).

5.3.2 Hałas

Degradacja środowiska z punktu widzenia emisji hałasu jest spowodowana przez ruch pojazdów samochodowych oraz pojazdów rolniczych a także kolei. Na analizowanym terenie źródło największego hałasu to droga wojewódzka nr 451 Oleśnica - Namysłów, która jest uciążliwa przede wszystkim dla mieszkańców wsi Solniki Wielkie oraz dla miasta Bierutów. Czynnikiem dodatkowo pogarszającym ten stan jest dążenie do zwiększania prędkości ruchu kolejowego oraz rosnący poziom przewozów samochodami ciężarowymi w nocy (w związku z ograniczeniami stosowanymi w ciągu dnia).

Pomiary natężenia hałasu komunikacyjnego w środowisku, na terenie objętym opracowaniem, jako pomiary krótkotrwałe, o charakterze sondażowym nie wykazują wartości powyżej 60dB, przez co można stwierdzić, iż równoważny poziom natężenia dźwięku charakteryzującego hałas zewnętrzny wzdłuż dróg, jest stosunkowo niski na poboczu drogi i jest zawarty w przedziale 50 - 60dB.

5.4. ZAKŁADY PRODUKCYJNO – USŁUGOWE

5.4.1 Zakłady produkcji rolniczej

Do obiektów mogących mieć negatywny wpływ na środowisko należy zaliczyć w szczególności wszystkie większe zakłady produkcji rolnej tj.: ферmy, duże gospodarstwa rolne, czy duże zakłady przetwórstwa rolnego. Bardzo często są one źródłem sporej ilości ścieków, odpadów, nieprzyjemnych zapachów czy hałasu pochodzącego od dużych maszyn rolniczych lub urządzeń technicznych.

5.4.2 Zakłady produkcyjno-usługowe

Na terenie gminy Bierutów nie występują zakłady przemysłowe i usługowe, które mogą powodować znaczącą emisję zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Ewentualne elementy, mogące mieć negatywny wpływ na środowisko to najczęściej przestarzałe kotłownie zakładowe i nieoczyszczone ścieki.

5.4.3 Zakłady produkcyjne i rzemieślnicze w zabudowie mieszkaniowej

Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z terenami mieszkaniowymi, spore zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz komfortu życia człowieka mogą stanowić zakłady produkcyjne oraz większe punkty usługowe i rzemieślnicze zlokalizowane w zabudowie mieszkaniowej. Do zakładów najbardziej uciążliwych dla mieszkańców należy zaliczyć duże piekarnie zlokalizowane w terenach mieszkaniowych oraz zakłady związane z lakiernictwem i mechaniką pojazdową.

5.5. INNE ZAGROŻENIA

Poza wymienionymi już zagrożeniami środowiska naturalnego, pewne zagrożenie mogą stanowić zjawiska, towarzyszące rozwojowi przestrzennemu i urbanizacji gminy tj.: budowa linii energetycznych wysokiego napięcia, oraz rabunkowa i nieuporządkowana gospodarka zasobami środowiska naturalnego (np.: punkty nielegalnej, powierzchniowej eksploatacji kruszywa).

W gminie należy przeprowadzić wnikliwą analizę stanu środowiska naturalnego, opartą na kompleksowych badaniach stanu czystości wód, gleby oraz powietrza. Wnioski z przeprowadzonej kontroli powinny spowodować działania gminy mające na celu usunięcie lub ograniczenie źródła zanieczyszczeń.

CZĘŚĆ V

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMOGÓW OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. HISTORIA OSADNICTWA NA TERENIE GMINY

1.1. NAJSTARSZE ŚLADY OSADNICTWA

Na terenie gminy Bierutów pierwsze ślady pochodzą z młodszej epoki kamienia - neolitu (4.500 - 1800 p.n.e.). Są to głównie ślady osadnictwa, z których tylko dla dwóch udało się ustalić przynależność do kultury pucharów lejowatych. Kilka śladów osadnictwa pochodzi z I i II okresu epoki brązu, kiedy to na Śląsku dominowała kultura unietycka i przedłużycka (1.800 - 1.300 p.n.e.). W następnych okresach tej epoki (III - V; 1.300 - 700 p.n.e.) nastąpił niewielki rozwój osadnictwa, kiedy to omawiane tereny zasiedliła kultura łużycka, pozostawiając po sobie kilkadziesiąt osad i śladów osadnictwa oraz tylko jedno cmentarzysko ciałopalne.

1.2. OKRES LATEŃSKI

Z tego okresu dominacji Celtów (IV - I w. p.n.e.) pochodzą pojedyncze znaleziska ich kultury, występują natomiast trzy cmentarzyska ciałopalne kultury pomorskiej. Tylko kilka faktów osadniczych można wiązać z okresem wpływów rzymskich (I - IV wiek n.e. - kultura przeworska) i wczesnego średniowiecza (VII - XIII wiek n.e.), żadnego natomiast z okresem wędrówek ludów V - VI wiek n.e.).

1.3. OŻYWIENIE OSADNICTWA

Ożywienie ma miejsce dopiero w okresie późnego średniowiecza (2 poł. XIII - XV wiek). Z tego okresu pochodzi 37 osad i 46 śladów osadnictwa, a także 4 grodziska objęte strefą „W”: Jemielna, Sątok, Solniki Wielkie, Zbytowa. W tym też czasie dopiero powstały pierwsze wzmianki historyczne dotyczące większości wsi, z czego pierwsza pochodzi z 1266 roku. Pod tą datą wymieniono Gorzesław, Jemielna, Kruszowice, Stronia, Wabienice, a także Bierutów. Ten ostatni występuje w dokumencie Henryka III Białego, zgodnie z którym lokowano miasto na prawie frankońskim. W okresie nowożytnym powstało kilka nowych wsi: Paczków, Radzieszyn i Sątok, które wiązać można z dokumentem z 1785 roku. Ciekawymi znaleziskami z terenu gminy jest skarb groszy praskich z Gorzesławia datowany na XIV - XV wiek oraz skarb monet z XVII wieku w Karwińcu.

Jak widać z powyższego, trudno pokusić się o zarysowanie określonych procesów osadniczych, choć obraz ten może ulec zmianie w wyniku nowych odkryć i badań archeologicznych, w związku z czym należy się liczyć z koniecznością cyklicznego uaktualniania danych.

1.4. CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH WSI

• GORZESŁAW (Korschlitz, Corslicz, Korschliz)

Pierwsza wzmianka w 1230 r. Wieś przydrożna (kierunek wschód - zachód) rozwinięta z przydrożnej owalnicy. Jej pozostałością jest czytelne nawsie w centrum siedliska, z którego w kierunku północno - południowym odchodzą przecznice (pozostałość dawnego, historycznego układu komunikacyjnego). Zabudowa zwarta, rozlokowana wzdłuż drogi, nawsie zabudowane. Dominantę stanowi ostrosłupowa wieża kościoła. Za wsią (w kierunku północnym) znajdują się zabudowania dużego folwarku otaczającego pałac i park. Na wschód od majątku istnieją pozostałości cegielni, przy drodze do wsi Bukowie (kierunek wschód) aleja.

Na terenie wsi stwierdzono: 2 zabytki wpisane do rejestru (patrz załącznik B), jeden obszar chroniony (aleja), a także liczne stanowiska archeologiczne.

• JEMIELNA (Gimmel, Gemil)

Pierwsza wzmianka w 1266 r. Obecny układ wsi jest dwuczłonowy – część wschodnia to wieś przydrożna (pierwotnie owalnica z podłużnym nawsiem) z zabudową po obu stronach głównej drogi i kościołem, którego wieża stanowi dominantę przestrzenną oraz część zachodnia składająca się z zespołu pałacowo - folwarcznego wraz z parkiem.

Na terenie wsi stwierdzono: jeden zabytek wpisany do rejestru (patrz załącznik B), dwa obszary chronione (park, cmentarz), a także liczne stanowiska archeologiczne.

• KARWINIEC (Algenau, Langenhof)

Pierwsza wzmianka w 1339 r. Wieś położona przy drodze z Bierutowa do Przeczowa z licznymi przecznicami – polnymi drogami. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie drogi głównej z drogą do Posadowic. Zabudowa (najczęściej niewielkie obejścia lub rzadziej czworoboczne podwórza) rozlokowana luźno po obu stronach drogi. Na północny - wschód od skrzyżowania istnieje duży folwark z czworobocznym majdanem oraz resztkami założenia parkowo -ogrodowego.

Na terenie wsi stwierdzono: jeden obszar chroniony (park), a także liczne stanowiska archeologiczne.

• KIJOWICE (Kyowitz, Vogelgesang)

Pierwsza wzmianka w 1300 r. Mała wieś przy drodze z Bierutowa do Paczkowa. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie z drogą Kruszowice - Solniki Małe. Zabudowa (niewielkie czworoboczne obejścia) rozlokowana luźno, wzdłuż drogi (po obu stronach). Ponadto znajdują się tutaj: dawny cmentarz żydowski - na skraju lasu (kierunek północno - wschodni), niewielkie założenie parkowe – willa na południowy wschód od zabudowań oraz granitowy, średniowieczny krzyż – las (ok. 1 km od wsi w kierunku północno - zachodnim).

Na terenie wsi stwierdzono: 2 zabytki wpisane do rejestru (patrz załącznik B), 2 obszary chronione (aleja i fragment parku), a także liczne stanowiska archeologiczne.

• KRUSZOWICE (Cuntzendorff, Kunzendorf)

Pierwsza wzmianka w 1266 r. Wieś przydrożna. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie ulicy głównej z drogą Karwiniec - Paczków. Zabudowa (najczęściej niewielkie luźno rozplanowane obejścia lub rzadziej czworoboczne podwórza) rozlokowana luźno po obu stronach drogi. Na północny - wschód od skrzyżowania istnieją pozostałości dawnego majątku ze śladami czworobocznego majdanu. Ponadto na południe od drogi do Paczkowa znajduje się zdewastowany cmentarz leśny.

Na terenie wsi stwierdzono: 2 obszary chronione (leśny cmentarz, nasadzenia wzdłuż drogi na Karwiniec), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **PACZKÓW (Patschkey, Patschkei, Patschkev, WeidenflieB)**

Pierwsza wzmianka w 1785 r. Wieś wielodrożnicowa położona na południowy zachód od Bierutowa i południe od rzeki Młynówki. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie głównej ulicy wiejskiej z drogą Zbytowa – Kruszowice. Zabudowa (najczęściej pojedyncze budynki mieszkalne lub czworoboczne podwórza) rozlokowana luźno po obu stronach drogi. W północno - wschodniej części wsi istnieją pozostałości po folwarku, w południowo - zachodniej resztki budynków cegielni.

Na terenie wsi stwierdzono: 3 obszary chronione (przydrożne nasadzenia), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **POSADOWICE (Possadowicz, Posthewicz, Possadewicz, Posselwicz, Possadowa, Postelwitz)**

Pierwsza wzmianka w 1266 r. Wieś położona przy drodze z Bierutowa do Sątoka z licznymi przecznkami – polnymi drogami. Wieś wykształcona z układu owalnicowego z wydłużonym nawsiem. Zabudowa (najczęściej czworoboczne podwórza) rozlokowana po obu stronach drogi. W centrum wsi założenie pałacowo – parkowe. Dominantę przestrzenną stanowi wieża kościoła.

Na terenie wsi stwierdzono: 3 zabytki wpisane do rejestru (patrz załącznik B), jeden obszar zieleni chronionej (park przypałacowy oraz nasadzenia przydrożne), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **RADZIESZYN (Ziegelhof)**

Pierwsza wzmianka w 1785 r. Wieś położona przy drodze z Przeczowa do Posadowic. Zabudowa obustronna (najczęściej niewielkie obejścia typu zagrodowego) rozlokowana luźno po obu stronach drogi.

Na terenie wsi stwierdzono: jeden obszar zieleni chronionej (nowe nasadzenia przy drodze), a także liczne nowe stanowiska archeologiczne.

- **SĄTOK (Zantoch, Neuscholle)**

Pierwsza wzmianka w 1785 r. Wieś położona przy drodze z Posadowic do Grędziny. Zabudowa (najczęściej niewielkie obejścia) rozlokowana luźno po obu stronach drogi. Na zachodnim krańcu wsi istnieje założenie folwarczne z czworobocznym majdanem.

Na terenie wsi stwierdzono: jeden obszar zieleni chronionej (nasadzenia wzdłuż drogi), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **SOLNIKI MAŁE (Solnici, Zoellnig, minor Czołnik, Zcilnig minor, Kleine Zoelnig)**

Pierwsza wzmianka w 1245 r. Wieś położona przy drodze z Bierutowa do Strzałkowej. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie w/w drogi z główną drogą wiejską. Zabudowa zwarta (najczęściej duże gospodarstwa typu „Bauern Hof”) rozlokowana po obu stronach drogi. Dominantę przestrzenną stanowi bryła kościoła z wieżą.

Na terenie wsi stwierdzono: jeden zabytek wpisany do rejestru (patrz załącznik B), jeden obszar zieleni chronionej (cmentarz przy kościele), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **SOLNIKI WIELKIE (Solnici, Zoelnig major, major Czołnik, Solniki, GroB Zoellnig)**

Pierwsza wzmianka w 1245 r. Wieś położona przy drodze wojewódzkiej z Oleśnicy do Bierutowa. Wieś typu owalnicowego z silnie wydłużonym nawsiem i licznymi przecznkami – polnymi drogami. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie drogi głównej z drogą do Zawidowic. Zabudowa (duża ilość gospodarstw o różnej wielkości) rozlokowana po obu stronach drogi. Dominantę przestrzenną stanowi kościół z wieżą.

Na terenie wsi stwierdzono: zabytek wpisany do rejestru (patrz załącznik B), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **STRONIA (Stronn, Stron, Stronickin)**

Pierwsza wzmianka w 1266 r. Wieś położona przy drodze z Oleśnicy do Wabienic. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie drogi głównej z drogami polnymi. Zabudowa zwarta (najczęściej obejścia w typie zagrodowym) rozlokowana po obu stronach drogi. W części wschodniej wsi istnieje zespół pałacowo - folwarczny z czworobocznym majdanem. Dominantę przestrzenną stanowi kościół z wieżą stojący przy głównej drodze, w centrum wsi.

Na terenie wsi stwierdzono: 3 zabytki wpisane do rejestru (patrz załącznik B), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **STRZAŁKOWA (Schuczendorf, Schutzendorf, Szczuczendorf)**

Pierwsza wzmianka w 1432 r. Wieś przyfolwarczna położona przy drodze z Gorzesławia do Zarzyska - Smółczyc. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie głównej drogi wiejskiej z drogą do Smółczyc oraz znajdujący się tam zespół folwarczny z czworobocznym majdanem. Na południe od folwarku pozostałości dworu na wodzie.

Na terenie wsi stwierdzono: jeden obszar zieleni chronionej (pozostałości parku), a także stanowiska archeologiczne.

- **WABIENICE (Wabniz, Wabeniz, Wabenicz, Wabenitz, Ober Wabnitz i Nieder Wabnitz)**

Pierwsza wzmianka w 1266 r. Wieś wielodrożnicowa, z licznymi przecznicami – polnymi drogami, położona przy drodze z Bierutowa do Sycowa. Centrum wsi wyznacza skrzyżowanie drogi głównej z drogą ze Stroni. Zabudowa zwarta, rozlokowana po obu stronach drogi. Na wschód od skrzyżowania istnieją pozostałości folwarku z czworobocznym majdanem. Na południowym skraju wsi istnieje również zespół pałacowo - folwarczny z zespołem ogrodowo-parkowym. Dominantę przestrzenną wsi stanowi bryła kościoła.

Na terenie wsi stwierdzono: 2 zabytki wpisane do rejestru (patrz załącznik B), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **ZAWIDOWICE (Zawodowiz, Saadewiz, Sadewitz, Sabinitz, Sadewitz)**

Pierwsza wzmianka w 1288 r. Wieś – ulicówka, położona przy drodze z Bierutowa do Zbytowej. W centrum wsi wyznaczonym przez skrzyżowanie głównej drogi wiejskiej z drogą do Solnik Wielkich, znajduje się kościół – dominanta przestrzenna wsi. Zabudowa (najczęściej duże obejścia zagrodowe) rozlokowana po obu stronach drogi.

Na terenie wsi stwierdzono: jeden obszar zieleni chronionej (nasadzenia), a także liczne stanowiska archeologiczne.

- **ZBYTOWA (Filgut, Vielguth, Vielgut)**

Pierwsza wzmianka w 1335 r. Wieś przydrożna, położona przy drodze z Bierutowa do Grędziny. Zabudowa (najczęściej niewielkie obejścia i pojedyncze budynki mieszkalne) rozlokowana bardzo luźno po obu stronach drogi. We wschodniej części wsi istnieje duży folwark z czworobocznym majdanem oraz założeniem parkowo - ogrodowym. W centrum wsi wyznaczonym przez skrzyżowanie głównej drogi wiejskiej z drogą do Smolnej, znajduje się kościół – dominanta przestrzenna wsi. Na północ od wsi znajduje się ponadto dawny folwark.

Na terenie wsi stwierdzono liczne stanowiska archeologiczne.

Granice stref ochrony: ścisłej ochrony konserwatorskiej „A”, ochrony konserwatorskiej „B”, ochrony krajobrazu „K”, ochrony ekspozycji „E”, ochrony archeologicznej „W” oraz obserwacji archeologicznej „OW”, orientacyjne lokalizacje obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, położenie stanowisk archeologicznych o znanej lokalizacji o powierzchni do 0,5ha i powyżej 0,5ha oraz stanowisk archeologicznych archiwalnych o lokalizacji przybliżonej, nawierzchnie brukowe oraz aleje i szpalery drzew do zachowania, a także tereny parków

zabytkowych, cmentarzy i zieleni zabytkowej oznaczono na rysunku uwarunkowań „Środowisko kulturowe”.

Określone powyżej granice należy traktować orientacyjnie i należy je doprecyzować na etapie sporządzania planu miejscowego.

2. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Efekty dotychczasowej ochrony konserwatorskiej są niewystarczające. Jedynie obiekty sakralne zachowane są w dość dobrym stanie, ale tylko w zakresie formy architektonicznej, natomiast ich otoczenie (kontekst krajobrazowy) jest niezadowalające.

Stosunek mieszkańców do obiektów historycznych jest przeważnie lekceważący. Remonty, adaptacje, rozbudowy najczęściej prowadzone są niezgodnie z zasadami konserwatorskimi, co wiąże się nie tylko z brakiem wiedzy historycznej i świadomości społecznej, ale również pogłębiającym się procesem ubożenia społeczności wiejskiej. Sporym zagrożeniem jest postępujący proces nieudolnego łączenia nowych elementów z historyczną zabudową. Problem ten dotyczy zarówno rewaloryzacji starej tkanki, nieprawidłowego sytuowania nowych obiektów na działkach, jak i samej architektury (materiały używane do pokrycia dachów, kąty nachylenia połaci, zmiany historycznych otworów okiennych).

3. ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY ŚRODOWISKA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. OBIEKTY I OBSZARY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Lp	MIEJSCOWOŚĆ	WPISANY DO REJESTRU	DATA I NR WPISU
1.	Bierutów	Miasto – ośrodek historyczny	389 z dn. 25.11.56
2.	Bierutów	Pozostałości obwarowań miejskich	977 z dn. 15.06.63
3.	Bierutów	Kościół filialny św. Katarzyny, d. ewangelicki, pl. Kościelny 1	978 z dn. 15.06.63
4.	Bierutów	Kościół cmentarny św. Trójcy (ruina), d. ewangelicki, ul. 1-go Maja 13	980 z dn. 15.06.63
5.	Bierutów	Zamek, ul. Zamkowa 3 b	976 z dn. 15.06.63
6.	Bierutów	Wieża zamkowa, ul. Zamkowa 3 b	1172 z dn. 2.12.64
7.	Bierutów	Dom mieszkalny, ob. bank, ul. Mickiewicza 25	617/W z dn. 7.11.89
8.	Bierutów	Wieża ratuszowa, Rynek	979 z dn. 15.06.63
9.	Gorzesław	Kościół filialny MB z Góry Karmelu	1575 z dn. 19.03.66
10.	Gorzesław	Park pałacowy	518/W z dn. 31.01.84
11.	Gorzesław	Cmentarz przykościelny ewang.	1575 z dn. 19.03.84
12.	Jemielna	Kościół filialny MB Różańcowej	1576 z dn. 19.03.66
13.	Jemielna	Cmentarz przykościelny ewang.	1576 z dn. 19.03.66
14.	Kijowice	Cmentarz żydowski	636/W z dn. 12.01.90
15.	Kijowice	Krzyż pokutny z 1357 roku	569 z dn. 9.07.90
16.	Kijowice	Park wiejski przy willi nr 31	519/W z dn. 27.12.84
17.	Posadowice	Kościół filialny Bożego Ciała	1578 z dn. 19.03.66
18.	Posadowice	Pałac	1579 z dn. 19.03.66
19.	Posadowice	Spichlerz pałacowy	1580 z dn. 19.03.66
20.	Solniki Małe	Kościół filialny Wniebowzięcia NMP	A/984 z dn. 10.11.06
21.	Solniki Wielkie	Kościół parafialny św. Michała Archanioła	1582 z dn. 19.03.66
22.	Stronia	Kościół filialny Narodzenia NMP	405 z dn. 24.11.56

23.	Stronia	Zespół pałacowo-folwarczny: - Pałac - Spichlerz	693/W/1-2 z dn. 17.05.94
24.	Stronia	Park pałacowy	524/W z dn. 31.01.84
25.	Wabienice	Kościół parafialny Wniebowzięcia NMP	1584 z dn. 19.03.66
26.	Wabienice	Park i ogród podworski	189 z dn. 31.05.50

Tabela 11 - Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Lp	Miejscowość	Nr rejestru	Data wpisu	Stanowisko; chronologia/kultura	Nr AZP; uwagi
1.	Karwiniec	589/Arch/1972	25.08.1972	osada; kultura łużycka, wczesne średniowiecze	1/21/80-33
2.	Karwiniec	592/Arch/1972	10.03.1972	osada; XIII wiek	2/19/80-33
3.	Kruszowice	590/Arch/1972	10.03.1972	osada produkcyjna; kultura przeworska (II-III w.n.e.) i późne średniowiecze (XIII/XIV)	1/8/80-33
4.	Kruszowice	591/Arch/1972	10.03.1972	osada; wczesne średniowiecze	3/5/80-33
5.	Sątok	297/Arch/1967	09.11.1967	grodzisko stożkowate z fosą XIII w.	2/112/81-32
6.	Solniki Wielkie	113/Arch/1965	21.04.1967	grodzisko; XIII w.	3/35/79-32
7.	Zawidowice	588/Arch/1972	25.01.1972	osada; kultura łużycka, kultura przeworska, wczesne średniowiecze	2/2/79-32, administracyjnie , wg AZP
8.	Zawidowice	593/Arch/1972	10.03.1972	osada; j.w.	79-32 powtórzenie wpisu 588/Arch/1972 – do wykreślenia (hśh)
9.	Zawidowice	344/Arch/1968	15.12.1968	cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka	3/13/79-33
10.					

Tabela 12 - Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków zawiera również załącznik B do niniejszego tekstu.

3.2. WYKAZ ZABYTEKÓW

Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków zawiera załącznik „E” do niniejszego tekstu.

3.3. WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH

Na potrzeby niniejszego „Studium” wykorzystano następujące materiały charakteryzujące stan i kierunki rozwoju środowiska kulturowego na terenie miasta i gminy:

- „Wytyczne konserwatorskie do planu ogólnego gminy Bierutów” autorstwa K. Wartenberga,
- karty stanowisk archeologicznych Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) dla miasta Bierutowa, które nie było objęte wspomnianymi wytycznymi,
- obszary Archeologicznego Zdjęcia Polski zrealizowane już po wykonaniu tychże wytycznych (por. zestawienie wykorzystanych źródeł).
- „Studium środowiska kulturowego miasta Bierutów” autorstwa Magdaleny Kierycz z Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu

W zakresie oznaczenia stanowisk archeologicznych na terenie miasta i gminy Bierutów, przyjęto zasadę zgodną z numeracją kart AZP, w których to pierwsza liczba oznacza numer stanowiska w danym obrębie, druga liczba oznacza numer stanowiska na obszarze, natomiast ostatnie liczby określają numer obszaru. W przypadku braku karty AZP dla naniesionych stanowisk archeologicznych wprowadzono numerację od 1.1 do 1.16.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bierutów” przyjęto zasadę, że odnośnie archiwalnych stanowisk archeologicznych o lokalizacji przybliżonej, zostanie przyjęty aktualnie stosowany system oznaczeń (tzn. czarny trójkąt). Stanowiska archeologiczne o lokalizacji nieznanej oznaczono trójkątem z wypełnieniem białym. Odnośnie stanowisk archeologicznych o określonej powierzchni (do 0,5 ha i powyżej 0,5 ha) kontynuowany będzie system oznaczeń zastosowany w „Wytycznych Konserwatorskich” K. Wartenberga tzn.: zostaną oznaczone jedynie przybliżone lokalizacje stanowisk archeologicznych (obszary ze szrafurą o powierzchni powyżej 0,5 ha). W celu wyraźnego określenia, iż jest to uproszczony system oznaczania lokalizacji i rozmiarów zabytków archeologicznych na rysunku uwarunkowań „Środowisko kulturowe” oraz na „Rysunku Studium” zastosowano odpowiedni symbol w centrum każdego stanowiska.

Wykaz stanowisk archeologicznych zawiera załącznik A do niniejszego tekstu.

3.4. WYKAZ ZABYTKOWYCH CMENTARZY

Wykaz zabytkowych cmentarzy zawiera załącznik „F” do niniejszego tekstu .

CZĘŚĆ VI UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

1. DEMOGRAFIA

1.1. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

W gminie Bierutów na 1 km² przypadają ok. 70 osób i jest to wskaźnik zdecydowanie niższy od średniej dla województwa dolnośląskiego (144 osoby/km²), a także od wskaźnika dla powiatu oleśnickiego, który wynosi 99 osób/ km².

1.2. PRZYROST NATURALNY

W naszym kraju od kilku lat obserwowane jest bardzo negatywne zjawisko demograficzne, jakim jest ujemny przyrost naturalny. W ostatnich latach na terenie gminy Bierutów widoczny jest zwiększający się przyrost naturalny, jednakże jest on ujemny i zdecydowanie mniejszy od średniej powiatowej.

W latach 2004 - 2006 na terenie gminy zauważalna jest również rosnąca liczba zawartych małżeństw i jest ona nieznacznie większa od średniej powiatowej.

Ruch naturalny na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

rok	wyszczególnienie		małżeństwa	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny
2004	gmina Bierutów	(ogółem)	55	82	107	-25
		(na 1000 ludności)	5,33	7,95	10,37	-2,42
	w tym miasto	(ogółem)	26	39	50	-11
		(na 1000 ludności)	5,08	7,61	9,76	-2,15
	średnia powiatowa	(na 1000 ludności)	5,57	9,69	8,61	1,08
2005	gmina Bierutów	(ogółem)	63	90	110	-20
		(na 1000 ludności)	6,13	8,76	10,71	-1,95
	w tym miasto	(ogółem)	35	47	48	-1
		(na 1000 ludności)	6,87	9,23	9,43	-0,2
	średnia powiatowa	(na 1000 ludności)	5,72	9,81	8,58	1,23
2006	gmina Bierutów	(ogółem)	64	91	102	-11
		(na 1000 ludności)	6,26	8,9	9,98	-1,08
	w tym miasto	(ogółem)	33	37	57	-20
		(na 1000 ludności)	6,52	7,31	11,26	-3,95
	średnia powiatowa	(na 1000 ludności)	5,99	10,12	9,11	1

Tabela 13 - Ruch naturalny na terenie gminy w latach 2004-2006

źródło: BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

1.3. MIGRACJE LUDNOŚCI

Na terenie gminy występuje ujemne saldo migracji i niestety w ciągu ostatnich lat odpływ ludności na obszarze gminy jest zdecydowanie większy niż jej napływ. W przypadku pogłębiania się tej tendencji, może nastąpić intelektualne zubożenie społeczeństwa gminy, ponieważ wykształcone i kreatywne osoby wyjeżdżają najczęściej w poszukiwaniu pracy do np. oddalonego o ok. 50km Wrocławia lub poza granice kraju.

Ujęcie ilościowe problemu migracji na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

Rok	Nazwa	napływ ludności	odpływ ludności	saldo migracji
2004	gmina Bierutów	124	124	0
	w tym miasto	70	70	0
2005	gmina Bierutów	80	105	-25
	w tym miasto	39	68	-29

2006	gmina Bierutów	122	165	- 43
	w tym miasto	73	82	- 9

Tabela 14 - Migracja ludności na terenie gminy w latach 2004-2006

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

1.4. STRUKTURA WIEKU

Ważnym parametrem określającym możliwości rozwojowe gminy jest struktura wieku mieszkańców. Stosunek liczby osób młodych, w wieku produkcyjnym (dla mężczyzn 18 - 64 lata, dla kobiet 18 - 59 lat) do osób w wieku nieprodukcyjnym obrazuje potencjalne możliwości wytwarzania dochodów na obszarze gminy.

Na terenie gminy liczba osób na 100 mieszkańców, zarówno w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, jak i poprodukcyjnym zbliżona jest do wskaźników dla powiatu oleśnickiego.

W ciągu ostatnich lat na obszarze gminy widoczny jest nieznaczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz nieznaczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym. Liczba osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie.

Strukturę wieku na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

rok	liczba osób na 100 mieszkańców w wieku	gmina Bierutów	powiat oleśnicki
2004	przedprodukcyjnym	23,4	22,3
	produkcyjnym	62,4	64,1
	poprodukcyjnym	13,7	13,2
	nieprodukcyjnym (na 100 osób w wieku produkcyjnym)	59,5	55,4
2005	przedprodukcyjnym	22,5	21,7
	produkcyjnym	63,6	64,8
	poprodukcyjnym	13,6	13,3
	nieprodukcyjnym (na 100 osób w wieku produkcyjnym)	56,7	54
2006	przedprodukcyjnym	22	21,1
	produkcyjnym	64	64,9
	poprodukcyjnym	13,6	13,7
	nieprodukcyjnym (na 100 osób w wieku produkcyjnym)	55,8	53,5

Tabela 15 - Struktura wieku na terenie gminy

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

1.5. WIELKOŚĆ JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Na terenie gminy zamieszkuje 10 221 osób (stan na 31.12.2006r.), z czego 5063 mieszka w mieście Bierutów, który jest największą i dominującą jednostką osadniczą na terenie gminy. Spośród wsi największą miejscowością jest Zbytowa, która liczy ok. 825 osób. Ilość mieszkańców w poszczególnych wsiach przedstawia poniższa tabela.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI 31.12.2006
1.	GORZESŁAW	444
2.	JEMIELNA	280
3.	KARWINIEC	402
4.	KIJOWICE	138
5.	KRUSZOWICE	175
6.	PACZKÓW	260
7.	POSADOWICE	342
8.	RADZIESZYN	58
9.	SĄTOK	162
10.	SOLNIKI MAŁE	314
11.	SOLNIKI WLK.	538
12.	STRZAŁKOWA	165
13.	STRONIA	554
14.	WABIENICE	472
15.	ZAWIDOWICE	310
16.	ZBYTOWA	825
	RAZEM WSIE	5158
	MIASTO BIERUTÓW	5063
	RAZEM	10221

Tabela 16 - Liczba ludności w poszczególnych wsiach na terenie gminy oraz w mieście Bierutów
 źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

Od kilku lat liczba mieszkańców na terenie gminy maleje. Największy spadek liczby ludności, zarówno w mieście jak i na wsi, nastąpił w latach 1998 - 2000. Liczbę mieszkańców przedstawia poniższa tabela:

rok	liczba mieszkańców		
	na terenie gminy	w mieście	na wsi
1998	10803	5343	5460
2000	10469	5208	5261
2002	10388	5147	5241
2004	10320	5122	5198
2006	10221	5063	5158

Tabela 17 - Liczba ludności w gminie w poszczególnych latach
 źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 1998 rok, 31 XII 2000 rok

1.6. PROGNOZA LUDNOŚCI GMINY

W zakresie prognozowania ilości osób na terenie gminy należy rozróżnić kilka czynników, które będą miały znaczenie i największy wpływ na kształtowanie się schematu ludnościowego na terenie gminy:

- **polityka poszczególnych państw Unii Europejskiej**

Działania poszczególnych państw w zakresie otwierania rynków pracy i ułatwień dla obywateli tzw. „nowych” państw Unii w podejmowaniu pracy oraz w zakresie wspierania stałego pobytu na swoim terenie. Pośrednio wiąże się z tym tematem kurs wymiany walutowej, decydujący o opłacalności pracy za granicą. Ten czynnik może w dużej mierze zdecydować o emigracji lub jej braku.

- **polityka państwa**

Działania organów państwa polskiego w zakresie wspierania aktywności zawodowej na terenach rolniczych.

Działania organów państwa polskiego w zakresie wspierania rozrodczości i powiązanych z tym problemów tj. elastyczność rynku pracy itd. Czynnik decydujący w dużej mierze o zachowaniach rodzin w zakresie ilości posiadanego potomstwa.

- **polityka samorządów**

Działania samorządów (w szczególności gminy) w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych tj. praca, mieszkalnictwo, bezpieczeństwo, aktywność pozazawodowa itd. Czynnik pośrednio działający na prognozowaną liczbę ludności na terenie gminy poprzez stwarzanie możliwości rozwoju bez konieczności opuszczania gminy oraz poprzez zapewnienie szeroko pojmowanego bezpieczeństwa.

2. WARUNKI MIESZKANIOWE

Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania, gmina Bierutów wypada dość korzystnie na tle średniej w województwie dolnośląskim. Wskaźnik ten wynosił w roku 2006 (wg rocznika statystycznego) 72 m² i przewyższa średnią wojewódzką o blisko 6%. Podobna przeciętna powierzchnia mieszkania jest w powiecie oleśnickim. Poniżej średniej dla województwa dolnośląskiego kształtuje się wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkania, przypadającej na jednego mieszkańca na terenie gminy, co może sugerować większą niż przeciętne powierzchnię izb mieszkalnych. Na terenie gminy o charakterze rolniczym, gdzie przeważa budownictwo jednorodzinne, jest to zjawiskiem raczej normalnym. Dokładne parametry określające warunki mieszkaniowe na terenie gminy Bierutów ilustruje poniższa tabela:

	przeciętna liczba osób na		przeciętna powierzchnia	
	mieszkanie	izbę	mieszkania	na mieszkańca
gm. Bierutów	3,30	0,89	72,0	21,9
pow. oleśnicki	3,32	0,86	72,0	21,7
woj. dolnośląskie	2,83	0,78	66,2	23,4

Tabela 18 - Warunki mieszkaniowe ludności na terenie gminy

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

Sytuacja mieszkaniowa w zestawieniu ze średnią w nowym województwie dolnośląskim oraz powiecie wypada dość przeciętnie. Większość parametrów jest porównywalna i nie istnieją znaczne odchylenia od średniej.

Niepokojący jest natomiast stan techniczny większości budynków mieszkalnych (szczególnie wielorodzinnych i komunalnych). Wg. danych Urzędu Wojewódzkiego ponad 78% budynków mieszkalnych na terenie gminy i 62% na terenie miasta zostało wybudowanych jeszcze przed 1945 rokiem. W ostatnich latach powstało niewiele budynków, przy czym znacznie więcej w Bierutowie (25% substancji mieszkaniowej miasta) niż na terenach wiejskich.

3. DOSTĘP DO USŁUG PODSTAWOWYCH, W TYM USŁUG ZDROWIA I EDUKACJI

Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców w zakresie dostępu do usług podstawowych jest jedną z najważniejszych potrzeb mieszkańców gminy. Celem niniejszego Studium jest m.in. analiza stanu istniejącego oraz zapewnienie możliwości rozwoju przestrzennego gminy w tym zakresie.

Jakość życia mieszkańców w dziedzinie dostępu do usług o charakterze podstawowym, w tym usług zdrowia i edukacji, została szczegółowo omówiona w części II, w rozdziale "Infrastruktura społeczna"

4. DOSTĘP DO USŁUG KOMERCYJNYCH

Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców w zakresie dostępu do usług komercyjnych stanowi w znacznej mierze o stopniu rozwoju cywilizacyjnym oraz gospodarczym gminy. Celem niniejszego Studium jest m.in. analiza stanu istniejącego oraz zapewnienie możliwości rozwoju przestrzennego gminy w tym zakresie.

Jakość życia mieszkańców w dziedzinie dostępu do usług komercyjnych została szczegółowo omówiona w części II, w rozdziale „Działalność o charakterze komercyjnym”.

CZĘŚĆ VII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

1. ZALEWANIE WODAMI POWODZIOWYMI

W centralnej części gminy występują tereny zalewowe rzeki Widawy. Na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze” oznaczone zostały tereny zagrożone zalaniem wodami powodziowymi $Q_{1\%}$ i $Q_{10\%}$. Obejmują one południową część miasta Bierutów, a także tereny we wsiach: Karwiniec, Kijowice, Kruszowice, Paczków i Zbytowa.

Dla wyeliminowania zalewania terenów zainwestowanych niezbędna jest budowa kompleksowego systemu obwałowań. Aktualnie, na terenie gminy nie istnieje system wałów stanowiący ochronę przed powodzią dla miejscowości położonych nad rzeką.

2. KOMUNIKACJA DROGOWA

Jedno z największych zagrożeń bezpieczeństwa wiąże się z komunikacją, w szczególności z wypadkami oraz zdarzeniami drogowymi. Na terenie gminy, a przede wszystkim w mieście Bierutów istnieje kilka niebezpiecznych skrzyżowań, gdzie problemem jest ograniczona widoczność wynikająca z lokalizacji budynków, duża ilość wlotów na skrzyżowanie, a także

skomplikowana organizacja ruchu powodująca utrudnienia, szczególnie dla osób przyjezdnych.

W zakresie zagrożeń w komunikacji pieszej należy wymienić problem zwiększonego ryzyka potrażeń pieszych oraz rowerzystów, wynikających z niedostatecznej infrastruktury drogowej, tj. chodników oraz ścieżek rowerowych.

3. ZAGROŻENIE ŻYCIA I MIENIA ZWIĄZANE Z PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Istotnym zagadnieniem jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa lokalnej społeczności. Wiąże się to z dostosowaniem przestrzeni miasta tak, aby tworzyła przestrzeń uspołecznioną, czyli przyjazną mieszkańcom. Działania mające na celu poprawienie poczucia bezpieczeństwa ludności miasta to np. lokalizowanie dodatkowego oświetlenia w rejonie osiedli mieszkaniowych, jak i przestrzeganie odpowiednich gabarytów form małej architektury oraz form zieleni. Przykładem są za wysokie żywopłoty i inne elementy, które ograniczają widoczność na przyległe tereny.

Szczegółowe dane na temat stanu porządku publicznego w mieście i gminie Bierutów przedstawia poniższa tabela:

STAN PORZĄDKU PUBLICZNEGO				
przestępstwa	wykroczenia	zatrzymani nieletni pod wpływem alkoholu	zdarzenia drogowe	w tym nietrzeźwi kierujący pojazdem
288	130	1	50	7

Tabela 19 - Stan porządku publicznego w mieście i gminie Bierutów - dane z 2003 roku

źródło: Komisariat Policji w Bierutowie

CZĘŚĆ VIII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

1. ANALIZY EKONOMICZNE

1.1. DOCHODY BUDŻETU GMINY

Po stronie dochodów budżetu Miasta i Gminy Bierutów w 2016 roku zapisano 35,218 milionów złotych, co daje przyrost w stosunku do roku poprzedniego o ok. 19 %. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dochód wynosi niecałe 3480 zł.

Największe dochody budżetu to rozliczenia różne, m.in. subwencja oświatowa (ponad 34%), podatki i opłaty od osób prawnych, osób fizycznych oraz innych podmiotów (ponad 30%) oraz dochody z tytułu realizacji polityki społecznej (dotacje celowe, środki na program 500+ (ponad 25%).

1.2. WYDATKI BUDŻETU GMINY

Wydatki Miasta i Gminy Bierutów w roku 2016 były na poziomie ponad 36 milionów złotych, co w stosunku do roku poprzedniego oznaczało wzrost o ponad 13%. Wydatki na 1 mieszkańca wyniosły ok. 3560 zł.

1.3. PROGNOZY BUDŻETOWE

W ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej szacuje się, iż dochody gminy do roku 2033 wzrosną do ponad 48,7 milionów złotych, co należy uznać za wynik zadowalający i pozwalający na realizację zadanych w studium celów inwestycyjnych.

Szacowany udział we wpływach z podatku od osób fizycznych wzrośnie z ok. 6 mln zł w 2018 do ponad 8,1 mln w 2033 roku. Dochody z podatków i opłat wzrosną z 7,3 mln zł do ok. 9,8 mln zł.

Natomiast udział we wpływach z podatku od osób prawnych cały czas pozostanie na bardzo niskim poziomie (ok. 40-56 tys. zł), co wyraźnie pokazuje, iż gmina powinna podjąć pilne działania mające na celu poprawienie tego stanu poprzez wskazywanie nowych i atrakcyjnych terenów do zainwestowania komercyjnego oraz poprawę infrastruktury i ogólnego klimatu do inwestycji.

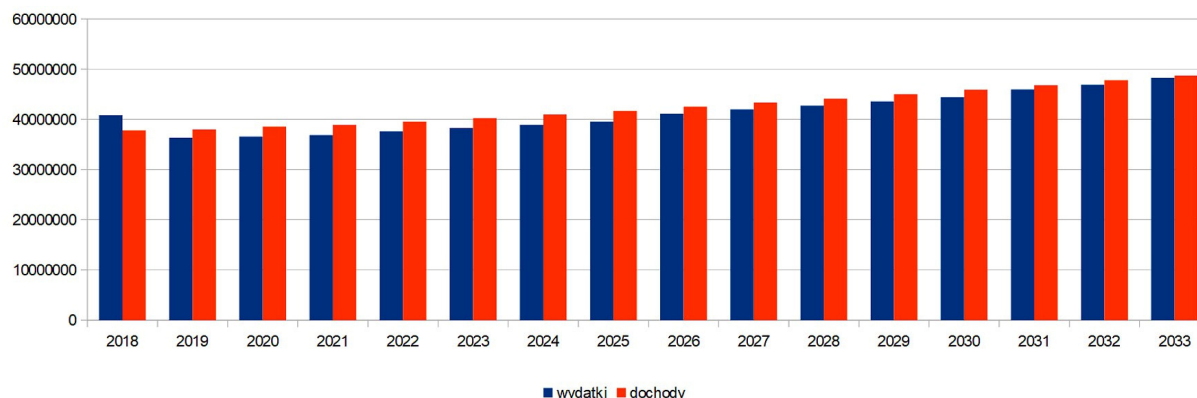

Tabela 20 - Budżet Miasta i Gminy Bierutów (dochody i wydatki) z perspektywą do 2033 roku (źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy)

1.4. AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA NA TERENIE GMINY

Gmina Bierutów jest gminą typowo miejsko-wiejską - z centralną jednostką osadniczą i gospodarczą jaką jest Bierutów oraz wsiami otaczającymi miasto. Większość podmiotów gospodarczych zlokalizowana jest w Bierutowie.

Struktura gospodarcza niestety charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem oraz niewielką skalą działania. Wg danych z rejestru REGON za 2016 rok na terenie gminy działało 861 podmiotów gospodarczych, w tym m.in.:

- 37 w sektorze rolniczym,
- 78 w sektorze przemysłowym,
- 128 w sektorze budowlanym.

1.5. AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA GMINY NA TLE POWIATU

W zakresie aktywności gospodarczej swoich mieszkańców gmina Bierutów wypada gorzej niż średnia dla powiatu oleśnickiego - zarówno w zakresie udziału

procentowego bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (4,4% dla powiatu oraz 5,3% dla gminy Bierutów) jak i współczynnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10.000 ludności (688 osób dla powiatu oraz 600 osób dla gminy Bierutów).

1.6. ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- gmina posiada stabilny budżet z dobrymi perspektywami.

Słabe strony:

- bezrobocie na terenie gminy nadal jest wyższe niż średnia dla kraju oraz dla województwa dolnośląskiego.
- aktywność gospodarcza mieszkańców gminy jest niższa niż średnia dla powiatu oleśnickiego.

Szanse:

- napływ funduszy z Unii Europejskiej.
- stabilnie rosnący budżet stanowi szansę na realizację inwestycji mogących przyczynić się do rozwoju gospodarczego gminy.
- malejące bezrobocie oraz zwiększająca się siła nabywcza mieszkańców

Zagrożenia:

- mała i słabo zróżnicowana baza podatkowa może zagrażać stabilności rozwoju gminy.
- brak wyraźnej i rozpoznawalnej marki gminy oraz brak na terenie gminy znanego (powszechnie rozpoznawalnego) podmiotu gospodarczego, zmniejsza szanse na pozyskanie dużego inwestora.

1.7. WNIOSKI

Z przedstawionych danych i analiz ekonomicznych oraz z Wieloletniej Prognozy Finansowej wynika, iż budżet Miasta i Gminy Bierutów na najbliższe lata (do 2033 r.) będzie stabilnie rosł, co umożliwi realizację celów określonych w Studium.

Problemem dla gminy może być mniejsza aktywność mieszkańców gminy tak w zakresie tworzenia nowych firm jak i poszukiwania pracy. Aby zwiększyć atrakcyjność gminy należy na płaszczyźnie planowania przestrzennego rozważyć zwiększenie ilości i jakości terenów wskazanych pod inwestycje a następnie poprawę aktywności przy promowaniu ww. terenów w celu ściągnięcia do gminy firm tworzących miejsca pracy oraz płacących podatki.

W celu utrzymania lub nawet zwiększenia poziomu dochodów z podatków od osób fizycznych należy w dalszym ciągu dążyć do zapewnienia atrakcyjnej oferty dla osób mieszkających w gminie oraz chcących się osiedlić na terenie gminy poprzez:

- wskazywanie atrakcyjnych gruntów do budowy domów mieszkalnych.
- wskazywanie atrakcyjnych gruntów oraz poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej.
- poprawę systemu komunikacji, w szczególności publicznej z największymi ośrodkami aktywności gospodarczej oraz usług w okolicy.
- rozbudowę atrakcyjnej oferty usług o charakterze społecznym tj. szkoły, przedszkola, parki, imprezy itp..

- zwiększanie dostępności turystyczno-rekreacyjnej tj. ścieżki rowerowe, obiekty rekreacyjne itp., co pozwoli rozpropagować ideę „pozytywnego” mieszkania na terenie gminy.

2. ANALIZY ŚRODOWISKOWE

2.1. POŁOŻENIE

Gmina Bierutów położona jest przy wschodniej granicy województwa dolnośląskiego - pomiędzy miastami: Oleśnica (woj. dolnośląskie) a Namysłów (woj. opolskie).

Przez teren gminy przebiegają dwie drogi o znaczeniu regionalnym t.j.: droga wojewódzka nr 451 relacji Oleśnica - Namysłów oraz droga wojewódzka nr 396 relacji Bierutów - Strzelin.

Przez teren gminy, na kierunku wschód – zachód, przebiega ponad 10-kilometrowy odcinek linii kolejowej nr 143, relacji Wrocław – Oleśnica – Kluczbork – Katowice. Linia jest zelektryfikowana, II-torowa i została zaliczona do linii o znaczeniu państwowym.

2.2. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Użytkowanie gruntów jest typowe dla terenów rolniczych. Podstawową formą zagospodarowania są użytki rolne. Pod względem występowania kompleksów gleb, gminę można podzielić na dwie części: północną – o przeważającej ilości gleb dobrych i średniodobrych (klasy bonitacyjnej III i IV) oraz południową – z przeważającymi glebami średnimi i słabymi (szczególnie na obrzeżach większych kompleksów leśnych).

Dużą część stanowią użytki zielone (prawie 13% pow. użytków rolnych) leżące w licznych ramionach rzeki Widawy oraz Młynówki.

Lesistość (23,9% powierzchni gminy) jest na tle powiatu oleśnickiego stosunkowo niska (31,2% dla powiatu).

2.3. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Przez teren gminy Bierutów przepływa rzeka Widawa wraz ze swoimi licznymi kanałami i dopływami. Wzdłuż rzeki (w centralnej części gminy, poniżej Bierutowa) rzeka stwarza duże zagrożenie powodziowe, co jest poważnym (choć tylko miejscowym) ograniczeniem możliwości inwestowania.

2.4. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na terenie gminy Bierutów planowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawy”, obejmujące tereny wzdłuż rzeki Widawy - od wschodniej granicy gminy w okolicach Bierutowa do zachodniej granicy gminy (na południe od wsi Zbytowa).

2.5. OBSZARY NATURA 2000

Na terenie gminy położony jest jeden obszar objętych ochroną Natura 2000 PLH020065 „Bierutów”. Obszar stanowi kompleks łąk wilgotnych i zalewowych oraz

pastwisk po obu stronach rzeki Widawy poniżej Bierutowa w rejonie wsi: Kijowice, Kruszowice i Paczków.

Dodatkowo południowo-zachodni skrawek gminy wchodzi w skład dużego obszaru Natura 2000 PLH020081 „Lasy Grędzińskie”, którego najistotniejszym walorem przyrodniczym jest rozległy obszar lasów z licznymi starodrzewiami, łęgami dębowo-wiązowo-jesionowymi oraz lasami łęgowymi i nadrzecznymi.

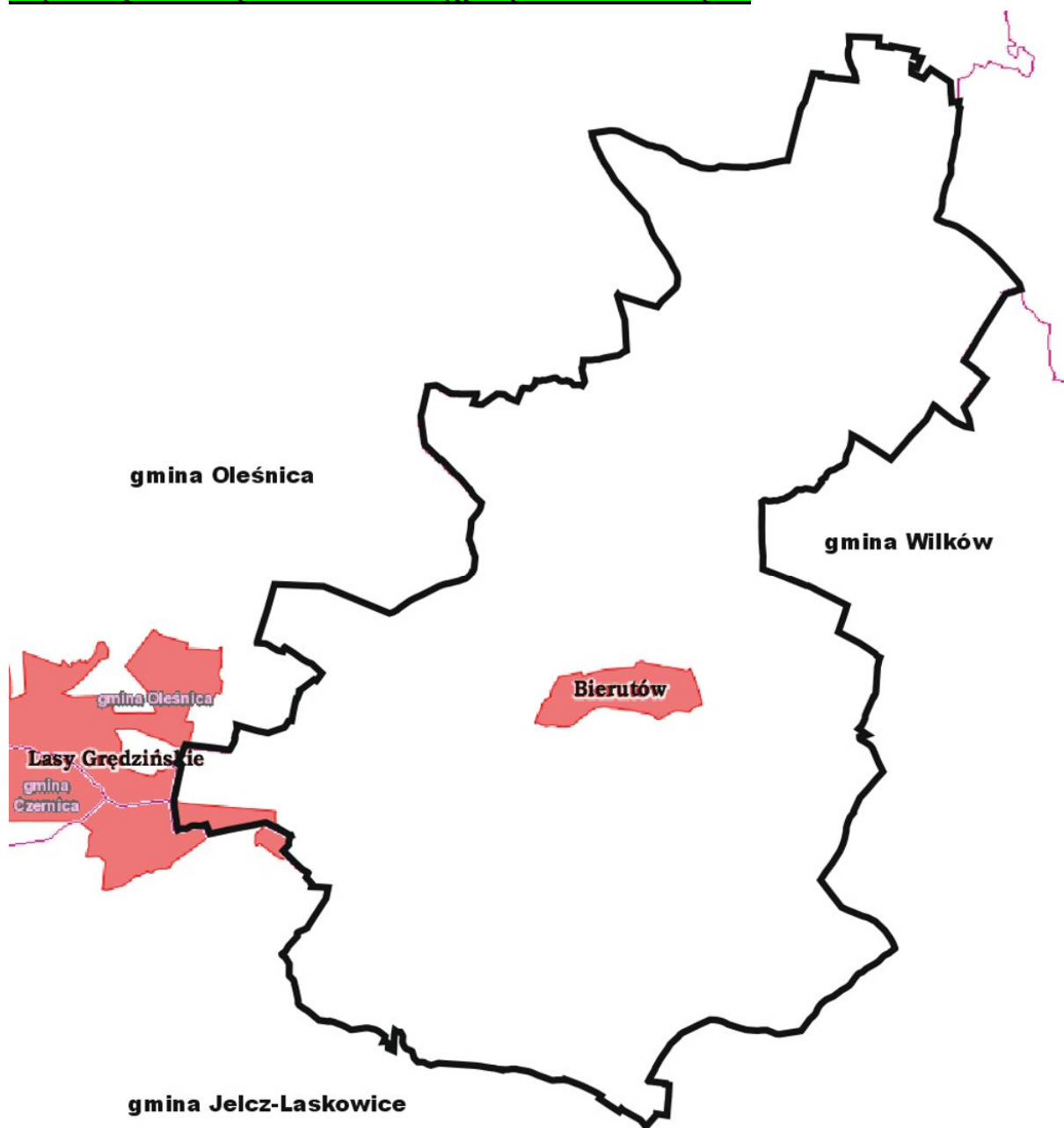

Tabela 21 - obszary Natura 2000 na terenie gminy Bierutów (grafika na podstawie danych www.geoserwis.qdos.gov.pl/)

2.6. ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- gmina posiada typowo rolniczy charakter a co za tym idzie posiada stosunkowo dużo łatwych do uzbrojenia i zagospodarowania terenów.**

- wokół gminy znajduje się kilka cennych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów podnoszących walory osadnicze gminy.
- przyjazne i duże kompleksy leśne oraz cenne obszary zlokalizowane są w centrum gminy.

Słabe strony:

- mała lesistość obniżająca wartości przyrodnicze przeważającej części gminy.
- brak spektakularnych elementów przyrodniczych lub środowiskowych „nośnych medialnie”, które mogłyby samoistnie przyciągać szerokie rzesze ewentualnych turystów, nowych mieszkańców lub inwestorów.

Szanse:

- dobra dostępność komunikacyjna oraz niewielka odległość do ośrodków miejskich w okolicy w szczególności Oleśnicy i Namysłowa.
- niewielka odległość i wysoka atrakcyjność krajobrazowa dla mieszkańców dużych miast, w szczególności Wrocławia.
- brak większych barier przestrzennych ułatwiający napływ ewentualnych nowych mieszkańców.

Zagrożenia:

- brak elementów „nośnych medialnie” wymaga stałej aktywnej polityki promocyjnej oraz przestrzennej władz gminy, niezbędnej do ściągania na teren gminy turystów, nowych mieszkańców oraz inwestorów.
- przy braku działań, atrakcyjność pobliskich gmin może skutkować odpływem osób aktywnych do większych i bardziej prężnych ośrodków lokalnych lub ponadlokalnych oraz na atrakcyjniejsze tereny poza granicami gminy.

2.7. WNIOSKI

Z przedstawionych analiz wynika, iż atutem gminy Bierutów jest położenie - pomiędzy prężnymi ośrodkami miejskimi a także stosunkowo dobre połączenie komunikacyjne (kolejowe i drogowe) z największym ośrodkiem w regionie (Wrocławiem).

Na terenie gminy obszary chronione nie wprowadzają zbyt dużych ograniczeń przestrzennych.

Problemem jest jednak brak elementów przyrodniczych, środowiskowych lub inwestycyjnych o znaczeniu ponadregionalnym - „nośnych medialnie” np.: powszechnie znany zabytek, hotel, atrakcja turystyczna, znany inwestor itp. Takie elementy mogą samoistnie przyciągać większą ilość ewentualnych turystów, nowych mieszkańców lub inwestorów a wokół nich można budować markę gminy. Natomiast brak takich elementów wymaga od władz gminy bardzo aktywnej polityki promocyjnej oraz przestrzennej. W przypadku małej aktywności w tym względzie gmina nie będzie w stanie realizować zakładanego rozwoju.

Zagrożeniem dla gminy może być również położenie w bezpośrednim sąsiedztwie większych i bogatszych ośrodków miejskich tj. Oleśnica, Namysłów czy Wrocław, które z racji rozmiarów, skali, środków finansowych oraz np. znanych zabytków czy medialnych inicjatyw mogą łatwiej ściągać inwestorów na swój teren.

3. ANALIZY SPOŁECZNE

3.1. BEZROBOCIE

Zgodnie z tendencją krajową bezrobocie w gminie Bierutów w ostatnich latach stale spada. Jednak biorąc pod uwagę bardzo wysoki poziom tego wskaźnika na tle reszty Polski oraz województwa spadek ten wydaje się wyjątkowo spektakularny. Wg stanu na dzień koniec 2016 r. bez pracy pozostawało 346 osób.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym spadł do 5,3%. Natomiast porównanie stopy bezrobocia na przestrzeni 10 lat dla gminy i kraju, województwa oraz powiatu przedstawia poniżej wykres:

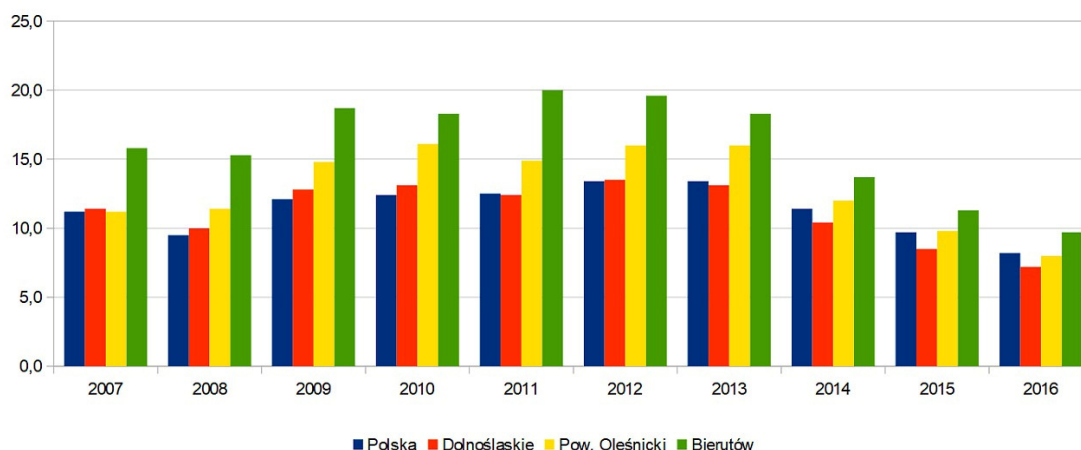

Tabela 22 - Stopa bezrobocia na terenie gminy Bierutów na tle powiatu, województwa i kraju (źródło: GUS)

3.2. WYNAGRODZENIA

W zakresie wynagrodzeń gmina cały czas pozostaje w tyle nie tylko za średnią krajową, ale również za średnią wyliczoną z terenu województwa. Wg danych GUS za rok 2016 przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gminie Bierutów wynosiło ok. 3632 złotych i stanowiło ok. 84,7 % wynagrodzenia w kraju. Należy jednak odnotować fakt, iż bardzo powoli, ale jednak średnia z gminy stale zbliża się do średniej krajowej (jeszcze w 2006 roku wynosiła 76,1 % średniej krajowej).

3.3. RYNEK PRACY

Rynek pracy gminy Bierutów jest integralnie powiązany z podmiotami zlokalizowanymi poza obszarem gminy. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy aż 1092 osób wyjeżdża do pracy poza obszar gminy, a tylko 372 przyjeżdża do pracy na teren gminy.

Wg danych za rok 2016 w gminie na 1000 mieszkańców pracuje zaledwie 124 osoby. Oczywiście należy zastrzec, iż dane GUS nie dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach. Biorąc jednak pod uwagę parametr dla województwa 262/1000 mieszkańców oraz poziom 240/1000 mieszkańców dla całego kraju to rozbieżność jest znacząca i to na niekorzyść gminy Bierutów.

Spośród pracujących najwięcej pracuje w:

- **przemysle i budownictwie (40,4%),**
- **rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (22,3%).**
- **usługach tj. handel, naprawa pojazdów, gastronomia itp. (14,7%).**

3.4. RYNEK MIESZKANIOWY

Wg aktualnych danych w gminie na jednego mieszkańca przypada zaledwie 25,1 metra kwadratowego powierzchni użytkowej mieszkania. Parametr ten jest znacznie niższy od średniej krajowej (27,4 m²) oraz średniej wojewódzkiej (28,7 m²). Fakt ten dziwi także dlatego, iż gmina Bierutów jest gminą miejsko-wiejską i przeważająca większość osób zamieszkuje w domach jednorodzinnych.

W odniesieniu do krajów rozwiniętych taka wartość tego parametru plasuje Polskę na trzecim od końca miejscu w Unii Europejskiej. Według danych Eurostatu w Polsce aż 41,2 % osób mieszka w nieruchomościach, które według standardów europejskich należałoby uznać za przeludnione.

Biorąc pod uwagę, iż gmina Bierutów (jako całość tj. miasto i tereny wiejskie) musi w najbliższych latach odrabiać dystans nie tylko do krajów europejskich, ale również do średniej z terenu województwa dolnośląskiego, do analiz przyjęto, iż przy utrzymaniu tempa rocznego 3,4% wzrostu w ciągu najbliższych 30 lat powierzchnia wzrośnie na tyle, że zbliży się do średniej wojewódzkiej (aktualnie średnio 2,2% wzrostu rocznie z dużo wyższej powierzchni bazowej).

Powyższe założenie potwierdzają ostatnie dane tj.: przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Bierutów to 5,52 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa dolnośląskiego (3,55) oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce (3,96). Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2016 roku w gminie Bierutów to 160,10 m² i również jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa dolnośląskiego (81,1 m²) oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w kraju (94,5 m²).

Powyższe dane potwierdzają trend, iż po wielu latach zaniedbań w tej dziedzinie gmina odrabia zaległości w kategorii powierzchni mieszkalnej na jednego mieszkańca i trend ten wydaje się być trwały.

3.5. USŁUGI PUBLICZNE ORAZ USŁUGI O CHARAKTERZE SPOŁECZNYM

Podstawowe usługi z zakresu administracji wykonuje Urząd Miejski w Bierutowie, zlokalizowany przy ul. Moniuszki 12.

W zakresie edukacji należy stwierdzić, iż sieć usług jest dość dobrze rozwinięta. W roku szkolnym 2016/2017 na terenie gminy działały (dane GUS):

- **3 placówki wychowania przedszkolnego (w tym 1 przedszkole) zapewniające miejsca dla 225 dzieci,**
- **3 szkoły podstawowe (633 uczniów).**

W szkołach podstawowych w gminie przypada 17 uczniów na 1 oddział, co plasuje gminę powyżej średniej wojewódzkiej (19 uczniów) oraz krajowej (18 uczniów).

Problemem dla gminy jest niewątpliwie niedostateczny poziom wykształcenia mieszkańców, gdyż:

- **wykształcenie wyższe posiada zaledwie 13% mieszkańców (przy średniej 17,9% dla województwa i kraju).**

- wykształcenie policealne posiada 2,7 % (3,1% średnia dla województwa).
- wykształcenie zasadnicze zawodowe posiada aż 25,2% (przy średniej dla kraju i województwa 22,8-22,9%).
- wykształcenie gimnazjalne posiada 5,5% (średnia dla Dolnego Śląska 4,7%).
- wykształcenia podstawowe posiada aż 19,7% (przy średniej dla województwa 18,1%).

Usługi kultury i kultu religijnego reprezentowane są w szczególności poprzez kościoły, bibliotekę publiczną z 3 filiami oraz świetlice i sale wiejskie. Podstawowa baza pozwala na funkcjonowanie wielu inicjatyw lokalnych.

3.6. ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- szybko spadające bezrobocie.
- wartość średniego wynagrodzenia stale zbliża się do średniej krajowej.
- średnia powierzchnia mieszkalna przypadająca na jednego mieszkańca stale przyrasta.
- nieruchomości budowane w gminie posiadają dużo większą średnią powierzchnię oraz średnią liczbę pokoi niż nieruchomości oddawane w województwie i kraju.

Słabe strony:

- średnia płaca cały czas jest poniżej średniej wojewódzkiej i krajowej.
- na terenie gminy praktycznie nie działają żadne większe firmy zatrudniające większą ilość osób.
- lokalny (gminny) rynek pracy nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej ilości miejsc pracy dla mieszkańców gminy.
- większość pracujących działa w ramach samozatrudnienia lub pracuje w niewielkich firmach lub poza granicami gminy.
- brak „nośnych medialnie” elementów o charakterze ponadlokalnym np.: imprezy, zabytki, znane podmioty i inwestycje itp..
- niski poziom wykształcenia mieszkańców.
- średnia powierzchnia mieszkalna jest znacznie poniżej średniej krajowej.

Szanse:

- przy utrzymaniu krajowego wzrostu gospodarczego na wysokim poziomie istnieje szansa zrekompensowania braku miejsc pracy na rynku lokalnym w okolicznych zakładach np. w ramach Specjalnych Stref Ekonomicznych, w Oleśnicy, w Namysłowie a także we Wrocławiu.
- rosnące dochody mogą się przełożyć na większy ruch budowlany na terenie gminy - transfer środków.
- dobra dostępność komunikacyjna oraz niewielka odległość do dużych ośrodków miejskich może znacząco poprawić sytuację na rynku pracy.
- dogodne położenie w okolicach dużych ośrodków gospodarczych umożliwia mniejszym podmiotom czerpanie korzyści z kooperacji z dużymi podmiotami.

Zagrożenia:

- duże uzależnienie od decyzji zewnętrznych podmiotów (gmin, dużych zakładów itp.) rodzi niepewność co do możliwości rozwojowych gminy.
- położenie w rejonie bardzo atrakcyjnych dla dużych inwestorów ośrodków może utrudniać pozyskanie większych inwestycji na teren gminy.

- słabe wykształcenie może skutkować niską kreatywnością oraz małą aktywnością zawodową i biznesową lokalnej społeczności.

3.7. WNIOSKI

Z przedstawionych analiz społecznych wynika, iż głównym atutem gminy Bierutów są rosące płace (coraz bardziej zbliżające się do średniej krajowej) oraz spadające bezrobocie.

Dość dobrze rozwinięta jest również baza usług publicznych i społecznych. Na niekorzyść trzeba zapisać znikomy rynek pracy na terenie gminy oraz brak wyrazistych elementów, które mogłyby taki rynek wykreować. Osobną kwestią jest sąsiedztwo prężnych ośrodków społeczno-gospodarczych tj. Oleśnica i Namysłów a także Wrocław. Z takiego położenia wynikają tak dobre, jak i złe wnioski dla gminy. Dobre dotyczą dość łatwego dostępu do usług wyższego rzędu oraz do pracy, co przekłada się na malejące bezrobocie oraz wzrastającą zamożność mieszkańców. Natomiast złe wynikają z siły takich ośrodków, które dzięki większej skali i możliwościom dużo łatwiej przyciągają inwestorów, zmniejszając szanse na inwestycje na terenie gminy Bierutów.

4. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

4.1. POPULACJA

Populacja gminy Bierutów mimo delikatnych wahań aktualnie utrzymuje się na w miarę stabilnym poziomie.

Wg danych GUS za rok 2016 gminę zamieszkuje 10 125 osób. Średni wiek statystycznego mieszkańca gminy Bierutów jest nieznacznie niższy od średniej wojewódzkiej (42 lata) oraz krajowej (41,2) i wynosi ok. 40,0 lat, co sugeruje, iż mamy do czynienia z nieco młodszą populacją niż w województwie i kraju.

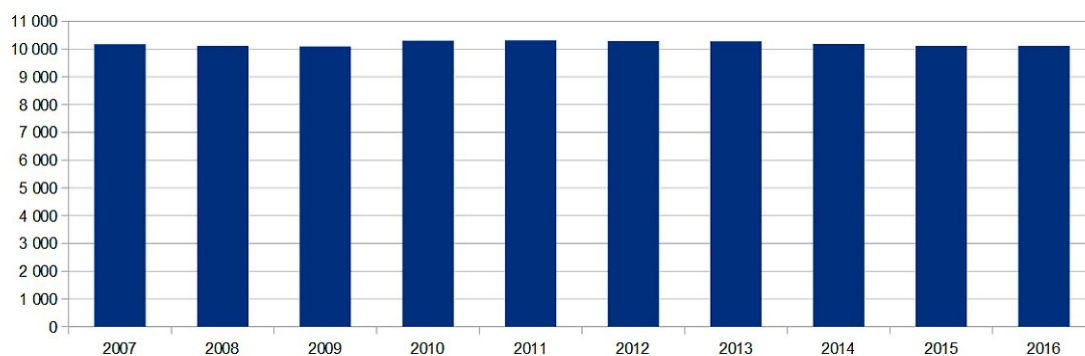

Tabela 23 - Ludność na terenie gminy Bierutów w latach 2007-2016 (źródło: GUS)

4.2. PRZYROST NATURALNY

Na podstawie danych GUS ocenia się, iż przyrost naturalny jest dodatni (!!!) i w 2016 roku wyniósł +0,5 (115 zgonów na 120 urodzeń żywych), co na tle danych krajowych (-0,2) oraz danych dla województwa dolnośląskiego (-1,1) wydaje się wynikiem dobrym.

4.3. WSPÓŁCZYNNIK DZIETNOŚCI OGÓLNEJ

Średnia liczba dzieci, urodzonych przez przeciętną kobietę w gminie Bierutów wynosi 1,40. Dla porównania ten współczynnik dla województwa dolnośląskiego wynosi 1,29 natomiast dla całego kraju 1,36. Oznacza to, iż w ujęciu statystycznym kobiety w gminie Bierutów decydują się na większą liczbę dzieci niż kobiety w województwie oraz reszcie kraju, co należy oceniać bardzo pozytywnie.

4.4. WSPÓŁCZYNNIK DYNAMIKI DEMOGRAFICZNEJ

Stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów na terenie gminy Bierutów kształtuje się na poziomie 1,13. Ten sam parametr wyliczony dla województwa dolnośląskiego w 2016 roku wynosił 0,90 a dla kraju 0,99. To kolejny dowód na poparcie tezy, iż demografia na terenie gminy znacząco się poprawia.

4.5. MIGRACJE

Na podstawie danych GUS stwierdza się, iż w 2016 roku saldo migracji było ujemne i wyniosło -9 osób. Do gminy napłynęło 97 osób a wymeldowało się 106 osób, przy czym większość osób wyprowadziło się do miejscowości z tego samego województwa. Znikoma jest za to migracja i powroty zagraniczne (3 zameldowania i 3 wymeldowania).

Powyższe zestawienie pokazuje, że najpilniejszą potrzebą mieszkańców jest dostęp do pracy oraz do usług, co gmina powinna uwzględnić przy określaniu swoich kierunków rozwoju, w tym przestrzennego.

Przy analizie migracji należy jednak poruszyć jeszcze jedną kwestię mającą wpływ na kierunki rozwoju przestrzennego gminy tj. migrację niejawną. Zjawisko to da się zaobserwować w miejscowościach atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo tj.: Karwiniec, Kruszowice, Paczków, Zbytowa, Posadowice, Radziszyn. Powstające obiekty mieszkalne są tzw. „drugimi domami” dla osób na stałe zamieszkujących poza gminą. Liczbę takich osób szacuje na ok. 5-6% populacji gminy.

4.6. ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- liczba mieszkańców gminy jest w miarę stabilna,
- populacja gminy jest młodsza niż średnia wojewódzka i krajowa,
- gmina posiada niewielki dodatni przyrost naturalny,
- dynamika demograficzna jest na wyższym poziomie niż średnia wojewódzka i krajowa, co może sugerować, iż gminie w dłuższej perspektywie uda się utrzymać liczbę mieszkańców (takie założenie przyjęto do obliczeń) a w przypadku kontynuacji ww. trendu nawet ją zwiększyć,
- wskaźniki dotyczące diety również są powyżej średniej wojewódzkiej i krajowej, co potwierdza tezę, iż gmina utrzyma stabilny poziom ludności.

Słabe strony:

- gmina posiada niewielkie ujemne saldo migracji,
- wyjazdy mieszkańców za pracą oraz w celu skorzystania z usług wymaga pilnych działań mających na celu zatrzymanie młodych perspektywicznych mieszkańców oraz ściąganie nowych.

Szanse:

- młodsza od średniej w kraju i województwie populacja wykazuje się większą dynamiką,
- gmina w ostatnich latach podjęła liczne działania, w tym w dziedzinie planowania przestrzennego mające na celu poprawę warunków zamieszkiwania i poszukiwania pracy,
- po uruchomieniu nowych, atrakcyjnych terenów pod zabudowę usługową i produkcyjną gmina ma realne szanse zwiększyć napływ nowych mieszkańców,
- uruchomione na szczeblu krajowym działania wspierające dzietność polskich rodzin (np. program 500+),
- napływ osób budujących swoje drugie domy w miejscowościach atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo może zwiększyć ruch budowlany i inwestycyjny oraz zwiększyć możliwości mieszkańców na dywersyfikację dochodów.

Zagrożenia:

- głównym zagrożeniem dla rozwoju demograficznego jest zahamowanie koniunktury gospodarczej w kraju (zagrożenie niezależne od władz samorządowych), które może realnie powstrzymać napływ nowych podmiotów do gminy oraz ograniczyć działalność już istniejących,
- w przypadku braku poprawy w dostępie do miejsc pracy oraz do usług migracje mieszkańców mogą zniweczyć pozytywne trendy demograficzne,
- ogólny problem starzejącego się społeczeństwa w kraju.

4.7. WNIOSKI

Z przedstawionych analiz wynika, iż gmina Bierutów stoi w obliczu poważnych wyzwań w zakresie kształtowania swojej polityki gospodarczej i przestrzennej. Pomimo dość korzystnych wskaźników demograficznych, ujemne saldo migracji pokazuje, iż spora ilość mieszkańców jest gotowa przenieść się poza teren gminy.

Władze samorządowe powinny pilnie podjąć działania mające na celu zatrzymanie na terenie gminy młodych perspektywicznych mieszkańców oraz ściąganie nowych poprzez aktywną politykę promocyjną oraz wyprzedzającą polityką przestrzenną, w szczególności w zakresie lokowania na terenie gminy usług oraz produkcji. Skutkiem takich działań powinno być zwiększenie dostępu do pracy oraz do szeroko pojętych usług.

Istotnym elementem jest również poprawa „rozpoznawalności” gminy i budowa swojej pozytywnej marki - jako miejsca przyjaznego do prowadzenia interesów oraz osiedlania się i mieszkania.

5. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

5.1. ZAKRES DZIAŁANIA

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.) każda gmina wykonując zadania i kompetencje działa

w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, co wyraźnie wskazuje, iż inicjatywa w ramach tzw. zadań własnych gminy leży po stronie samorządu i od niego zależy sposób i jakość tych działań. Zgodnie z art. 7 przytoczonej powyżej ustawy do przedmiotowych zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w szczególności sprawy dotyczące:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą, gaz oraz działalności w zakresie telekomunikacji,
- ochrony zdrowia i pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- edukacji publicznej,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- cmentarzy gminnych,
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych.

Z powyższego katalogu wynika, iż gmina jest zaangażowana w szeroki zakres zadań mających na celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców.

5.2. ŹRÓDŁA FINASOWANIA

Źródłem finansowania inwestycji infrastrukturalnych są przede wszystkim dochody własne, subwencje, dotacje oraz środki zewnętrzne np. związany z naszym członkostwem w Unii Europejskiej Fundusz Spójności, który w celu zmniejszania różnic rozwojowych poszczególnych regionów dostarcza wsparcia finansowego na realizację dużych inwestycji związanych m.in. z rozbudową i modernizacją infrastruktury.

Podstawowe źródła można dodatkowo uzupełnić o kredyty, pożyczki oraz obligacje komunalne, należy przy tym pamiętać, iż przepisy prawa wyraźnie reglamentują ten sposób finansowania.

5.3. WYDATKI INWESTYCYJNE GMINY

Udział wydatków inwestycyjnych w całości wydatków budżetu gminy w 2016 roku wyniósł ok. 8%, co jest wskaźnikiem relatywnie niskim. Należy przy tym podkreślić, że wszystkie wydatki majątkowe (100%) zostały przeznaczone na cele inwestycyjne.

Biorąc pod uwagę założenia Wieloletniej Prognozy Finansowej, iż przez najbliższe 30 lat wydatki będą stale rosły to w najbliższych latach gmina ma szansę stale zwiększać kwotę przeznaczoną na inwestycje.

Trzeba również zauważyć, iż rzeczywisty zakres oraz lokalizację poszczególnych elementów infrastruktury - drogowej, technicznej oraz społecznej będzie można wstępnie określić dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wiele bowiem zależy od szczegółowych zapisów

planu dotyczących np. rodzajów dróg (publiczna, wewnętrzna), infrastruktury oraz charakteru poszczególnych rodzajów usług (publiczne - niepubliczne). Należy również zwrócić uwagę, iż Studium określa zasięg obszarów wskazanych do zainwestowania jako maksymalny, co oznacza, iż w planie miejscowym będą wskazywane obszary mniejsze lub równe. Fakt ten będzie miał fundamentalne znaczenie dla wielkości wydatków inwestycyjnych.

5.4. WNIOSKI

Reasumując - z uwagi na aktualny stan, wielkość oraz perspektywy budżetu gminy a także długotrwały i rozłożony na wiele lat proces rozwojowy określony w Studium - omówione w niniejszej analizie, należy uznać, iż gmina Bierutów posiada możliwości finansowania niezbędnej sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

6. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

6.1. MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ

Biorąc pod uwagę stosunkowo korzystne uwarunkowania w zakresie przyrostu naturalnego oraz dość dobre położenie, potwierdzone zainteresowaniem inwestorów indywidualnych do analiz przyjęto dość konserwatywne założenie, iż ilość osób na stałe zamieszkujących gminę w najbliższych latach będzie utrzymywać się na stałym poziomie. Na potrzeby obliczeń oszacowano również, iż w najbliższych latach ok. 6% dodatkowych mieszkańców będą stanowili mieszkańcy nie posiadający stałego zameldowania w Bierutowie.

Przy takich założeniach należy się jednak spodziewać poważnych zmian w strukturze zainwestowania. Proces ten, który już teraz możemy zaobserwować w niektórych miejscowościach np. Solnikach Wielkich, gdzie stara zagęszczona i bardzo często zużyta zabudowa rolnicza, w atrakcyjnej lokalizacji tj. wzdłuż ulic w centrach wsi, stopniowo będą wypierać usługi oraz funkcje mieszane tj. zabudowa mieszkalno-usługowa, mieszkalno-rzemieślnicza oraz usługowo-produkcyjna. Natomiast, aby zapewnić możliwości rozwoju następnym pokoleniom mieszkańców oraz ściągnąć do gminy nowych, koniecznym jest wskazanie nowych terenów, które będą spełniać oczekiwania nowych mieszkańców tj. nowoczesne osiedla o niskiej intensywności.

Kolejnym problemem jest stosunkowo niskie nasycenie istniejącej zabudowy usługami oraz niewielkie zaplecze produkcyjne. Jak pokazały analizy finansowe i urbanistyczne - większych firm (płatników podatku CIT) praktycznie na terenie gminy nie ma a istniejąca działalność gospodarcza mieszkańców nie jest w stanie zaproponować odpowiedniej ilości miejsc pracy.

Aktualnie na terenie gminy (wg danych GUS) w przeliczeniu na jednego mieszkańca przypada 25,1 m² mieszkalnej powierzchni użytkowej. Parametr ten stanowi zaledwie 91,6% średniej krajowej i 87,5% średniej dla województwa dolnośląskiego, przy czym w ostatnich latach ww. wskaźnik stale przyrastał.

W związku z powyższym do obliczeń założono, iż gmina Bierutów, aby dogonić w tym względzie średnią krajową oraz europejską rok do roku będzie zwiększać powierzchnię mieszkalną na jednego mieszkańca o 3,4%.

Aktualnie chłonność demograficzna na terenie gminy wynosi ok. 1442 m² pow. użytkowej mieszkalnej na hektar terenu. Ponieważ nowa zabudowa będzie miała nieco

bardziej rozgęszczony charakter (o 25% mniejsze zagęszczenie) - do analiz przyjęto wskaźnik ok. 1082 m² powierzchni użytkowej na hektar.

Zgodnie z powyższymi założeniami maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w ilości powierzchni użytkowej dla zabudowy mieszkaniowej wyniesie prawie 680 tys. m².

6.2. MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ USŁUGOWĄ I PRODUKCYJNĄ

W zakresie produkcji oraz szeroko pojętych usług (w tym usług komercyjnych, publicznych i społecznych oraz sportu i rekreacji) należy stwierdzić, iż gmina w tym względzie prezentuje się słabo i należy podjąć pilne działania mające na celu zwiększenie poziomu nasycenia usługami terenów zabudowy. Aktualnie powierzchnia użytkowa budynków wykorzystywanych na usługi, produkcję oraz działalność gospodarczą wynosi 58 453 m², co stanowi nieco ponad 21 % powierzchni mieszkalnej na terenie gminy.

Wskaźnik ten należy uznać za zbyt niski. Na potrzeby analizy przyjęto zatem docelowy standardowy poziom 25% nasycenia usługami oraz parametr chłonności zbliżony do aktualnego poziomu 380m²/ha.

Zgodnie z powyższymi założeniami maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w ilości powierzchni użytkowej dla zabudowy usługowej i produkcyjnej wyniesie ok. 180 tys. m².

6.3. CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTKI OSADNICZEJ

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych określono w poniższej tabeli:

obręb	powierzchnia nowych terenów na zabudowę mieszkaniową w ramach zapełnienia całej jednostki osadniczej [ha]	powierzchnia nowych terenów na usługi i produkcję w ramach zapełnienia całej jednostki osadniczej [ha]
JEMIELNA	5,12	1,97
STRONIA	3,68	1,42
WABIENICE	6,32	2,43
STRZAŁKOWA	0,47	0,18
GORZESŁAW	3,74	1,44
SOLNIKI WIELKIE	7,70	2,96
SOLNIKI MAŁE	1,74	0,67
ZAWIDOWICE	3,60	1,39
KIJOWICE	2,60	1,00
ZBYTOWA	13,31	5,12
PACZKÓW	15,07	5,80
KRUSZOWICE	6,50	2,50

KARWINIEC	9,13	3,51
SATOK	4,61	1,77
POSADOWICE	2,38	0,92
RADZIESZYN	1,65	0,64
BIERUTÓW	13,41	6,10
SUMA	101,04	39,80
POW. UŻYTKOWA (m2)	109299	15124

Tabela 24 - Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych (źródło: opracowanie własne)

W ramach przedstawionych powyżej terenów (zgodnie z przyjętymi założeniami) powierzchnia użytkowa wyniesie:

- 109299 m2 dla zabudowy mieszkalnej, w tym dla powierzchni mieszkalnej w gospodarstwach rolnych,
- 15124 m2 dla zabudowy usługowej, w tym produkcji a także usług komercyjnych, publicznych oraz o charakterze społecznym.

6.4. CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW POŁOŻONYCH POZA JEDNOSTKĄ OSADNICZĄ, PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ

Po przeanalizowaniu aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ustalono, iż poza istniejącymi jednostkami osadniczymi chłonność terenów wyznaczonych w planach wynosi:

- 392 421 m2 dla zabudowy mieszkaniowej, w tym także dla powierzchni mieszkalnej w gospodarstwach rolnych,
- 83 163 m2 dla zabudowy usługowej, w tym produkcji a także usług komercyjnych, publicznych oraz o charakterze społecznym.

6.5. WYNIKI ANALIZ - PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ ORAZ WYLICZONEJ CHŁONNOŚCI OBSZARÓW

Wyniki analiz oraz porównania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę oraz wyliczonej chłonności obszarów przedstawia poniższa tabela:

	tereny mieszkaniowe	tereny usługowe i produkcja
maksymalne zapotrzebowanie - pow. użytkowa [m2] - art.10 ust.5 pkt.1 UoPiZP	679837	180259
pow. terenów do zabudowy wskazanych w ramach istniejących jedn. osadniczych [ha]	101,04	39,80
pow. użytkowa zabudowy wskazanej w ramach istniejących jedn. osadniczych [m2] - art.10 ust.5 pkt.2 UoPiZP	109299	15124
pow. terenów wskazanych do zabudowy w istniejących planach miejscowych poza jednostką [ha]	362,78	235,46

pow. użytkowa zabudowy w istniejących planach miejscowych poza jednostką [m²] - art.10 ust.5 pkt.3 UoPiZP	392421	83163
porównanie max. zapotrzebowania na nową zabudowę oraz pow. użytkowej zabudowy wskazanej do zainwestowania w jednostkach oraz MPZP [m²]	178117	81971

Tabela 25 - Porównania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę oraz wyliczonej chłonności (źródło: opracowanie własne)

Zgodnie z wynikami powyższych analiz - w Studium poza terenami wskazanymi do zainwestowania w jednostkach osadniczych oraz planach miejscowych można jeszcze wskazać tereny dla zabudowy mieszkaniowej o powierzchni użytkowej 178 117 m².

Dla zabudowy usługowo-produkcyjnej w Studium poza terenami wskazanymi do zainwestowania w jednostkach osadniczych oraz planach miejscowych można jeszcze wskazać tereny dla zabudowy o łącznej powierzchni użytkowej prawie 82 000 m².

6.6. WYNIKI ANALIZ DLA ZMIANY STUDIUM

Analizując możliwość wprowadzenia zmian do studium należy odnieść się do ustaleń obowiązującego dokumentu. Zestawienie wszystkich terenów zaprojektowanych w Studium oraz porównanie ich z terenami w jednostkach osadniczych oraz terenami wskazanymi do zainwestowania na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ilustruje poniższa tabela.

	MN	U+P
suma wszystkich terenów wskazanych aktualnie w Studium (łącznie z zainwestowanymi)	812,63	568,35
suma pow. wszystkich nowych terenów wskazanych aktualnie w Studium (po odjęciu terenów zainwestowanych) [ha]	621,95	402,86
suma pow. użytkowej nowej zabudowy dla całego studium chłonność całkowita Studium [m2]	672777	153086
pow. terenów wskazanych w Studium poza MPZP oraz poza jednostkami osadniczymi [ha]	158	128
suma pow. użytkowej zabudowy dla terenów wskazanych w Studium poza MPZP oraz poza jednostkami osadniczymi [m2]	171057	54798
maksymalne zapotrzebowanie - pow. użytkowa [m2] - art.10 ust.5 pkt.1 UoPiZP	679837	180259
pow. użytkowa zabudowy, którą można jeszcze wskazać do zabudowy (z uwzględnieniem aktualnego zasięgu Studium) [m2]	7060	27173
pow. terenów, którą można jeszcze wskazać do zabudowy (z uwzględnieniem aktualnego zasięgu Studium) [ha]	6,53	71,51

Tabela 26 - Analiza możliwości wprowadzenia nowej zabudowy z uwzględnieniem aktualnych zapisów Studium

Z przedstawionych powyżej wyliczeń wynika, iż aby osiągnąć określone w niniejszej Analizie oraz Studium maksymalne cele i maksymalne parametry, do zainwestowania można jeszcze wskazać:

- 6,53 ha dla zabudowy mieszkaniowej (7 060 m2 pow. użytkowej zabudowy).**
- 71,51 ha dla zabudowy produkcyjnej oraz usługowej (27 173 m2 pow. użytkowej zabudowy).**

Należy jednak pamiętać, iż wskazane powyżej wartości są parametrami maksymalnymi i uwzględniają już zwiększone o 30% ustawowe zapotrzebowanie na nową zabudowę wynikającą z niepewności procesów rozwojowych.

6.7. PODSUMOWANIE ANALIZY

Podsumowując powyższe analizy należy stwierdzić, że głównymi atutami gminy są:

- atrakcyjne położenie komunikacyjne (dobre połączenia drogowe i kolejowe) oraz przyrodniczo-krajobrazowe (duże zwarte kompleksy leśne, dolina Widawy, obszary Natura 2000).**
- położenie obszarów chronionych nie wprowadza zbyt wielu ograniczeń w zagospodarowaniu terenów (za wyjątkiem wsi Kijowice), co jest bardzo korzystne dla możliwości lokalizacji terenów pod nową zabudowę.**
- malejące bezrobocie oraz wzrastająca zamożność mieszkańców (głównie dzięki pracy w okolicznych miastach) pozwala przewidywać wzrost inwestycji prywatnych na terenie gminy.**

- budżet gminy Bierutów jest stabilny i w perspektywie najbliższych lat jest w stanie sfinansować zrównoważony i przemyślany rozwój przestrzenny.
- stabilna demografia pozwala z umiarkowanym optymizmem planować rozwój gminy w najbliższych latach.

Po stronie negatywów należy zapisać:

- położenie w bezpośrednim sąsiedztwie kilku miast, które swoją skalą, zapleczem i możliwościami mogą ograniczać pozyskiwanie inwestorów dla gminy.
- ekstensywny charakter gminy skutkujący np. brakiem wykształconych struktur funkcjonalno-przestrzennych ułatwiających inwestowanie.
- brak elementów przyrodniczych, środowiskowych lub inwestycyjnych o znaczeniu ponadregionalnym - „nośnych medialnie”, które mogłyby samoistnie przyciągać szerokie rzesze ewentualnych turystów, nowych mieszkańców lub inwestorów a wokół nich można byłoby zbudować markę gminy.
- niski poziom wykształcenia mieszkańców może ograniczać rozwój gospodarczy gminy.

Natomiast z przedstawionych analiz, bilansów i porównań wynika przede wszystkim to, że gmina w aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ma zagwarantowaną wystarczającą ilość terenów na realizację swojej polityki przestrzennej w zakresie mieszkalnictwa. Aby osiągnąć określone w Studium maksymalne cele i maksymalne parametry, do zainwestowania można jeszcze wskazać tylko 6,53 ha (7 060 m² pow. użytkowej zabudowy).

Natomiast w odniesieniu do zabudowy produkcyjno-usługowej to analizy potwierdzają zbyt małą aktywność gospodarczą na terenie gminy oraz zbyt mały udział powierzchni usługowych i produkcyjnych w ogólnej powierzchni zabudowy. W związku z koniecznością poprawy sytuacji w tym zakresie oraz w nawiązaniu do wyników analiz w Studium można jeszcze wskazać 59,84 ha terenów pod produkcję i usługi (27 173 m² pow. użytkowej zabudowy).

7. BILANS TERENÓW PO WPROWADZENIU ZMIAN STUDIUM

7.1. ZMIANA STUDIUM DLA TERENÓW POŁOŻONYCH WE WSI KRUSZOWICE

Zmiana studium dla terenów położonych we wsi Kruszowice (działka nr 235) nie wprowadza żadnych nowych obszarów wskazanych do zainwestowania a zatem bilans terenów pozostaje bez zmian.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEBY ROZWOJU RYNKU PRACY ORAZ ZWIĘKSZENIA DOCHODÓW GMINY

W roku 2006 ilość zarejestrowanych Podmiotów Gospodarki Narodowej na terenie gminy Bierutów wynosiła 632, z czego 609 to sektor prywatny i 23 to sektor publiczny. Najwięcej podmiotów gospodarczych (224) związanych jest z handlem i drobnymi usługami, tj. np. naprawami. Są to najczęściej osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Szczegółowe dane na temat ilości podmiotów gospodarczych, zarejestrowanych na terenie gminy zawiera poniższa tabela:

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON				
rok	wyszczególnienie	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
2004	województwo dolnośląskie	304 474	15 847	288 627
	powiat oleśnicki	8 203	303	7900
	gmina Bierutów	646	27	619
2005	województwo dolnośląskie	302 615	16 947	285 668
	powiat oleśnicki	8 194	315	7 879
	gmina Bierutów	632	23	609
2006	województwo dolnośląskie	303 050	17 476	285 574
	powiat oleśnicki	8 237	321	7 916
	gmina Bierutów	632	23	609

Tabela 27 - Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 2004,2006,2007 rok

Sekcja	Polska Klasyfikacja Działalności (PKD)	Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
Sekcja A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	52
Sekcja B	Rybacktwo	0
Sekcja C	Górnictwo	0
Sekcja D	Przetwórstwo przemysłowe	63
Sekcja E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1
Sekcja F	Budownictwo	86
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	224
Sekcja H	Hotele i restauracje	18
Sekcja I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	29
Sekcja J	Pośrednictwo finansowe	12
Sekcja K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	70
Sekcja L	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i	8

	powszechne ubezpieczenie zdrowotne	
Sekcja M	Edukacja	17
Sekcja N	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	19
Sekcja O	Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	33
Sekcja P	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0
Sekcja Q	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Tabela 28 - Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg Sekcji PKD
 źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

Zestawienie budżetowe w okresie od 2004 do 2006 roku				
rok	dochody ogółem	wydatki ogółem	dochód na 1 mieszkańca	wydatek na 1 mieszkańca
2004	13 476 363	16 051 192	1 310,80	1 561,25
2005	15 625 135	16 844 885	1 524,25	1 643,24
2006	17 011 723,59	17 295 980,98	1 667,33	1 695,19

Tabela 29 - Zestawienie budżetowe w okresie od 2004 do 2006
 źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W GMINIE BIERUTÓW												
rok	razem	w tym kobiety	ostatnio pracujący		zwolnieni z przyczyn dot. zakładu pracy		osoby zarejestrowane nie posiadające prawa do zasiłku		osoby uprawnione do		niepełnosprawni	osoby zamieszkałe na wsi
			razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	zasiłku przed-emerytalnego	w tym kobiety		
2002	1139	572	877	407	168	100	907	489	147	20	7	578
2003	1241	607	968	446	157	91	1002	520	130	31	20	625
2004	1144	579	876	418	120	78	982	524	115	55	17	600
2005	960	537	723	374	75	52	832	482	b.d.	b.d.	19	478
2006	997	536	739	369	67	45	829	479	b.d.	b.d.	22	487
2007	758	437	569	297	43	30	691	412	b.d.	b.d.	15	392
2008	583	335	446	233	31	20	524	313	b.d.	b.d.	15	290

Tabela 23 - Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Bierutów w latach 2002-2008

źródło – POWIATOWY URZĄD PRACY W OLEŚNICY

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w latach 2002-2008

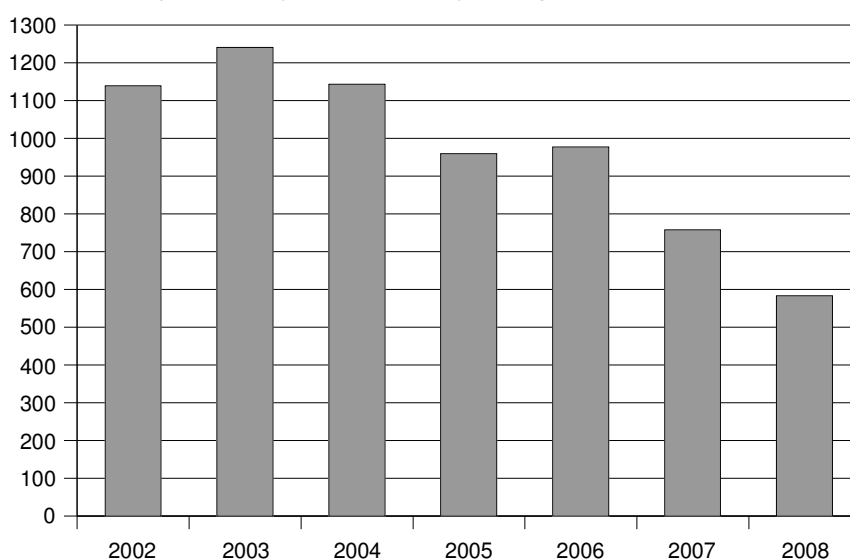

Tabela 24 - Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Bierutów w latach 2002-2008

źródło – Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnicy

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEBY ROZWOJU MIESZKALNICTWA

rok	budynki nowe oddane do użytku			mieszkania oddane do użytku		
	ogółem	mieszkalne	niemieszkalne	ogółem	izby	powierzchnia użytkowa
2004	7	3	4	4	24	507
2005	14	11	3	11	61	1288
2006	10	5	5	6	34	902

Tabela 25 - Zestawienie budynków i mieszkań oddanych do użytku w latach 2004-2006.

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH dane z lat 2004-2006

forma własności	liczba mieszkań
ogółem	3 101
zasoby gmin (komunalne)	557
zasoby spółdzielni mieszkaniowych	308
zasoby zakładów pracy	126
zasoby osób fizycznych	2 103
zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)	0
zasoby pozostałych podmiotów	7

Tabela 26 - Zasoby mieszkaniowe według form własności.

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 31 XII 2006 rok

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEBY OGRANICZENIA MIGRACJI MIESZKAŃCÓW Z TERENU GMINY

Na terenie gminy Bierutów istnieje silne zagrożenie wynikające z migracji mieszkańców z terenu gminy. W tym celu gmina, niezależnie od działań Państwa Polskiego powinna podjąć działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności trwałego pobytu na terenie gminy poprzez

- zwiększenie dostępu do pracy,
- zwiększenie dostępu do edukacji,
- zwiększenie atrakcyjności gminy (stan środowiska, dostęp do usług itp.),
- eliminację uciążliwości.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z MOŻLIWOŚCI ROZWOJU W OPARCIU O ATRAKCYJNOŚĆ KOMUNIKACYJNĄ

W zakresie komunikacji gmina posiada stosunkowo niewielkie walory, do których możemy zaliczyć dwie drogi wojewódzkie (DW 451 i DW 396) oraz istniejącą linię kolejową.

Transport kolejowy tworzy w tym przypadku dość korzystne uwarunkowania, wynikające przede wszystkim z ułatwionego dostępu do tworzącej się aglomeracji wrocławskiej.

Atrakcyjność komunikacyjna, wynikająca z położenia przy drodze wojewódzkiej, stwarza możliwości lokalizacji terenów aktywności gospodarczej.

CZĘŚĆ IX

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Własności gruntów należą obecnie do jednych z najistotniejszych uwarunkowań wpływających na kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy. W znacznym stopniu determinują też możliwości inwestycyjne oraz kierowanie polityką przestrzenną na terenie gminy.

1. STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA GRUNTÓW

Strukturę własności gruntów na terenie gminy ilustruje poniższa tabela:

L.P.	WYSZCZEGÓLNIENIE GRUP REJESTROWYCH	Pow. (ha)	Pow. (%)
1.1.	Grunty Skarbu Państwa w zasobie AWRSP	2254	15,3%
1.2.	Grunty Skarbu Państwa w zasobie Lasów Państw.	3441	23,4%
1.3.	Grunty Skarbu Państwa w zarz. Państw. Jedn. Organ.	250	1,7%
1.4.	Pozostałe grunty Skarbu Państwa	511	3,5%
1.	Razem grunty państwowe	6456	43,9%
2.	Grunty S. P. przekazane w użytkowanie wieczyste	46	0,3%

3.1.	Grunty komunalne tworzące zasób gruntów	552	3,8%
3.2.	Grunty komun. w zarządzie gminnych jedn. organ.	9	0,1%
3.3.	Pozostałe grunty komunalne	7	0,0%
3.	Razem grunty komunalne	568	3,9%
4.	Grunty komunalne przekazane w użytk. wieczyste	45	0,3%
5.1.	Indywidualne gospodarstwa rolne	7276	49,5%
5.2.	Inne grunty indywidualne	271	1,8%
5.	Razem grunty osób fizycznych	7547	51,3%
6.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	12	0,1%
7.	Powierzchnia wyrównawcza	33	0,2%
	RAZEM – POWIERZCHNIA GEODEZYJNA	14707	100,0%

Tabela 27 - Struktura własnościowa terenu w gminie Bierutów

źródło - wykaz gruntów wg stanu na 01.01.99

1.1. WŁASNOŚĆ KOMUNALNA

Własność komunalna to zaledwie 3,9% powierzchni gminy (568 ha). Ogranicza się ona w zasadzie do gruntów pod drogami i obiektami użyteczności publicznej. W znacznym stopniu utrudnia to podejmowanie działań związanych z ewentualnymi nowymi inwestycjami publicznymi, czy zorganizowanym ruchem budowlanym (szczególnie nowym budownictwem komunalnym, pozwalającym na prowadzenie racjonalnej polityki mieszkaniowej), itd.

1.2. WŁASNOŚĆ PAŃSTWOWA

Gmina Bierutów charakteryzuje się dość dużym udziałem własności państwowej - prawie 44%, przy średniej dla byłego woj. wrocławskiego ok. 39%. Stanowi to dość wysoki wskaźnik, zważając na to, że grunty w zasobie Lasów Państwowych stanowią zaledwie 53% całości gruntów Skarbu Państwa (reszta to przede wszystkim użytki rolne).

CZĘŚĆ X

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

1. ELEMENTY ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE

1.1. POMNIKI PRZYRODY

Podlegają ochronie indywidualnej zgodnie z „Ustawą o ochronie przyrody”. Na terenie gminy występuje jeden obiekt przyrodniczy, posiadający numer w rejestrze wojewódzkim i jest to

grupa trzech dębów szypułkowych, znajdująca się w Bierutowie (podstawa prawna: Rejestr Nr 256, Decyzja 3/81 z dnia 15.04.81r.).

1.2. ROŚLINY CHRONIONE

Podlegają ochronie zgodnie z „Ustawą o ochronie przyrody”. Na terenie gminy Bierutów stwierdzono 11 gatunków roślin chronionych (w tym 4 podlegających ochronie całkowitej), występujących na 90 stanowiskach. Rośliny chronione, występujące na terenie gminy, zostały wymienione w załączniku C „Wykaz gatunków roślin chronionych występujących na terenie gminy Bierutów”.

1.3. ZWIERZĘTA CHRONIONE

Podlegają ochronie zgodnie z „Ustawą o ochronie przyrody”. Na terenie gminy Bierutów stwierdzono znaczną liczbę zwierząt podlegających ochronie, ale są to najczęściej gatunki dość pospolite. Zwierzęta podlegające ochronie, występujące na terenie gminy, zostały wymienione w załączniku D „Wykaz zwierząt rzadko występujących, podlegających ochronie”.

1.4. DRZEWA I KRZEWY

Aleje i szpalery drzew do zachowania zostały oznaczone na rysunku uwarunkowań „Środowisko kulturowe”.

2. ELEMENTY ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE

2.1. OBSZARY NATURA 2000

Program Natura 2000 funkcjonuje w zakresie ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt, a projekt listy obszarów opracowywany jest zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej. Na terenie gminy Bierutów wyznaczono dwa obszary Natura 2000 PLH020065 „Bierutów” oraz PLH020081 „Lasy Grędzińskie”.

Projektowany SOO siedlisk Natura 2000 „Bierutów” PLH020065

Obszar stanowi kompleks łąk wilgotnych i zalewowych oraz pastwisk po obu stronach rzeki Widawy, w rejonie Kijowic, Kruszowic i Paczkowa. Około 18% powierzchni obszaru stanowią grunty orne.

Do występujących na tym terenie siedlisk zalicza się: niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne.

Jeśli chodzi o gatunki zwierząt, występują tam bobry europejskie, wydry, gatunki ryb takie jak piskorz, różanka i koza oraz bezkręgowce: czerwонецzyk fioletek, czerwонецzyk nieparek i Papilio machaon.

Projektowane SOO siedlisk Natura 2000 „Lasy Grędzińskie” PLH020081

Obszar „Lasy Grędzińskie” leży w obrębie doliny Widawy oraz terenów przyległych. Dominującą formacją roślinną tego terenu są lasy. Roślinność tego terenu jest zróżnicowana:

występują tu grądy Galio-Carpinetum, łągi nadrzeczne Ficario - Ulmetum oraz lasy aluwialne Fraxino -Alnetum. Nieleśną część szaty roślinnej tworzą między innymi łąki trzęślicowe, łąki świeże. Projektowany SOO siedlisk Natura 2000 „Lasy Grędzińskie” w zakresie objętym niniejszym opracowaniem obejmuje niewielki fragment południowo - zachodniej części gminy (na południe od wsi Zbytowa).

2.2. GLEBY CHRONIONE

Gleby podlegają ochronie polegającej m.in. na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze, zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji oraz konieczności ich rekultywacji. Szczegółowe zasady ochrony gruntów rolnych określają przepisy właściwej ustawy.

Kompleksy gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I – III oraz pozostałe gleby klas IV - VI występujące na terenie gminy oznaczono na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze”.

2.3. LASY ORAZ GRUNTY LEŚNE

Grunty leśne podlegają ochronie polegającej m.in. na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze oraz zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji, a także przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej.

Lasy podlegają ochronie, polegającej na trwałym utrzymaniu lasu oraz konieczności zapewnienia przez właścicieli lasów ciągłości ich użytkowania szczególnie poprzez zachowanie w lasach roślinności leśnej.

Szczegółowe zasady ochrony w tym zakresie określają przepisy właściwej ustawy.

Tereny zalesione oraz siedliska leśne występujące na terenie gminy oznaczono na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze”.

2.4. ZŁOŻA KOPALIN

Kopaliny podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym również kopalin towarzyszących oraz konieczności uzyskania odpowiedniej koncesji zgodnie zapisami ustawy „Prawo geologiczne i górnicze”.

Na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze” oznaczono miejsca występujących na terenie gminy złóż kopalin o zarejestrowanych zasobach.

2.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Wody powierzchniowe podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami, zapobieganiu i przeciwdziałaniu naruszania równowagi przyrodniczej i wywoływania zmian ograniczających lub powodujących ich nieprzydatność zarówno dla ludzi, zwierząt jak i roślin.

Na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze” oznaczono większe zbiorniki wodne oraz większe cieki występujące na terenie gminy.

2.6. WODY PODZIEMNE

Wody podziemne podlegają ochronie polegającej na niedopuszczeniu do ich zanieczyszczenia oraz zapobieganiu i przeciwdziałaniu szkodliwym wpływom na obszary ich zasilania.

Zbiorniki wód podziemnych, występujące na obszarze gminy omówiono szczegółowo części IV, w rozdziale „Uwarunkowania wynikające z wielkości zasobów wodnych” a ich granice oznaczono na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze”.

2.7. WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory krajobrazowe zgodnie z „Ustawą o ochronie i kształtowaniu środowiska” podlegają ochronie polegającej na ich zachowaniu, kształtowaniu lub odtwarzaniu.

2.8. CMENTARZE I ZIELEŃ CMENTARNA

Cmentarze podlegają ochronie, polegającej na utrzymywaniu ich jako terenów zielonych o założeniu komponowanym, i ochronie zieleni cmentarnej przed jej zniszczeniem. Szczegółowe zasady ochrony określają przepisy ustawy.

Tereny cmentarzy występujące na terenie gminy oznaczono na rysunku uwarunkowań „Uwarunkowania przyrodnicze”.

3. ELEMENTY ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO – OBIEKTY I OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE

3.1. OBIEKTY ARCHITEKTURY UJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW

Obiekty architektury ujęte w rejestrze zabytków podlegają ochronie zgodnie z „Ustawą o ochronie dóbr kultury”, polegającej m.in. na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją oraz zapewnieniu im warunków trwałego zachowania. Zabytki ujęte w formie wpisu obiektu do rejestru zabytków zostały wymienione w załączniku B „Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków”, a ich orientacyjna lokalizacja została wyznaczona na rysunku uwarunkowań „Środowisko kulturowe”.

3.2. OBSZARY I ZAŁOŻENIA PARKOWE UJĘTE W REJESTRZE ZABYTKÓW

Podlegają ochronie, polegającej m.in. na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją oraz zapewnieniu im warunków trwałego zachowania. Tereny zabytkowych parków oraz zieleni zabytkowej zostały oznaczone na rysunku uwarunkowań „Środowisko kulturowe” oraz wymienione w załączniku B „Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków”.

3.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Podlegają ochronie zgodnie z Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r., Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), polegającej przede wszystkim na konieczności uzyskania odpowiedniego zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla inwestycji

prowadzonych w granicach lub bezpośrednim sąsiedztwie stwierdzonego stanowiska archeologicznego.

Wszystkie stanowiska archeologiczne występujące na terenie gminy zostały oznaczone na rysunku uwarunkowań „Środowisko kulturowe” i wymienione w załączniku A „Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Bierutów”.

CZĘŚĆ XI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO UZBROJENIA TERENU ORAZ STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Komunikacja na terenie gminy Bierutów jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Sieć drogowa jest dość gęsta (ok. 46 km dróg wojewódzkich i powiatowych przypada na 100 km²), a przez centralną część gminy przebiega linia kolejowa o znaczeniu regionalnym. Na komunikację drogową składają się drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, a także tereny obsługi komunikacji. Komunikacja kolejowa reprezentowana jest przez linię kolejową oraz tereny obsługi kolei.

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU KOMUNIKACJI DROGOWEJ

1.1. DROGI WOJEWÓDZKIE

Drogi te posiadają znaczenie regionalne i łączą duże ośrodki miejskie (często stanowią alternatywę dla dróg krajowych). Na terenie gminy Bierutów są to:

- nr 451: Oleśnica – Kluczbork; przebiega przez środek gminy oraz centrum miasta. Parametry techniczne drogi klasy G (klasy IV), nie na całym przebiegu spełnione (nienormatywne promienie łuków w mieście oraz załamania trasy przy przejeździe kolejowym za Solnikami Wielkimi oraz za Bierutowem). Na dwu kilometrowym odcinku tej trasy (Bierutów - Pielgrzymowice) odnotowano natężenie ruchu 3457 P/dobę (dane na 2005 rok).
- nr 396: Bierutów – Strzelin; droga stanowiąca jedyne połączenie obu brzegów Odry po wschodniej części województwa, odbija od drogi 451 w Bierutowie, w kierunku na Strzelin, przecinając w węźle Brzezimierz autostradę A - 4. Parametry techniczne drogi klasy G-Z (klasy IV), nie na całym przebiegu spełnione (nienormatywne promienie łuków w mieście Bierutów). Na ponad 6-cio kilometrowym odcinku tej trasy (Bierutów - Przeczów) odnotowano natężenie ruchu 373 P/dobę (dane na 2005 rok).

1.2. DROGI POWIATOWE

Drogi powiatowe posiadają lokalne znaczenie i parametry techniczne zbliżone do klasy L (kl. V względnie VI). W gminie Bierutów do dróg powiatowych należą:

- **47 112:** Oleśnica – Wabienice – Pszeniczna
- **47 113:** Lipka – Wabienice – Bierutów

- **47 114:** Karwiniec – Miłocice
- **47 115:** droga 451 – Zbytowa – Smolna
- **47 174:** Strzałkowa - Wszechświęte
- **47 176:** Jemielna – Wabienice
- **47 177:** droga 113 – Strzałkowa – Bierutów
- **47 178:** droga 451 – Kruszowice – droga 114
- **47 179:** droga 451 - Bukowie
- **47 180:** Gorzesław – GR Kozera
- **47 182:** Posadowice – Sątok – Grędzina
- **47 184:** droga 114 – Radzieszyn
- **47 185:** Zbytowa – Grędzina

1.3. DROGI GMINNE

Drogi gminne posiadają parametry techniczne klasy D lub L (kl. VI, VII). Niektóre z nich są drogami polnymi, nawierzchnie w większości tłuczniowe lub gruntowe. Drogi gminne służą głównie do obsługi rolnictwa. W gminie Bierutów do ważniejszych dróg gminnych należą:

- **4725 001:** Solniki Wlk. – Zawidowice
- **4725 002:** Zawidowice – Paczków
- **4725 003:** Paczków – Kruszowice
- **4725 004:** Paczków – Zbytowa
- **4725 005:** droga 451 – Solniki Małe
- **4725 006:** Zbytowa - Grędzina

Pozostałe drogi gminne mają mniejsze znaczenie i nie posiadają numeracji.

Długość dróg gminnych w 2004 roku wynosiła 48,5 km, a blisko 80% z nich to drogi o nawierzchni gruntowej.

Drogi gminne	Długość [km]
o nawierzchni twardej	5,5
o nawierzchni twardej ulepszonej	4,6
o nawierzchni gruntowej	38,4
suma:	48,5

Tabela 28 - Długość dróg gminnych na terenie gminy Bierutów

źródło – BANK DANYCH REGIONALNYCH wg stanu na 2004rok

1.4. MOTORYZACJA

Wg danych statystycznych na koniec 1997 r. zarejestrowanych było w gminie ponad 3,3 tys. pojazdów samochodowych i ciągników, w tym prawie 2,1 tys. samochodów osobowych.

RODZAJ POJAZDÓW	LATA	
	1995	1998
Pojazdy samochodowe i ciągniki ogółem	260	312
w tym: samochody osobowe	160	195

Tabela 29 - Stan motoryzacji w gminie Bierutów (wg danych Dolnośląskiego U. W.)

1.5. TERENY OBSŁUGI KOMUNIKACJI SAMOCHODOWEJ

Na terenie gminy istnieją dwie stacje paliw, obie zlokalizowane przy drodze nr 451, na wjeździe do miasta od strony Oleśnicy. Jedna z nich to niewielka stacja, bez zaplecza handlowo – gastronomicznego oraz parkingu, a druga znajduje się na terenie bazy P.O.H. „AGRA”.

Inną dziedziną obsługi komunikacji samochodowej są parkingi oraz garaże. Nie są one zbyt liczne na terenie gminy i w zasadzie nie tworzą dużych zespołów. Występują przede wszystkim w Bierutowie i są to najczęściej miejsca postojowe przy ulicy, do obsługi pobliskich punktów usługowych. Wyjątek może stanowić zespół garaży, zlokalizowany w Bierutowie, przy ulicy św. Jana oraz teren Rynku, gdzie zlokalizowano dużą liczbę miejsc do parkowania.

Na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący” oznaczono tereny obsługi komunikacji.

1.6. KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA

Na terenie gminy komunikacja autobusowa jest rozwinięta w sposób bardzo zróżnicowany. Uzależnione jest to przede wszystkim od ilości przewożonych pasażerów na danej trasie. Spośród miejscowości o najdogodniejszym połączeniu autobusowym należy wymienić Bierutów oraz Solniki Wielkie, który posiadają bardzo dobre połączenie szczególnie z Oleśnicą. Dotychczas ograniczeniem rozwoju ilości przewozów na tej trasie była konkurencja kolei, jednak w związku z ograniczeniami ilości kursów na tej trasie, aktualnie zagrożenie to można uznać za znikome.

Na terenach wiejskich gminy ilość kursów jest niewystarczająca i ulega dalszym ograniczeniom. W wielu miejscowościach nie istnieje nawet bezpośrednie połączenie z Bierutowem.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU KOMUNIKACJI KOLEJOWEJ

Przez teren gminy, na kierunku wschód – zachód, przebiega 10,5-kilometrowy odcinek linii kolejowej nr 143, relacji Wrocław – Oleśnica – Kluczbork – Katowice. Linia jest zelektryfikowana, II-torowa i została zaliczona do linii o znaczeniu państwowym. Pomimo, że jest to linia o charakterze tranzytowym, to obsługuje ona również ruch lokalny (niestety w coraz mniejszym zakresie). Tereny komunikacji kolejowej zostały oznaczone na rysunku uwarunkowań „Stan istniejący”.

W ramach obsługi komunikacji kolejowej możemy na terenie gminy wyróżnić następujące elementy: budynki stacji kolejowych zlokalizowanych w Bierutowie i Solnikach Wielkich, a także związane z nimi elementy infrastruktury technicznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 1989r. Nr 30, poz. 163 ze zmianami) oraz zgodnie z Decyzją Nr 135 Ministra Infrastruktury z dnia 21 września 2004r. zmieniającą decyzję Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia

28 grudnia 2000r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych, tereny kolejowe są terenami zamkniętymi i są wyłączone z opracowania.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ

3.1. GOSPODARKA WODNA

Nie wszystkie wsie znajdujące się w obrębie gminy Bierutów są zwodociągowane. Ujęcia wody zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Wabienice, Karwiniec, Bierutów, Strzałkowa, Zbytowa. Na terenie gminy funkcjonuje kilka wodociągów grupowych:

- **miejski wodociąg grupowy**

Po rozbudowie wodociąg będzie obejmował Bierutów oraz okoliczne wsie tj.: Karwiniec, Kijowice i Solniki Małe, Kruszowice, Zawidowice, Zbytowa. Planuje się również włączenie do sieci miejskiej wieś Paczków. Ujęcia wody wodociągu położone są w dwóch miejscach:

- W zachodniej części miasta przy ul. Spacerowej na działce Zakładu Uzdatniania Wody, będącej własnością Gminy. Na terenie ujęcia usytuowanych jest 5 czwartorzędowych studni wierconych o łącznych zatwierdzonych zasobach $148,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 5,9 \div 7,7$ posiadających bezpośrednią i pośrednią strefę ochrony sanitarnej z czego: studnie nr 2, 4, 5 są aktualnie eksploatowane, a studnie 1 i 3 nie są eksploatowane i nie przewiduje się ich uruchomienia,
- We wsi Karwiniec, na działce nr 213 (będącej własnością Gminy), położonej w odległości ok. 300 m. w kierunku płn. – zach. od rozwidlenia dróg na początku wsi. Na terenie ujęcia usytuowane są dwie czwartorzędowe studnie wiercone nr 1 i 1AW o łącznych zatwierdzonych zasobach $64,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 6,3$ posiadających bezpośrednią i pośrednią strefę ochrony sanitarnej.

Woda z obu ujęć i poszczególnych studni tłoczona jest do Zakładu Uzdatniania Wody (o przepustowości $1830 \text{ m}^3/\text{d}$) przy ul. Spacerowej i po uzdatnieniu przez zbiornik wieżowy o $V = 220 \text{ m}^3$ kierowana jest do sieci.

Wodociąg miejski posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. OŚ.I. – 6210/121/98) z dnia 13.08.1998 r. wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu na pobór wody ze studni wierconych w ilości $Q_{\text{maxd}} = 1980,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{śrd}} = 1423,0 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxh}} = 206,25 \text{ m}^3/\text{h}$ w tym:

- **Ujęcie w Bierutowie to 5 studni wierconych o łącznych zatwierdzonych zasobach $148,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 5,9 \div 7,7$, w tym:**

- Studnia nr 2 o głębokości $h = 39,2 \text{ m}$; $Q_e = 60,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i $s = 3,1 \text{ m}$,
- Studnia nr 4 o głębokości $h = 42,0 \text{ m}$; $Q_e = 40,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i $s = 4,5 \text{ m}$,
- Studnia nr 5 o głębokości $h = 42,0 \text{ m}$; $Q_e = 40,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i $s = 4,5 \text{ m}$.

- **Ujęcie w Karwincu to dwie czwartorzędowe studnie wiercone o łącznych zatwierdzonych zasobach $64,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 6,3$, w tym:**

- Studnia nr 1 o głębokości $h = 29,5 \text{ m}$; $Q_e = 33,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i $s = 4,8 \text{ m}$,
- Studnia nr 1AW o głębokości $h = 29,5 \text{ m}$; $Q_e = 64,0 \text{ m}^3/\text{h}$ i $s = 6,3 \text{ m}$.

Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony w terminie do 31 grudnia 2008r. Dla wodociągu miejskiego wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony

bezpośredniej i pośredniej studni głębinowych czwartorzędowych (dec. OŚ.I.-6210/121/98) z dnia 13.08.1998 r. przez Wojewodę Wrocławskiego.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje:

- Studnie nr 2, 4, 5 – prostokąt o wymiarach 90,0 m x 150,0 m,
- Studnie nr 1, 1AW – prostokąt o wymiarach 14,5 m x 27,3 m.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej:

- Studnie nr 2, 4, 5 – prostokąt o wymiarach 90,0 m x 150,0 m z usytuowanymi ujęciami i Zakładem Uzdatniania Wody,
- Studnie nr 1, 1AW – granica wschodnia obejmująca dz. Nr 214 – 21,0 m od istniejącego ogrodzenia do linii rowu, granica północna – obejmująca działki nr 212, 213, 214 – 23,0 m od istniejącego ogrodzenia na długości 71,8 m, granica zachodnia – 21,0 m od istniejącego ogrodzenia na długości 60,5 m wzdłuż granicy działek nr 211 i 212, granica południowa – 23,0 m od istniejącego ogrodzenia na długości 71,8 m przez działki nr 212, 213 i 214.

Teren ochrony pośredniej zewnętrznej:

- Studnie nr 2, 4, 5 – obszar w promieniu 930 m od ujęcia ograniczony od południa korytem rzeki Widawy, od północy linią kolejową Oleśnica-Kluczbork,
- Studnie nr 1, 1AW – teren w promieniu 900 m ograniczony od północy do koryta rzeki Widawy.

Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej została wydana na czas oznaczony w terminie do 31 grudnia 2008 r.

Średnice i długości sieci wodociągowej:

- Bierutów $\varnothing 80$ mm ÷ $\varnothing 250$ mm; ogólna długość 16,4 km,
- Karwiniec $\varnothing 160$ mm – 1,32 km i $\varnothing 90$ mm – 4,49 km,
- Solniki Małe $\varnothing 90$ mm – 2,4 km,
- Kijowice $\varnothing 90$ i $\varnothing 110$ mm; łączna długość 2,1 km.

• wodociąg wiejski Wabienice

Wodociąg Wabienice zaopatruje w wodę mieszkańców wsi Wabienice. Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe) ma zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kat. „B”, w ilości $Q = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 7,2$ m. i posiada wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią strefę ochrony sanitarnej.

Wodociąg Wabienice posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. OŚ. I – 6210/67/95) z dnia 26.06.1995 r. wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wody i odprowadzania popłuczyn. Pobór wód podziemnych z utworów czwartorzędowych przy pomocy dwóch studzien o łącznych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 7,2$ m o następujących parametrach technicznych:

- studnia nr St – 1 - $h = 25,0$ m, $Q_e = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$, $s = 7,2$ m,
- studnia nr St – 2 - $h = 37,0$ m, $Q_e = 7,9 \text{ m}^3/\text{h}$, $s = 7,9$ m w ilości: $Q_{\text{śr.d}} = 187,8 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxd}} = 227,7 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxh}} = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$.

Woda po uprzednim uzdatnieniu na Stacji Uzdatniania Wody (HYDROFILTR nr 10) jest transportowana do ciśnieniowego zbiornika o poj. $V = 10,6 \text{ m}^3$ a stąd do sieci. Odprowadzenie popłuczyn ze SUW w ilości $7,1 \text{ m}^3$ / jedno płukanie do rowu melioracyjnego R – 35. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony w terminie do 31 grudnia 2015r.

Dla ujęcia wodociągu Wabienice wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej dla studni głębinowych czwartorzędowych (dec. nr

OS. I –6210/7/95) z dnia 26.06.1995 r. przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje dla studni nr St–1 i St–2 obszar o wymiarach 20,0 m x 30,0 m z centralnym usytuowaniem studni.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej studni nr St–1 i St–2 obejmuje obszar w kształcie czworoboku nieforemnego o granicach:

- od strony północnej po granicy działki nr 492 i 491,
- od strony wschodniej wzdłuż drogi zlokalizowanej na dz. Nr 608 dr do rowu melioracyjnego R – 35,
- w kierunku zachodnim na długości 28,0 m wzdłuż rowu melioracyjnego R – 35,
- w kierunku północnym na odcinku 190,0 m od rowu melioracyjnego przez działkę nr 489/2 oraz działki nr 490/2, 491 do granicy dz. Nr 491 i 492.

Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej została wydana na czas oznaczony - do 31 grudnia 2015 r.

Gmina Bierutów posiada również pozwolenie wodnoprawne na eksploatację ujęcia i SUW w Wabienicach (dec. OŚ. I 6210/20/99) z dnia 27.08.1999 r. wydane przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Oleśnicy, składającego się z :

- dwie studnie wiercone nr St-1 i St-2 o głębokości 25,0 m i 37,0 m,
- SUW z urządzeniami typu „HYDROFILTR nr 10” z osadnikiem popłuczyn.

Pozwolenie w powyższym zakresie wydano na czas oznaczony - do 31 grudnia 2015 r. Średnice wodociągu wiejskiego Wabienice - Ø90 i Ø110 mm oraz łączna długości sieci to 5,5 km.

Docelowo planuje się włączenie wodociągu do sieci w Stroni.

• **wodociąg wiejski Strzałkowa**

Wodociąg Strzałkowa zaopatruje w wodę mieszkańców wsi Strzałkowa. Ujęcie (2 studnie czwartorzędowe, z czego aktualnie eksploatowana jest jedna) ma zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kat. „B”, w ilości $Q = 36,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 2,5 \text{ m}$ i posiada wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią strefę ochrony sanitarnej.

Wodociąg Strzałkowa posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. OS. 6210/22/99) z dnia 26.08.1999 r. wydane przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Oleśnicy na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wody i wykorzystania ujętej wody na potrzeby bytowo-gospodarcze mieszkańców wsi Strzałkowa, po uprzednim uzdatnieniu jej w SUW oraz odprowadzania popłuczyn. Pobór wody podziemnej następuje z utworów czwartorzędowych przy pomocy studni wierconej nr 1 zlokalizowanej na działce nr 90/4 o głębokości $h = 32,5 \text{ m}$. i zatwierdzonych łącznych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q = 36,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 2,5 \text{ m}$. w ilości $Q_{\text{sr.d}} = 36,5 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxd}} = 77,5 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxh}} = 1,54 \text{ m}^3/\text{h}$. Odprowadzenie popłuczyn ze SUW w ilości $1,5 \text{ m}^3$ / jedno płukanie do rowu melioracyjnego R – U, uchodzącego do potoku Smolna w km 14+550 po oczyszczeniu w osadniku popłuczyn o $V = 1,8 \text{ m}^3$. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony - do 31 grudnia 2010r.

Dla ujęcia wodociągu Strzałkowa wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla studni wierconych czwartorzędowych (dec. nr OS. 62100/4/99) z dnia 26.08.1999 r. przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Oleśnicy. Teren ochrony bezpośredniej obejmuje następującą powierzchnię dla studni nr 1 i nr 2 – trapez o wymiarach podstaw 20,2 m. i 44,15 m. oraz wysokości 69,0 m. z wewnętrznym usytuowaniem studzien. Teren ochrony pośredniej studni nr 1 i nr 2 obejmuje obszar w kształcie nieregularnego pięcioboku o pow. 1,7 ha. Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej została wydana na czas oznaczony - do 31 grudnia 2010 r.

Gmina Bierutów posiada również pozwolenie wodnoprawne na eksploatację ujęcia i SUW w Strzałkowej (dec. OS. 6210/21/99) z dnia 27.08.1999 r. wydane przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Oleśnicy, składającego się z :

- studnia wiercona nr 1 o głębokości 32,5 m,
- SUW z ciśnieniowymi urządzeniami do usuwania żelaza i manganu oraz hydroforami,
- osadnik popłuczyn.

Pozwolenie w powyższym zakresie wydano na czas oznaczony - do 31 grudnia 2010r.

Ze studni woda tłoczona jest do SUW, gdzie jest uzdatniana, następnie poprzez hydrofor o pojemności $V_1 = 1,5 \text{ m}^3$ i $V_2 = 3,0 \text{ m}^3$ transportowana jest do sieci. Średnica sieci wodociągowej Strzałkowa - $\varnothing 80 \text{ mm}$ a jej długość – 0,4 km.

Docelowo planuje się wpięcie tego wodociągu do sieci w Stroni oraz zasilanie wsi Solniki Wielkie.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje:

- Studnie nr 1, 2 – trapez o wymiarach podstaw 20,20 m i 44,15 m oraz wysokości 69,0 m z wewnętrznym usytuowaniem studzien.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej:

- Studnie nr 1, 2 – w kształcie nieregularnego pięcioboku o pow. $F=1,7 \text{ ha}$.

Teren ochrony pośredniej zewnętrznej:

- Studnie nr 1, 2 – o promieniu 325,0 m od ujęcia o pow. $F \approx 33,0 \text{ ha}$.

• wodociąg grupowy Zbytowa

Wodociąg grupowy Zbytowa zaopatruje w wodę mieszkańców wsi Zbytowa i Zawidowice. Ujęcie zlokalizowane jest w miejscowości Zbytowa na terenie należącym do Gminy Bierutów. W jego skład wchodzi 2 studnie czwartorzędowe o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych wód podziemnych w kat. „B”, w ilości $Q = 74,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 2,73 \text{ m}$ i głębokościach 14,5 m i 15,5 m. Studnie posiadają również wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią strefę ochrony sanitarnej.

Wodociąg grupowy Zbytowa ma wydaną decyzję zatwierdzającą ustalenie zasobów wody podziemnej z utworów czwartorzędowych (dec.GPOS.G-8530/43/81) z dnia 30.04.1981 r. przez Urząd Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia Wydział Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska. Decyzja ta ustala zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kat. „B”, w ilości $Q = 74,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 2,73 \text{ m}$

Dla ujęcia wodociągu Zbytowa wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla studni wierconych czwartorzędowych i obiektów towarzyszących (dec. nr OŚGW.V. 7211/27/83) z dnia 09.02.1983 r. przez Urząd Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody obejmuje następującą powierzchnię - pole ośmiokąta o bokach: 2,0 x 60,0 m; 4,0 x 35,0 m; 1,0 x 53,0 m; 1,0 x 55,0 m, a najmniejsza odległość studni od ogrodzenia wynosi 30m.

Teren ochrony pośredniej ujęcia obejmuje następującą powierzchnię - pole ośmiokąta, którego granica przebiega w odległości 30 m od ogrodzenia strefy bezpośredniej.

Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej została wydana na czas oznaczony - do 31 grudnia 1996 r.

Średnice i długości sieci wodociągowej:

- Zbytowa $\varnothing 90 \text{ mm}$ – 8,6 km,
- Zawidowice $\varnothing 90 \text{ mm}$ – 1,9 km.

- **wodociąg Domu Pomocy Społecznej w Jemielnej (planowane przełączenie do sieci w Stroni)**

Wodociąg DPS-u zaopatruje w wodę część mieszkańców wsi Jemielna i DPS w Jemielnej. Ujęcie (1 studnia wiercona) ma zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kat. „B”, w ilości $Q = 8,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 8,4 \text{ m}$ i posiada wyznaczoną bezpośrednią i pośrednią strefę ochrony sanitarnej.

Dla ujęcia DPS-u wydano pozwolenie wodnoprawne (dec. OS IV 7530/51/92) z dnia 21.10.1992 r. przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu na pobór zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w kat. „B” $Q = 6,8 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 8,4 \text{ m}$ i głębokości $h = 27,5 \text{ m}$. w ilości $Q_{\text{śr.d}} = 86 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxd}} = 145 \text{ m}^3/\text{d}$. Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony - do 31 grudnia 2010r.

Dla ujęcia wodociągu DPS Jemielna wydana została decyzja o ustanowieniu strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla studni wierconej czwartorzędowej (dec. nr OS I. 62100/5/93) z dnia 29.06.1993 r. wydana przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje następującą powierzchnię - dla studni nr 1 – obszar o wymiarach $20,0 \text{ m} \times 45,0 \text{ m}$ z centralnym usytuowaniem studni.

Teren ochrony pośredniej studni nr 1 obejmuje koło o promieniu $R = 790 \text{ m}$ od ujęcia o pow. 2 km^2 . Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej została wydana na czas oznaczony - do 31 grudnia 2010 r.

Ujęcia DPS-u posiada również pozwolenie wodnoprawne (dec. OS IV 7530/69/92) na eksploatację ujęcia i SUW wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu o następujących parametrach technicznych - studnia wiercona - $Q_e = 8,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 8,4$, głębokość $h = 27,5 \text{ m}$.

Pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na czas oznaczony - do 31 grudnia 2010r. Woda ze studni jest tłoczona na SUW, skąd po uzdatnieniu do Hydroforni i do sieci.

Docelowo planuje się wpięcie tego wodociągu do sieci w Stroni.

- **wodociąg Stronia**

Wodociąg Stronia posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. nr OŚ.I.-6210/84/97r) z dnia 03.06.1997 r. wydane przez Wojewodę Wrocławskiego na pobór wody ze studni wierconej w ilości $Q_{\text{maxd}} = 345 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxh}} = 29 \text{ m}^3/\text{h}$. Zaopatruje on w wodę mieszkańców wsi Stronia, teren byłego PGR-u (wcześniejszego właściciela) oraz Wabienic i Gorzesławia. W związku z upływem czasu od realizacji inwestycji oraz w wyniku licznych zmian użytkowników obiektu, nie zachowała się dokumentacja projektowa i uzgodnienia. Decyzja o ustanowieniu stref ochrony bezpośredniej i pośredniej danego ujęcia wody została wydana na czas oznaczony - do 31 grudnia 2010 r.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje:

- Studnia nr 1 – prostokąt o wymiarach $50,0 \text{ m} \times 25,0 \text{ m}$ z centralnym usytuowaniem studni.

Teren ochrony pośredniej wewnętrznej:

- Studnia nr 1 – o pow. $0,43 \text{ ha}$ - przez poszerzenie strefy bezpośredniej od północy o 12 m , zaś od wschodu i zachodu po 16 m .

Teren ochrony pośredniej zewnętrznej:

- Studnia nr 1 – w formie wieloboku o pow. $36,6 \text{ ha}$ opartego na drodze gruntowej do wsi Jemielna.

- **wodociągi zakładowe:**

Na terenie gminy istnieją dwa wodociągi zakładowe :

- Ziarpol – Zbytowa

- Paszpol – Posadowice

Niestety nie zachowała się żadna dokumentacja techniczna na podstawie której można by oszacować parametry ujęć. Stan techniczny sieci i urządzeń wg Zakładu Wodociągów, Kanalizacji i Oczyszczania w Bierutowie – eksploatatora z ramienia Gminy Bierutów – jest niezadowolający.

Na terenie gminy istnieje 11 ujęć wody oraz 4 zakłady uzdatniania wody.

Zwodociągowanie gminy określa się na 50%. Nie mają wodociągu wsie: Posadowice, Sątok, Radziszyn, Paczków, Kruszowice, Gorzesław, Solniki Wielkie.

Aktualnie na terenie gminy trwają prace nad zwodociągowaniem szczególnie południowej części gminy w zakresie wystarczającym do zabezpieczenia wody dla tworzonych osiedli mieszkaniowych.

3.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

• kanalizacja

Na terenie gminy Bierutów jedynie miasto Bierutów posiada pełną sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Długość kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 12,7 km, a kanalizacji deszczowej ok. 12 km. Na terenach wiejskich gminy zlokalizowano jedynie krótkie odcinki sieci odprowadzających ścieki. Są to:

- kanalizacja sanitarna na osiedlu byłego PGR w Stroni (sieć dla pięciu bloków zakończona szczelnym szambem - aktualnie trwają prace na budowę blokowej oczyszczalni ścieków),
- kanalizacja deszczowa dla szkoły w Wabienicach – wody opadowe odprowadzane są do przydrożnego rowu,
- kanalizacja sanitarna dla budynku DPS w Jemielnej – ścieki oczyszczane są w lokalnej oczyszczalni ścieków.

Najczęściej stosowanymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowo-gospodarczych są suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne oraz osadniki wykonane jako doły chłonne. Często można spotkać się z odprowadzaniem ścieków bezpośrednio do rowów melioracyjnych i przydrożnych.

Dostępność systemu kanalizacji określa się na 46% (taki odsetek mieszkańców ma dostęp do systemu kanalizacji).

• gminna oczyszczalnia ścieków I

W roku 1966 została zrealizowana i oddana do użytku mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana we wschodniej części miasta Bierutów. Aktualna przepustowość oczyszczalni wynosi $Q_{\text{śrd}} = 1006 \text{ m}^3/\text{d}$. Na teren oczyszczalni dopływają kolektorem $\varnothing 400 \text{ mm}$ ścieki socjalno – bytowe i przemysłowe powstające na terenie miasta Bierutów. Oczyszczone ścieki odprowadza się rowami melioracyjnymi: R-L, R-Ł, R-Ł3 o łącznej długości ok. 1,7 km do rzeki Widawy. W skład oczyszczalni wchodzi następujące obiekty:

- kraty,
- piaskownik poziomy dwukomorowy,
- osadnik Imhoffa,
- pompownia ścieków,
- 4 złoża zraszane,
- osadnik wtórny,
- pomiar przepływu,

- przepompownia osadu,
- poletka osadowe.

Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne na odprowadzenie ścieków do rzeki Widawy (dec. OS.I.7211/2/90) z dnia 10.05.1995 r. wydane przez Urząd Wojewódzki we Wrocławiu Wydział Ochrony Środowiska. Decyzja została wydana do czasu przekazania do eksploatacji nowej projektowanej oczyszczalni ścieków.

- **nowa oczyszczalnia ścieków**

W pobliżu istniejącej oczyszczalni zakończono inwestycję budowy nowej mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków. W skład obiektu wchodzi:

- komora krat z pompownią ścieków surowych,
- piaskownik – osadnik,
- blok technologiczny skład obiektu wchodzą:
 - 2 komory beztlenowe oraz 2 komory niedotlenione,
 - 2 komory tlenowe,
 - 2 osadniki wtórne,
 - pompownia osadów,
 - awaryjny zbiornik osadów,
 - urządzenia odwadniania osadów,
 - obiekty towarzyszące tj.: stacja zlewna fekalii, poletka do odwadniania piasku, stacja dmuchaw,
 - wylot ścieków.

Nowa oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne (dec. OS.I.7211/2/90) z dnia 10.05.1995 r. wydane przez Urząd Wojewódzki we Wrocławiu Wydział Ochrony Środowiska na odprowadzenie oczyszczonych ścieków do rzeki Widawy. Decyzja została wydana na czas oznaczony tj. 31.12.2020r. Ta sama decyzja jest równocześnie pozwoleniem na wykonanie omawianej oczyszczalni.

Aktualna maksymalna wydajność dobową to 2000m³, jest obecnie wykorzystywana w ok 60%, (ok. 1200m³).

- **lokalne oczyszczalnie ścieków**

Na terenie gminy Bierutów funkcjonuje jedna lokalna oczyszczalnia ścieków dla Domu Pomocy Społecznej w Jemielnej. Posiada ona pozwolenie wodnoprawne (dec. OS.I.6210/19/93) na odprowadzenie ścieków w ilości $Q = 23,6 \text{ m}^3 / \text{d}$ do gruntu. W skład oczyszczalni wchodzi:

- pompownia ścieków z kratą koszową,
- zblokowana oczyszczalnia BOS-25,
- drenaż rozsączający.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ENERGETYCZNEJ

4.1. PRZESYŁOWE LINIE ENERGETYCZNE

Przez obszar gminy Bierutów przebiegają dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia o charakterze tranzytowym:

- linia 400 kV Joachimów – Pasikurówice,
- linia 110 kV.

4.2. ZASILANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Zasilanie w energię elektryczną omawianego obszaru pochodzi z :

- GPZ Oleśnica linią napowietrzną o napięciu 20 kV,
- GPZ Miłoszyce linią napowietrzną o napięciu 20 kV.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ODPADAMI

5.1. GOSPODARKA ODPADAMI - WYWÓZ

Odpady na terenie Miasta i Gminy Bierutów gromadzone są w pojemnikach i kontenerach na śmieci. Odbierane są od mieszkańców i składowane na wysypisku odpadów w Bierutowie. Aktualnie składowisko odpadów posiada zezwolenie do 2009 roku.

5.2. SKŁADOWISKA ODPADÓW STAŁYCH

Na terenie gminy Bierutów znajduje się jedno czynne wysypisko odpadów. Składowisko usytuowane jest na działce nr 97/1, AM13, w odległości ok. 100 m. od ul. Północnej w obrębie miasta Bierutów. Obiekt znajduje się 400 m. od zabudowy mieszkalnej, 2,5 km od ujęć wody i 30 m. od ogródków działkowych. Wysypisko eksploatowane jest od 1977r. odpady składowane są w naturalnym zagłębieniu. Powierzchnia wysypiska wynosi 38413 m², wysokość składowanych odpadów – średnio 4 m.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU POZOSTAŁYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1. ZAOPATRZENIE W GAZ

Miasto i gmina Bierutów nie posiadają sieci gazowej.

6.2. TELEKOMUNIKACJA

6.2.1 Sieć telefoniczna

Gmina Bierutów posiada sieć telekomunikacyjną w postaci linii napowietrznych oraz kablowych doziemnych wraz z centralami telefonicznymi w miejscowościach Posadowice, Wabienice, Zbytowa i Bierutów. Cała sieć jest stosunkowo nowa. Stan techniczny sieci i urządzeń telekomunikacyjnych według oceny Zakładu Telekomunikacji w Oleśnicy jest dobry. Planuje się systematyczną rozbudowę sieci.

Osobnym zagadnieniem jest telefonia komórkowa, która swoim zasięgiem zasadniczo obejmuje teren gminy.

6.2.2 Linie przesyłowe

Przez obszar gminy przebiegają kable ZRiT-u Wrocław relacji:

- Wrocław – Kluczbork (2 kable) z odgałęzieniami.

Na terenie gminy w miejscowości Zbytowa zlokalizowana jest centrala telefoniczna. ZRiT Wrocław nie przewiduje rozbudowy oraz budowy nowej sieci telekomunikacyjnej.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Na terenie gminy nie zostały wprowadzone przez odpowiednie jednostki programy, mające na celu realizację inwestycji celu publicznego o charakterze ponadlokalnym.

CZĘŚĆ XII ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE

1. WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY BIERUTÓW - ZAŁĄCZNIK A

Na potrzeby niniejszego „Studium” wykorzystano następujące materiały charakteryzujące stan i kierunki rozwoju środowiska kulturowego na terenie miasta i gminy:

- „Wytyczne konserwatorskie do planu ogólnego gminy Bierutów” autorstwa K. Wartenberga,
- karty stanowisk archeologicznych Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) dla miasta Bierutowa, które nie było objęte wspomnianymi wytycznymi,
- obszary Archeologicznego Zdjęcia Polski zrealizowane już po wykonaniu tychże wytycznych (por. zestawienie wykorzystanych źródeł).
- „Studium środowiska kulturowego miasta Bierutów” autorstwa Magdaleny Kierycz z Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu

W zakresie oznaczenia stanowisk archeologicznych na terenie miasta i gminy Bierutów, przyjęto zasadę zgodną z numeracją kart AZP, w których to pierwsza liczba oznacza nr stanowiska w danym obrębie, druga liczba oznacza nr stanowiska na obszarze natomiast ostatecznie liczby określają nr obszaru. W przypadku braku karty AZP dla naniesionych stanowisk archeologicznych wprowadzono numerację od 1.1 do 1.16. Aktualny wykaz stanowisk archeologicznych został zawarty w tabelach 1-17 i 19, przy czym zasób danych w tym zakresie podlega sukcesywnej weryfikacji i aktualizacji.

W „Studium” przyjęto zasadę, że odnośnie archiwalnych stanowisk archeologicznych o lokalizacji przybliżonej zostanie przyjęty aktualnie stosowany system oznaczeń (tzn. czarny trójkąt). Stanowiska archeologiczne o lokalizacji nieznanej oznaczono trójkątem z wypełnieniem białym. Odnośnie stanowisk archeologicznych o określonej powierzchni (do 0,5 ha i powyżej 0,5 ha) kontynuowany będzie system oznaczeń zastosowany w „Wytycznych Konserwatorskich” K. Wartenberga tzn.: zostaną oznaczone jedynie przybliżone lokalizacje stanowisk archeologicznych (obszary ze szrafurą o powierzchni powyżej 0,5 ha). W celu wyraźnego określenia, iż jest to uproszczony system oznaczania lokalizacji i rozmiarów zabytków archeologicznych na rysunku uwarunkowań „Środowisko kulturowe” oraz na „Rysunku Studium” zastosowano odpowiedni symbol w centrum każdego stanowiska.

Gorzesław

Tab.1

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/6/79-33	osada	łużycka	epoka brązu halsztat
	osada?		p. średniow.
2/7/79-33	osada	łużycka	epoka brązu halsztat
	osada?		p. średniow.
4/5/79-33	nieokreślona		nieokreślona
3/33/79-33	nieokreślona		neolit
5/34/79-33	nieokreślona		neolit
6/35/79-33	skarb		XIV-XVw.
7/36/79-33	skarb		XVIIw.

Jemielna

Tab.2

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
3/478-33	ślady osadnictwa		pradzieje
1/5/78-33	grodzisko		średniow.
	ślady osadnictwa		późne średniow.
	ślady osadnictwa		nowożytnie
2/6/78-33	gródek stożkowaty		średniow.
4/7/78-33	ślady osadnictwa		późne średniow.
	ślady osadnictwa		późne średniow.
1.1	Cmentarz ewang., ob. nieczynny		

Karwiniec

Tab.3

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
5/11/80-33	ślad osadniczy	łużycka	epoka brązu – halsztat
	ślad osadniczy		nowożytnie
4/12/80-33	znalezisko luźne		neolit
6/13/80-33	osada?	Pucharów lejkowatych	neolit
	osada?	łużycka	epoka brązu – halsztat
7/14/80-33	osada?		średniowiecze
16/15/80-33	ślad osadniczy		p.średniow.
9/16/80-33	osada?		neolit
10/10/80-33	nieokreślona		epoka kamienia
3/17/80-33	nieokreślona	przedłużycka	II okres epoki brązu
	ślad osadniczy		pradzieje
	osada?		p.średniow.-nowożytnie
17/18/80-33	ślad osadniczy		pradzieje
	ślad osadniczy		okr. wpły. rzymskich
	ślad osadniczy		średniowiecze
2/19/80-33	osada?	łużycka	epoka brązu – halsztat
	osada?		p.średniow.
	osada?		nowożytnie
11/20/80-33	znalezisko luźne	łużycka	halsztat
1/21/80-33	osada	łużycka	epoka brązu – halsztat
	osada		p.średniow.-nowożytnie

18/22/80-33	osada?		p.średniow.-nowożytnie
12/29/80-33	nieokreślona	celtycka?	okres lateński
13/30/80-33	nieokreślona		średniowiecze
14/31/80-33	osada?		nieokreślona
15/32/80-33	skarb		p.p.XVII w.
8/33/80-33	nieokreślona		średniowiecze
1.11	osada		XIVw.
1.13	osada		XVw.
1.12	śląd osadniczy		XIVw.
1.14	śląd osadniczy		nieokreślona

Kijowice

Tab.4

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Blizsza chronologia
1/44/79-33	Cmentarzysko kurchanowe		nieokreślona
2/19/79-33	ślady osadnictwa	unietycka	I okres epoki brązu
	ślady osadnictwa		pradzieje
	ślady osadnictwa		średniowiecze
4/17/79-33	ślady osadnictwa		neolit
	ślady osadnictwa		pradzieje
	osada?		średniowiecze
5/18/79-33	osada?	łużycka?	epoka brązu – halsztat
7/20/79-33	ślady osadnictwa	łużycka?	epoka brązu – halsztat
	osada?		p. średniow.
1.7	cmentarz żydowski		1865

Kruszowice

Tab.5

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Blizsza chronologia
4/4/80-33	osada?		epoka brązu – halsztat
3/5/80-33	śląd osadniczy		epoka kamienia
	osada?		w. średniow.-p.średniow.
2/6/80-33	osada		p.średniow.
10/7/80-33	osada	łużycka	epoka brązu – halsztat
1/8/80-33	śląd osadniczy		pradzieje
	osada	przeworska	II-IIIw.
	osada		p.średniow.
	śląd osadniczy		nowożytnie
5/9/80-33	nieokreślona		II-III okres epoki brązu
6/25/80-33	znalezisko luźne		neolit
7/26/80-33	osada?		okr. wpły. rzymskich
8/27/80-33	grób ciałopalny		nieokreślona
	nieokreślona		p.średniow.
9/28/80-33	Cmentarzysko kurchanowe	9/28/80-33	Cmentarzysko kurchanowe
1.10	cmentarz		XIX/XX

Paczków

Tab.6

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Blizsza chronologia
1/3/80-33	osada	łużycka	epoka brązu – halsztat
	śląd osadniczy		średniowiecze
2/2/80-33	śląd osadnictwa		pradzieje
	osada	łużycka	okres późnoletański - epoka brązu – halsztat
	osada	przeworska	okr. wpły. rzymskich
	osada		wczesne średniowie.
4/24/80-33	cmentarzysko kurchanowe		nieokreślona
3/1/80-33	znalezisko luźne		neolit
5/15/79-33	osada		epoka brązu – halsztat

Posadowice

Tab.7

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Blizsza chronologia
19/95/81-32	śląd osadniczy	KŁ	
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		w.średniow.
	śląd osadniczy		p.średniow.
20/96/81-32	śląd osadniczy	KŁ	?
	śląd osadniczy	KP	OWR
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		p.średniow.
21/97/81-32	śląd osadniczy	?	epoka brązu
	śląd osadniczy	KP	OWR
22/98/81-32	śląd osadniczy	KP	OWR
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		p.średniow.
23/99/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
24/100/81-32	osada	KŁ	
	śląd osadniczy		w.średniow.
	śląd osadniczy		p.średniow.
25/101/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
26/102/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		w.średniow.
	śląd osadniczy		p.średniow.
27/103/81-32	śląd osadniczy	KP	OWR
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	osada		p.średniow.
28/104/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		p.średniow.
29/105/81-32	śląd osadniczy	KŁ	epoka brązu
	osada		w.średniow.
	śląd osadniczy		p.średniow.
30/106/81-32	osada	KP	od późnego okresu lateńskiego do CWR
	osada		p.średniow.
31/107/81-32	śląd osadniczy		w.średniow.
	śląd osadniczy		p.średniow.
32/108/81-32	śląd osadniczy		w.średniow.

	śląd osadniczy		p.średniow.
33/109/81-32	śląd osadniczy		w.średniow.
34/110/81-32	śląd osadniczy	KP	OWR
	śląd osadniczy		p.średniow.
35/111/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		p.średniow.
2/1/81-33	osada		p.średniow.
3/2/81-33	śląd osadniczy		p.średniow.
4/3/81-33	śląd osadniczy		schyłek wcz. średniow.
	śląd osadniczy		p.średniow.
5/4/81-33	osada		p.średniow.
6/5/81-33	śląd osadniczy		p.średniow.
7/6/81-33	śląd osadniczy	łużycka	?
	osada		p.średniow.
8/7/81-33	śląd osadniczy		p.średniow.
9/8/81-33	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		w.średniow.
	osada		p.średniow.
10/9/81-33	śląd osadniczy		p.średniow.
11/10/81-33	śląd osadniczy	?	pradzieje
12/11/81-33	śląd osadniczy		p.średniow.
13/12/81-33	śląd osadniczy	?	neolit
	śląd osadniczy	przedłużycka	II okres epoki brązu
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	osada		p.średniow.
14/13/81-33	śląd osadniczy	?	OWR?
	śląd osadniczy		p.średniow.
15/14/81-33	śląd osadniczy	?	neolit?
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		p.średniow.
	śląd osadniczy		
16/15/81-33	śląd osadniczy	?	pradzieje
17/16/81-33	śląd osadniczy	?	pradzieje
18/17/81-33	śląd osadniczy	?	neolit?
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		p.średniow.
1.15			
1.16	osada		XV-XVIw.

Radziszyn

Tab.8

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/18/81-33	śląd osadniczy	łużycka	?
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	osada		p.średniow.
2/19/81-33	punkt osadniczy	łużycka	?
	śląd osadniczy		p.średniow.
3/20/81-33	śląd osadniczy		średniowiecze
4/21/81-33	śląd osadniczy		p.średniow.
5/22/81-33	śląd osadniczy	KPL?	neolit?
	śląd osadniczy		Wczesne średniowiecze/późna faza/
	śląd osadniczy		p.średniow.
6/23/81-33	śląd osadniczy	?	pradzieje

Satok

Tab.9

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/6/81-32	osada		p.średniow.
2/112/81-32	gródek stożkowaty		średniowiecze
3/113/81-32	osada		p.średniow.
4/114/81-32	osada		p.średniow.
5/115/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		p.średniow.
6/116/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
7/117/81-32	śląd osadniczy	KŁ	
	śląd osadniczy	?	pradzieje
	śląd osadniczy		w.średniow.
	osada		p.średniow.
8/118/81-32	śląd osadniczy	?	pradzieje
	osada		p.średniow.
9/119/81-32	śląd osadniczy		w.średniow.
	śląd osadniczy		p.średniow.
10/120/81-32	kurhany	?	nieokreślona

Solniki Małe

Tab.10

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/11/79-33	znalezisko luźne		neolit
2/12/79-33	skarb		halsztat
3/9/79-33	osada	unietycka	I okres epoki brązu
	osada	łużycka	epoka brązu – halsztat
	osada	przeworska	okr. Wpły. rzymskich
	ślady osadnictwa		średniowiecze
4/37/79-33	skarb monet		XIIw.
5/10/79-33	ślady osadnictwa		pradzieje
	ślady osadnictwa		p. średniow.
	ślady osadnictwa		pradzieje
6/8/79-33	osada?	łużycka	epoka brązu – halsztat
	osada?	przeworska?	okr. wpły. rzymskich
	ślady osadnictwa		wczesne średniowiecze
1.5	cmentarz		

Solniki Wielkie

Tab.11

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/20/79-32	ślady osadnictwa		okres wpły. rzymskich
2/21/79-32	ślady osadnictwa		p. średniow.
1.3	grodzisko stożkowe		p. średniow.
4/32/79-33	cmentarzysko ciałopalne		nieokreślone
5/1/79-33	ślady osadnictwa		epoka kamienia
	ślady osadnictwa		pradzieje
	ślady osadnictwa	łużycka	epoka brązu- halsztat
	ślady osadnictwa		okr. Wpły. rzymskich
6/3/79-33	osada?		p. średniow.

7/2/79-33	osada?		p. średniow.
8/36/79-33	ślady osadnictwa		nieokreślona
1.4	cmentarz		

Stronia

Tab.12

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
2/8/78-33	osada?		XVII-XVIIIw
1/9/78-33	ślady osadnictwa		późne średniow.
	ślady osadnictwa		nowożytnie
3/14/78-33	ślady osadnictwa	?	epoka kamienia-ep. Brązu
	ślady osadnictwa	łużycka?	pradzieje
	osada		WŚR – faza późna
	kościół		wzniesiony około połowy XIIw.

Strzałkowa

Tab.13

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/4/79-33	osada?	łużycka	epoka brązu -halsztat

Wabienice

Tab.14

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/10/78-33	znalezisko luźne		epoka kamienia
3/2/78-34	ślady osadnictwa		neolit
4/3/78-34	ślady osadnictwa		neolit
5/4/78-34	ślady osadnictwa		neolit
6/5/78-34	zamek?		XVIII-XIXw.
7/6/78-34	ślady osadnictwa		p. średniow.
	ślady osadnictwa		nowożytnie
8/7/78-34	ślady osadnictwa		nowożytnie XVI-XVIIIw.
9/8/78-34	osada		nowożytnie XIV-XVw.
1.2	cmentarz		

Zawidowice

Tab.15

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/14/79-33	ślady osadnictwa		XIII-XIVw.
	ślady osadnictwa		p. średniow.
2/16/79-33			okres lateński(k.pomorska)
3/13/79-33			epoka brązu – halsztat
1.8	cmentarz		

Zbytowa

Tab.16

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Bliższa chronologia
1/1/80-32	grodzisko		średniowiecze
2/32/79-32	osada		epoka kamienia
3/3/80-32	nieokreślona		neolit
4/4/80-32	osada?		okr. wpły. rzymskich
1.9	cmentarz		

Bierutów

Tab.17

Nr AZP	Funkcja obiektu	Kultura	Blizsza chronologia
1/24/79-33	cmentarzysko ciałopalne	pomorska	HaD/LaA
2/25/79-33	cmentarzysko ciałopalne	pomorska	HaD/LaA
3/22/79-33	osada?	unietycka?	I okres epoki brązu
	osada?	łużycka?	epoka brązu – halsztat
4/29/79-33	nieokreślona		średniow.
11/30/79-33	osada		VIII-Xw.
	osadnictwo miejskie		p. średniow.
	ratusz		okres nowożytny
12/21/79-33	ślad osadniczy		epoka brązu - halsztat
	ślad osadniczy		okres lateński
	ślad osadniczy		średniow.
13/31/79-33	zamek		XIVw.
	pałac		nowożytne
6/23/79-33	osada?		pradzieje
	osada?		epoka brązu
	osada?		okr. wpły. rzymskich
	ślad osadniczy		wczesne średniow.
	osada?		p. średniow.
14/26/79-33	ślad osadniczy		pradzieje
	ślad osadniczy	łużycka	epoka brązu - halsztat
	osada?		p. średniow.
15/27/79-33	ślad osadniczy		pradzieje
	ślad osadniczy	łużycka	epoka brązu - halsztat
	ślad osadniczy		w.średniow.
	ślad osadniczy		p.średniow.
16/28/79-33	ślad osadniczy	łużycka	epoka brązu - halsztat
	osada?		p. średniow.
17/11/79-33 (numer tymczasowy)	ślad osadniczy		p.średniow.
	ślad osadniczy		okres nowożytny
3/23/80-33	osada	łużycka	epoka brązu - halsztat
	osada		p.średniow. -nowożytne
5/38/79-33	nieokreślona	epoka kamienia	narzędzie krzemienne
6/39/79-33	nieokreślona	neolit	
7/40/79-33	cmentarzysko ciałopalne	łużycka	epoka brązu
8/41/79-33	nieokreślona		IIIw.
9/42/79-33	nieokreślona		średniow.
10/43/79-33	nieokreślona		p.średniow.
1.6	cmentarz komunalny		2 poł. XIX w.

2. WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW - ZAŁĄCZNIK B

Tab.18

Lp	Miejscowość	Wpisany do rejestru	Data i nr wpisu
27.	Bierutów	Miasto – ośrodek historyczny	389 z dn. 25.11.56
28.	Bierutów	Pozostałości obwarowań miejskich	977 z dn. 15.06.63
29.	Bierutów	Kościół filialny św. Katarzyny, d. ewangelicki, pl. Kościelny 1	978 z dn. 15.06.63
30.	Bierutów	Kościół cmentarny św. Trójcy (ruina), d. ewangelicki, ul. 1-go Maja 13	980 z dn. 15.06.63
31.	Bierutów	Zamek, ul. Zamkowa 3 b	976 z dn. 15.06.63
32.	Bierutów	Wieża zamkowa, ul. Zamkowa 3 b	1172 z dn. 2.12.64
33.	Bierutów	Dom mieszkalny, ob. bank, ul. Mickiewicza 25	617/W z dn. 7.11.89
34.	Bierutów	Wieża ratuszowa, Rynek	979 z dn. 15.06.63
35.	Gorzesław	Kościół filialny MB z Góry Karmelu	1575 z dn. 19.03.66
36.	Gorzesław	Park pałacowy	518/W z dn. 31.01.84
37.	Gorzesław	Cmentarz przykościelny ewang.	1575 z dn. 19.03.84
38.	Jemielna	Kościół filialny MB Różańcowej	1576 z dn. 19.03.66
39.	Jemielna	Cmentarz przykościelny ewang.	1576 z dn. 19.03.66
40.	Kijowice	Cmentarz żydowski	636/W z dn. 12.01.90
41.	Kijowice	Krzyż pokutny z 1357 roku	569 z dn. 9.07.90
42.	Kijowice	Park wiejski przy willi nr 31	519/W z dn. 27.12.84
43.	Posadowice	Kościół filialny Bożego Ciała	1578 z dn. 19.03.66
44.	Posadowice	Pałac	1579 z dn. 19.03.66
45.	Posadowice	Spichlerz pałacowy	1580 z dn. 19.03.66
46.	Solniki Małe	Kościół filialny Wniebowzięcia NMP	A/984 z dn. 10.11.06
47.	Solniki Wielkie	Kościół parafialny św. Michała Archanioła	1582 z dn. 19.03.66
48.	Stronia	Kościół filialny Narodzenia NMP	405 z dn. 24.11.56
49.	Stronia	Zespół pałacowo-folwarczny: - Pałac - Spichlerz	693/W/1-2 z dn. 17.05.94
50.	Stronia	Park pałacowy	524/W z dn. 31.01.84
51.	Wabienice	Kościół parafialny Wniebowzięcia NMP	1584 z dn. 19.03.66
52.	Wabienice	Park i ogród podworski	189 z dn. 31.05.50

Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom.

Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Tab.19

Lp	Miejscowość	Nr rejestru	Data wpisu	Stanowisko; Chronologia/kultura	Nr AZP; uwagi
11.	Karwiniec	589/Arch/1972	25.08.1972	osada; kultura łużycka, wczesne średniowiecze	1/21/80-33
12.	Karwiniec	592/Arch/1972	10.03.1972	osada; XIII wiek	2/19/80-33
13.	Kruszowice	590/Arch/1972	10.03.1972	osada produkcyjna;	1/8/80-33

				kultura przeworska (II-III w.n.e.) i późne średniowiecze (XIII/XIV)	
14.	Kruszowice	591/Arch/1972	10.03.1972	osada; wczesne średniowiecze	3/5/80-33
15.	Sątok	297/Arch/1967	09.11.1967	grodzisko stożkowe z fosą XIII w.	2/112/81-32
16.	Solniki Wielkie	113/Arch/1965	21.04.1967	grodzisko; XIII w.	3/35/79-32
17.	Zawidowice	588/Arch/1972	25.01.1972	osada; kultura łużycka, kultura przeworska, wczesne średniowiecze	2/2/79-32, administracyjnie , wg AZP
18.	Zawidowice	593/Arch/1972	10.03.1972	osada; j.w.	79-32 powtórzenie wpisu 588/Arch/1972 – do wykreślenia (hśh)
19.	Zawidowice	344/Arch/1968	15.12.1968	cmentarzysko ciałopalne; kultura łużycka	3/13/79-33

Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom.

3. WYKAZ GATUNKÓW ROŚLIN CHRONIONYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY BIERUTÓW - ZAŁĄCZNIK C

Tab.20

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ilość stanowisk
1.	Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i> L.	7
2.	Grażel żółty	<i>Nuphar luteum</i> /L./ Sibth.	4
3.	Kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i> L.	12
4.	Kocanki piaszkowe	<i>Helichrysum arenarium</i> /L./ Moench	2
5.	Konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i> L.	6
6.	Kopytnik pospolity	<i>Asarum europaeum</i> L.	2
7.	Kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i> Mill.	47
8.	Marzanka wonna	<i>Galium odoratum</i> /L./ Scop	2
9.	Porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum</i> L.	3
10.	Sromotnik bezwstydnny	<i>Phallus impudicus</i> L. ex Pers.	4
11.	Storczyk szerokolistny	<i>Dactylorhiza majalis</i> /Rchb./ Hunt	1

4. WYKAZ ZWIERZĄT RZADKO WYSTĘPUJĄCYCH, PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE - ZAŁĄCZNIK D

Bezkęgowce

Tab.21

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Miejsce występowania
	CHRZĄSZCZE		
1.	Biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>	b
2.	Biegacz granulowany	<i>Carabus granulatus</i>	a, b, c, d
3.	Biegacz wręgaty	<i>Carabus cancellatus</i>	a, c
4.	Biegacz Ullricha	<i>Carabus ullrichi</i>	c
5.	Biegacz ogrodowy	<i>Carabus hortensis</i>	b
6.	Biegacz gajowy	<i>Carabus nemoralis</i>	a, c
	MOTYLE		
7.	Paź królowej	<i>Papilio machaon</i>	a, c, e
	BŁONKÓWKI		
8.	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>	a, c, e
9.	Trzmiel ziemny	<i>Bombus terrestris</i>	b, c, d, e
10.	Trzmiel leśny	<i>Bombus silvarum</i>	b
11.	Trzmiel ogrodowy	<i>Bombus hortorum</i>	d, e

Miejsca prowadzenia badań i występowania bezkęgówców chronionych na terenie gminy:

a – las przy polnej drodze pomiędzy Grędziną a Zbytową;

b – las przy drodze między Posadowicami a Bierutowem;

c – zarośla nad Widawą w Kruszowicach;

d – śródpolny zagajnik w Jemielnej;

e – siedliska synantropijne w Gorzesławiu;

5. WYKAZ ZABYTKÓW - ZAŁĄCZNIK E**Bierutów**

Tab.22

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Układ urbanistyczny			389 z dn. 25.11.56	
2.	Zespół kościelny:				
	a. Kościół par. św. Józefa Oblubieńca	ul. Browarna	1891-93		
	b. Plebania	ul. Browarna	ok. 1895		
	c. Ogrodzenie	ul. Browarna	ok. 1893		
3.	Kościół par. św. Katarzyny, ob. pom.	Pl. Kościelny 1	1 poł. XIV, 1661-89, 1886	978 z dn. 15.06.63	Biała Zielona
4.	Kościół ewang. cmentarny św. Trójcy (ruina):	ul. Wrocławska	1622-31, 1641-42	980 z dn. 15.06.63	Biała Zielona
	Cmentarz poewang.	ul. Wrocławska	2 poł. XIX		Karta
5.	Zbór ewang.	ul. Konopnickiej 38	1884		
6.	Synagoga, ob. świetlica Zespołu Szkół Rolniczych	ul. 1-go Maja 9	ok. 1895		
7.	Zespół zamkowy:				

	a. Zamek	ul. Zamkowa 3 b	XIV, 1680, ok. 1886	976 z dn. 15.06.63, 1172 z dn. 2.12.64	Biała Zielona
	b. Wieża zamkowa	ul. Zamkowa 3 b	XIV, 1680	1172 z dn. 2.12.64	Biała Zielona
	c. Mur obronny z bramą		ok. 1680		
	d. Ogrody dworskie		XVII, XVIII		
8.	Mury obronne miasta		XIV-XV	977 z dn. 15.06.63	Zielona
9.	Dworzec kolejowy	ul. Dworcowa	1867		
10.	Dom mieszk.	ul. Browarna 2	poł. XIX		
11.	Dom mieszk.	ul. Browarna 4	poł. XIX		
12.	Dom mieszk.	ul. Browarna 5	ok.. 1910		
13.	Dom mieszk.	ul. Browarna 6	poł. XIX		
14.	Dom mieszk.	ul. Browarna 7	k. XIX		
15.	Dom mieszk.	ul. Browarna 8	poł. XIX		
16.	Dom mieszk.	ul. Ceglana 1	k. XIX		
17.	Dom mieszk.	ul. Kasztanowa 16	ok. 1910		
18.	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 1	k. XIX		
19.	Dom mieszk., ob. ZHP	ul. Kolejowa 2	ok. 1880		
20.	Przedszkole nr 1	ul. Kolejowa 3	2 poł. XIX		
21.	Dom mieszk.	ul. Kolejowa 4	2 poł. XIX		
22.	Dom mieszk. I	ul. Kolejowa 5	k. XIX		
	a. Dom mieszk. II	ul. Kolejowa 5 a	k. XIX		
23.	Przedszkole nr 2	ul. Kolejowa 6	ok. 1895		
24.	Koszary, ob. gimnazjum	ul. Kolejowa 7	ok. 1871		
25.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 2	poł. XIX		
26.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 4	poł. XIX		
27.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 8	poł. XIX		
28.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 9	poł. XIX		
29.	Bud. przemysłowy	ul. Konopnickiej 10	ok. 1905		
30.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 13	2 poł. XIX		
31.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 14	poł. XIX, XIX/XX		
32.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 19	poł. XIX, k. XIX		
33.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 20	poł. XIX		
34.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 30	poł. XIX		
35.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 31	poł. XIX		
36.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 36	2 poł. XIX		
37.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 38	2 poł. XIX		
	a. Zabudowania gosp. (stajnia i wozownia)	ul. Konopnickiej 38	2 poł. XIX		
38.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 39	poł. XIX		
39.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 40	ok. 1880, XX		
40.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 40 a	XVIII/XIX, XX		
41.	Dom mieszk.	ul. Konopnickiej 47	k. XIX		
42.	Zespół Szkół Rolniczych, d. szkoła	Pl. Kościelny 2	1 poł. XIX		

	ewang.				
43.	Dom mieszk.	Pl. Kościelny 3	1 poł. XIX		
44.	Dom mieszk.	Pl. Kościelny d. 3	1 poł. XIX		
45.	Dom mieszk.	ul. Krasińskiego 1	ok. 1920		
46.	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 3	ok. 1880		
47.	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 4	ok. 1880		
48.	Urząd Poczty i Telekomunikacji	ul. 1-go Maja 7	1901		
49.	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 8	2 poł. XIX		
50.	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 8 a	1905		
51.	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 8 b	ok. 1914		
52.	Państwowy Dom Dziecka, d. Szkoła Gospodarstwa Domowego	ul. 1-go Maja 8 c	1907		
53.	Dom mieszk.	ul. 1-go Maja 14	ok. 1890		
54.	Dom mieszk.	ul. Mickiewicza 8	ok. 1870		
55.	Dom mieszk.	ul. Mickiewicza 14	k. XIX		
	a. Bud. gosp	ul. Mickiewicza 14	1901		
56.	Dom mieszk.	ul. Mickiewicza 24	ok. 1905		
57.	Dom mieszk., ob. Bank Spółdzielczy	ul. Mickiewicza 25	1906	617/W z dn. 7.11.89	
58.	Młyn	ul. Młyńska 2	ok. 1880		
59.	Dom mieszk.	ul. Młyńska 3	k. XIX		
60.	Urząd Miasta i Gminy	ul. Moniuszki 12	1880-81		
61.	Dom mieszk. - LOP	ul. Moniuszki 13	ok. 1890		
62.	Dom mieszk.	ul. Namysłowska 1	poł. XIX		
63.	Zespół domu:	ul. Namysłowska 4a			
	a. Bud. I – willa	ul. Namysłowska 4a	1852, 1899		
	b. Bud. II	ul. Namysłowska 4a	poł. XIX		
64.	Remiza strażacka	ul. Namysłowska 11	1937		
65.	Sala gimnastyczna	ul. Namysłowska 11c	1934		
66.	Magazyn	ul. Namysłowska 14b	ok. 1880		
67.	Zespół d. cukrowni, ob. ENERGOPREM:	ul. Namysłowska, ul. Kilińskiego			
	a. Dom zarządcy		ok. 1910		
	b. Dom mieszk. I + brama		ok. 1895		
	c. Dom mieszk. II		ok. 1900		
	d. Dom mieszk. III		ok. 1900		
	e. Bud. produkcyjny „Energoprem”		1880-1920		
	f. Budynek „A”		ok. 1920		
	g. Budynek „B”		ok. 1880, 1895		
	h. Warsztaty		ok. 1900		
	i. Bud. rachuby, ob. dom mieszk.		ok. 1900		
	j. Komin		ok. 1900		
	k. Kotłownia		ok. 1900		

	I. Rampa załadownicza		ok. 1920		
	m. Trafostacja (?)		ok. 1920		
	n. Waga drogowa		ok. 1910		
	o. Waga kolejowa		k. XIX		
	p. D. lokomotywnia		k. XIX		
	q. Magazyn kolejowy		XIX/XX		
	r. Magazyn		ok. 1920		
	s. Magazyn		ok. 1880		
	t. Brama wjazdowa		ok. 1920		
68.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 4	2 poł. XIX		
69.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 6	2 poł. XIX		
70.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 8	2 poł. XIX		
71.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 15	2 poł. XIX		
72.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 16	2 poł. XIX		
73.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 17	2 poł. XIX		
74.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 18	2 poł. XIX		
75.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 19	2 poł. XIX		
76.	Dom mieszk.	ul. Oleśnicka 21	poł. XIX		
77.	Dom mieszk.	ul. Orzeszkowej 1	poł. XIX		
78.	Dom mieszk.	ul. Orzeszkowej 2	2 poł. XIX		
79.	Dom mieszk.	ul. Orzeszkowej 5	2 poł. XIX		
80.	Dom mieszk.	ul. E. Plater 3	2 poł. XIX		
81.	Dom mieszk.	ul. E. Plater 4	2 poł. XIX		
82.	Dom mieszk.	ul. E. Plater 5	2 poł. XIX		
83.	Dom mieszk.	ul. E. Plater 6	2 poł. XIX		
84.	Dom mieszk.	ul. E. Plater 7	2 poł. XIX		
85.	Dom mieszk.	ul. E. Plater 13	2 poł. XIX		
86.	Dom mieszk.	ul. Polna 3	poł. XIX		
87.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 1	poł. XIX		
88.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 2	poł. XIX		
89.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 3	poł. XIX		
90.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 4	poł. XIX, XX		
91.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 5	2 poł. XIX		
92.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 6	2 poł. XIX		
93.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 11	2 poł. XIX		
94.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 12	2 poł. XIX		
95.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 13	2 poł. XIX		
96.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 14	k. XVIII		
97.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół	2 poł. XIX		

		Żołnierzy 18			
98.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 20	2 poł. XIX		
99.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 25	2 poł. XIX		
100.	Dom mieszk.	ul. Przyjaciół Żołnierzy 26	ok. 1890		
101.	Wieża ratuszowa	Rynek	p. XV, 1840	979 z dn. 15.06.63	Biała Zielona
102.	Dom mieszk.	Rynek 16	po 1880		
103.	Dom mieszk., ob. Ośrodek Zdrowia	ul. Słowackiego 2	1911		
	a. Ogrodzenie		ok. 1911		
104.	Dom mieszk.	ul. Słowackiego 3	ok. 1880		
105.	Dom mieszk.	ul. Słowackiego 4	k. XIX		
106.	Dom mieszk.	ul. Słowackiego 5	k. XIX		
107.	Mleczarnia	ul. Słowackiego 8	ok. 1900		
108.	Dom mieszk.	ul. Słowackiego 15	ok. 1920		
109.	Dom mieszk.	ul. Słowackiego 16	ok. 1910		
110.	Wieża ciśnień	ul. Wodna	ok. 1920		Biała
111.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 1	poł. XIX		
112.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 4	poł. XIX		
113.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 10	po 1880		
114.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 11	ok. 1880, 2 poł. XIX		
115.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 13	2 poł. XIX		
116.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 14	1882		
117.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 15	2 poł. XIX		
118.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 19	2 poł. XIX		
119.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 20	po 1880		
120.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 21	2 poł. XIX		
121.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 22	1912		
122.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 23	2 poł. XIX		
123.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 24	2 poł. XIX		
124.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 29	poł. XIX		
125.	Dom mieszk. (+mury Bramy Wrocławskiej)	ul. Wrocławska 31	ok. 1880, p. XX		Zielona
126.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 32	1905		
127.	Dom mieszk. z przejazdem	ul. Wrocławska 39	ok. 1890		
128.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 41 a	poł. XIX		
129.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 45	p. XX		
130.	Dom mieszk.	ul. Wrocławska 47	poł. XIX		
131.	Dom mieszk.	ul. Zamkowa 1,2	p. XIX		
132.	Dom mieszk.	ul. Zamkowa 10	poł. XIX		
133.	Dom mieszk.	ul. Zielona 1	1901		
134.	Dom mieszk., ob. RPGKiM	ul. Zielona 4	ok. 1895		
135.	Komin - RPGKiM	ul. Zielona 4 a	ok. 1895		
136.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 2	k. XIX		
137.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 4	k. XIX		
138.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 4 b	ok. 1920		
139.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 8	ok. 1900		

140.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 9	k. XIX		
141.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 12	1903		
142.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 12 a	ok. 1910		
143.	Dom mieszk.	ul. Żeromskiego 12 b	ok. 1914		

Gorzesław

Tab.23

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Zespół kościelny:				
	a. Kościół fil. MB z Góry Karmelu		1 poł. XIV, 2 poł. XIV, k. XIX	1575 z dn. 19.03.66	Biała Zielona
	b. Grobowiec przy kościele		2 poł. XVIII		
	c. Cmentarz poewang.		XV, XIX		Karta
2.	Zespół pałacowo-folwarczny:				
	a. Pałac		ok. 1860, XX		
	b. Oficyna mieszk.		3 ćw. XIX		
	c. Oficyna mieszk.	Nr 68			
	d. Oficyna mieszk.	Nr 69			
	e. Stodoła		2 poł. XIX		
	f. Park pałacowy		XIX	518/W z dn. 31.01.84	
3.	a. Szkoła, ob. sala gimnastyczna:		ok. 1905		
	b. Dom mieszk., ob. szkoła		3 ćw. XIX		
4.	Dom mieszk.	Nr 32	ok. 1915		
5.	Dom mieszk.	Nr 43	ok. 1870		
6.	Stodoła	Nr 45	k. XIX		
7.	Dom mieszk.	Nr 56	1912		

Jemielna

Tab.24

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Kościół fil. MB Różańcowej:		k. XVII	1576 z dn. 19.03.66	Zielona
	a. Cmentarz poewang.		2 poł. XVII		Karta
2.	Cmentarz poewang.	na pd. od wsi			Karta

3.	Zespół pałacowo-folwarczny:				Ankieta
	a. Oficyna mieszk.		1908		
	b. Bud. mieszk.-gosp.		XIX/XX		
	c. Kuźnia		XIX/XX		
	d. Obora I		XIX/XX		
	e. Obora II		XIX/XX		
	f. Stajnia		XIX/XX		
	g. Stajnia		ok. 1890		
	h. Stodoła		XIX/XX		
	i. Brama wjazdowa		k. XIX		
	j. Park pałacowy		XVIII, k. XIX		
4.	Zespół budynków stacji kolejowej:		k. XIX		
	a. Bud. stacji				
	b. Magazyn				
	c. Bud. gosp.				
	d. Dom mieszk.	Nr 14			
	e. Bud. gosp.	przy nr 14			
5.	Dom mieszk.	Nr 10	k. XIX		
6.	Dom mieszk.	Nr 21			

Karwiniec

Tab.25

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Gorzelnia, ob. baza PKS		ok. 1880		
2.	Stodoła	Nr 10	p. XX		
3.	Dom mieszk.	Nr 12	k. XIX		
4.	Dom mieszk.	Nr 13	p. XX		
5.	Bud. gosp.	Nr 16	2 ćw. XIX		
6.	Zespół mieszk.-gosp.:	Nr 21			
	a. Dom mieszk.	Nr 21	ok. 1880		
	b. Bud. gosp.	Nr 21	ok. 1890		
	c. Obora I	Nr 21	4 ćw. XIX		
	d. Obora II	Nr 21	4 ćw. XIX		
	e. Spichlerz	Nr 21	2 poł. XIX		
7.	Dom mieszk.	Nr 35	ok. 1905		
8.	Dom mieszk.	Nr 39	ok. 1915		
9.	Dom mieszk.	Nr 42	p. XX		
10.	Stodoła	Nr 44	k. XIX		
11.	Dom mieszk.	Nr 45	poł. XIX		
12.	Stodoła	Nr 51	k. XIX		
13.	Dom mieszk. (leśniczówka)	Nr 52	ok. 1920		
14.	Park swobodny		ok. 1879		

Kijowice

Tab.26

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	D. cmentarz żydowski	na pn. od wsi	1865	636/W z dn. 12.01.90	Karta
	a. Dom przedpogrzebowy cmentarza żydowskiego, ob. dom mieszk.	Nr 20	XIX		
2.	Stodoła	Nr 1	k. XIX		
3.	Stodoła	Nr 6	XIX/XX		
4.	Stodoła	Nr 7	k. XIX		
5.	Stodoła	Nr 8	k. XIX		
6.	a. Dom mieszk.	Nr 10	ok. 1920		
	b. Stodoła	Nr 10	XIX/XX		
7.	a. Dom mieszk., d. szkoła	Nr 18	ok. 1890		
	b. Bud. gosp.	Nr 18	ok. 1890		
8.	Stodoła	Nr 27	k. XIX		
9.	Krzyż pokutny	w lesie, na pn. od wsi	1357	569 z dn. 9.07.90	Karta R
10.	Willa, d. zajazd:	Nr 31	I. 80-te XIX, ok. 1920		Ankieta
	a. Park wiejski		k. XIX	519/W z dn. 27.12.84	

Kruszowice

Tab.27

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Cmentarz poewang.	za wsią	XIX/XX		Karta
2.	Stodoła	Nr 3	k. XIX		
3.	Dom mieszk.	Nr 5	2 poł. XVIII		
4.	Dom mieszk.	Nr 7	ok. 1915		
5.	Zespół mieszk.-gosp.:	Nr 18			
	a. Dom mieszk.	Nr 18	ok. 1890		
	b. Zespół stodół	Nr 18	k. XIX		

6.	Zespół mieszk.-gosp.:	Nr 32			
	a. Stodoła	Nr 32	k. XIX		
	b. Bud. gosp.	Nr 32	k. XIX		

Paczków

Tab.28

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Pałac:	Nr 1	ok. 1860, p. XX		
	a. Bud. gosp. I i II				
	b. Dom Ludowy				
	c. Park pałacowy		ok. 1860		
2.	a. Dom mieszk.	Nr 2	p. XX		
	b. Stodoła	Nr 2	p. XX		
3.	Dom mieszk.	Nr 7	ok.. 1880		
4.	Dom mieszk.	Nr 8	ok. 1915		
5.	Stodoła	Nr 11	k. XIX		
6.	Stodoła	Nr 12	k. XIX		
7.	Dom mieszk.	Nr 13	k. XIX		
8.	Stodoła	Nr 17	k. XIX		
9.	Dom mieszk.	Nr 20	1913		
10.	Szkoła Podstawowa	Nr 24	ok. 1915		
11.	Dom mieszk. (leśniczówka)	Nr 30	ok. 1915		
12.	Stodoła	Nr 36	k. XIX		
13.	Stodoła	Nr 41	1893		
14.	Stodoła	Nr 44	k. XIX		
15.	Młyn	Nr 60	k. XIX		
16.	Zabudowania cegielni				

Posadowice

Tab.29

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Kościół fil. Bożego Ciała		k. XVI, 2 poł. XVII, p. XX	1578 z dn. 19.03.66	Biała Zielona
	a. Cmentarz poewang.		1629, 2 poł. XIX		Karta
2.	Zespół pałacowo-folwarczny:	Nr 47	XIX, p. XX		Biała Ankieta
	a. Pałac		1702, XIX	1579 z dn. 19.03.66	Biała Zielona
	b. Dom zarządcy, ob. biura		ok. 1910		
	c. Spichlerz, ob. magazyn		p. XIX	1580 z dn. 19.03.66	Biała Zielona
	d. Gorzelnia		ok. 1880, ok. 1900		

	e. Park pałacowy		k. XVIII, p. XIX, k. XIX		
	f. Brama wjazdowa		ok. 1920		
3.	Szkoła Podstawowa		ok. 1915		
4.	Dom mieszk.	Nr 1	ok. 1920		
5.	Dom mieszk.	Nr 12	p. XX		
6.	Dom mieszk.	Nr 16	p. XX		
7.	Dom mieszk.	Nr 19	ok. 1910		
8.	Dom mieszk.	Nr 21	XIX/XX		
9.	Dom mieszk.	Nr 45	XIX/XX		
10.	Leśniczówka	w pn.-wsch. części wsi	I. 30-te XX		

Radziszyn

Tab.30

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Dom mieszk.	Nr 1	XIX/XX		
2.	a. Dom mieszk.	Nr 10	p. XX		
	b. Stodoła	Nr 10	k. XIX		
3.	Dom mieszk.	Nr 14	XIX/XX		
4.	Dom mieszk.	Nr 16	XIX/XX		
5.	Dom mieszk.	Nr 17	XIX/XX		
6.	Dom mieszk.	Nr 18	k. XIX		
7.	Dom mieszk.	Nr 19	1912		

Satok

Tab.31

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Dom mieszk.	Nr 1	k. XIX		
2.	a. Dom mieszk.	Nr 13	2 poł. XIX		
	b. Stodoła	Nr 13	k. XIX		
3.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 15	2 poł. XIX		
4.	Stodoła	Nr 16	XIX/XX		

5.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 19	ok. 1870		
6.	Dom mieszk.	Nr 20	2 poł. XIX		
7.	Dom mieszk.	Nr 28	XIX/XX		
8.	Dom mieszk.	Nr 38	4 ćw. XIX		

Solniki Małe

Tab.32

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Kościół fil. Wniebowzięcia NMP:		1826-27	A/984 z dn. 10.11.06	Biała Zielona
	a. Cmentarz kat.		1 poł. XIX		Karta
	b. Plebania, ob. dom mieszk.	Nr 29	poł. XIX		
	c. Stodoła	Nr 29	ok. 1850		
2.	Dom mieszk.	Nr 6	3 ćw. XIX		
3.	Zespół:	Nr 7			
	a. Brama	Nr 7	k. XIX		
	b. Bud. gosp.	Nr 7	ok. 1890		
4.	Dom mieszk.	Nr 11	3 ćw. XIX		
5.	a. Dom mieszk.	Nr 12	ok. 1880		
	b. Stodoła	Nr 12	ok. 1880		
6.	a. Dom mieszk.	Nr 14	2 poł. XIX		
	b. Bud. gosp.	Nr 14	ok. 1860		
7.	Dom mieszk.	Nr 22	p. XX		
8.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 26	1864		
9.	a. Dom mieszk.	Nr 27	XIX/XX		
	b. Stodoła	Nr 27	2 poł. XIX		
10.	a. Dom mieszk.	Nr 28	ok. 1910		
	b. Bud. gosp.	Nr 28	ok. 1870		
11.	a. Dom mieszk.	Nr 30	1912		
	b. Stodoła	Nr 30	k. XIX		
12.	a. Dom mieszk.	Nr 33	2 poł. XIX, 1880		
	b. Bud. gosp.	Nr 33	2 poł. XIX, 1880		
	c. Stodoła	Nr 33	2 poł. XIX		
13.	a. Dom mieszk.	Nr 34	2 poł. XIX, 1870		
	b. Stodoła	Nr 34	ok. 1870		

14.	Dom mieszk.	Nr 39	ok. 1930		
-----	-------------	-------	----------	--	--

Solniki Wielkie

Tab.33

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Zespół kościelny:				
	a. Kościół par. św. Michała Archanioła		XV, 1888	1582 z dn. 19.03.66	Zielona
	b. Cmentarz kat.		XV, XIX		Karta
	c. Plebania	Nr 25	1864, ok. 1920		Zielona
	d. Bud. mieszk.-gosp.	Nr 25	3 ćw. XIX		
2.	Cmentarz	na pd. od wsi			
3.	Dom mieszk. i Dom Ludowy	Nr 5	ok. 1890, p. XX		
4.	a. Dom mieszk.	Nr 8	ok. 1890		
	b. Obora	Nr 8	ok. 1890		
5.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 9 a	ok. 1880		
6.	Dom mieszk.	Nr 12	3 ćw. XIX		
7.	Dom mieszk.	Nr 15	3 ćw. XIX, p. XX		
8.	Szkoła Podstawowa	Nr 22	ok. 1890		
9.	Dom mieszk.	Nr 23	3 ćw. XIX		
10.	Dom mieszk.	Nr 23 a	p. XX		
11.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 25	3 ćw. XIX		
12.	Dom mieszk.-gosp., d. kuźnia	Nr 26	ok. 1890		
13.	Dom mieszk., ob. biblioteka	Nr 33	3 ćw. XIX		
14.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 35	4 ćw. XIX		
15.	Dom mieszk.	Nr 41	p. XX		
16.	Dom mieszk.	Nr 51	ok. 1895		
17.	Dom mieszk.	Nr 54	ok. 1880		

18.	Dom mieszk.	Nr 74	ok. 1890		
19.	Dom mieszk.	Nr 77	p. XX		
20.	Dom mieszk.	Nr 77 a	p. XX		
21.	Dom mieszk.	Nr 79	p. XX		
22.	Dom mieszk.	Nr 80	ok. 1920		
23.	Dom mieszk.	Nr 81 a	ok. 1895		
24.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 83	1852		
25.	Stodoła + dom mieszk.	Nr 85	1900		
26.	Stodoła	Nr 86	XIX/XX		

Stronia

Tab.34

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	a. Kościół fil. Narodzenia NMP		2 poł. XIII, 1689, 1731	405 z dn. 24.11.56	Biała Zielona
	b. Cmentarz poewang.		XIII, 2 poł. XIX		Karta
2.	Zespół pałacowo-folwarczny:	Nr 66	1847, XIX, 1920-23	693/W/1-2 z dn. 17.05.94	Biała Ankieta
	a. Pałac		ok. 1870	693/W/1-2 z dn. 17.05.94	Biała
	b. Spichlerz		1847, 1935	693/W/1-2 z dn. 17.05.94	Biała
	c. Dom mieszk.		ok. 1870		
	d. Park pałacowy		ok. 1830, 1880	524/W z dn. 31.01.84	
3.	Dom mieszk.	Nr 11	p. XX		
4.	Dom mieszk.	Nr 13	3 ćw. XIX		
5.	Dom mieszk.	Nr 19	k. XIX		
6.	Dom mieszk.	Nr 20	XIX/XX		
7.	Szkoła Podstawowa	Nr 22	ok. 1895		

8.	Dom mieszk.	Nr 33	1915		
9.	a. Dom mieszk.	Nr 52	k. XIX		
	b. Bud. gosp.	Nr 52	ok. 1880		
	c. Stodoła	Nr 52	k. XIX		
10.	Dom mieszk.	Nr 55	ok. 1890		
11.	Dom mieszk.	Nr 60	k. XIX		
12.	a. Dom mieszk.	Nr 73	ok. 1930		
	b. Trafostacja	Nr 73	ok. 1930		

Strzałkowa

Tab.35

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Zespół pałacowy (relikt):				
	a. Brama pałacowa		ok. 1810		
	b. Park pałacowy		1 poł. XIX		
2.	Dom mieszk.	Nr 1	I. 30-te XIX		
3.	Dom mieszk.	Nr 15/5	XIX		

Wabienice

Tab.36

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	Kościół par. Wniebowzięcia NMP		XV, XVIII	1584 z dn. 19.03.66	Zielona
	a. Plebania	Nr 94	2 poł. XIX		Karta
	b. Cmentarz poewang.				
2.	Zespół d. folwarku:				
	a. Bud. gosp. I		ok. 1860		
	b. Bud. gosp. II		poł. XIX		
	c. Park podworski		ok. 1820, ok. 1880	189 z dn. 31.05.50; 242 z dn. 5.09.50	
3.	Urząd Pocztowo - Telekomunikacyjny		ok. 1915		
4.	Wiejski Ośrodek Zdrowia	Nr 2	ok. 1925		
5.	Stodoła	Nr 5	k. XIX		
6.	Dom mieszk. + stodoła	Nr 6	k. XIX		
7.	Dom mieszk.	Nr 7	2 poł. XIX		

8.	Dom mieszk.	Nr 8	p. XX		
9.	Dom mieszk.	Nr 12	k. XIX		
10.	Dom mieszk.	Nr 15	k. XIX		
11.	Dom mieszk., ob. Dom Ludowy	Nr 16	ok. 1880		
12.	Dom mieszk.	Nr 33	p. XX		
13.	Dom mieszk.	Nr 41/40	p. XX		
14.	Dom mieszk.	Nr 47? (d. 50)	ok. 1890		
15.	Zespół mieszk.-gosp.	Nr 54	ok. 1880		
16.	Zespół mieszk.-gosp.:	Nr 55/56/57/58	ok. 1910		
	a. Dom mieszk.				
	b. Oficyna II i III				
	c. Bud. gosp. I i II				
17.	Dom mieszk.	Nr 73	2 ćw. XIX, XX		
18.	Dom mieszk.	Nr 79	4 ćw. XIX		
19.	Dom mieszk.	Nr 83	k. XIX		
20.	Dom mieszk.-gosp.	Nr 85	k. XIX		
21.	Dom mieszk.	Nr 98	3 ćw. XIX		
22.	Zespół cegielni:		k. XIX		
	a. Dom mieszk.				
	b. Komin				

Zawidowice

Tab.37

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	a. Kościół par. św. Wawrzyńca		1874		Biała Zielona
	b. Cmentarz kat.		poł. XIX		Karta
2.	Dwór, ob. dom mieszk.	Nr 48	ok. 1860		
3.	Szkoła Podstawowa nr 26		ok. 1870		
4.	a. Dom mieszk.	Nr 5	1891		
	b. Stodoła	Nr 5	k. XIX		
5.	Dom mieszk.	Nr 11	k. XIX		
6.	Zespół mieszk.-gosp.:				
	a. Dom mieszk.	Nr 13-13 a	3 ćw. XIX		
	b. Bud. gosp.	Nr 13	ok. 1870		
	c. Bud. gosp.	Nr 13 a	ok. 1870		
7.	Dom mieszk.	Nr 15	XIX/XX		
8.	Dom mieszk.	Nr 16	1893		
9.	Dom mieszk.	Nr 18	1876		
10.	a. Dom mieszk.	Nr 19	2 poł. XIX		

	b. Bud. gosp.	Nr 19	ok. 1880		
11.	Stodoła	Nr 20	1932		
12.	a. Dom mieszk.	Nr 23	1911		
	b. Stodoła	Nr 23	k. XIX		
13.	a. Dom mieszk.	Nr 24	ok. 1920		
	b. Bud. gosp.	Nr 24	p. XX		
14.	Dom mieszk.	Nr 24 a	k. XIX		
15.	Dom mieszk.	Nr 26	3 ćw. XIX		
16.	a. Dom mieszk.	Nr 28	p. XX		
	b. Obora	Nr 28	1910		
17.	Dom mieszk.	Nr 29	ok. 1915		
18.	Stodoła	Nr 37	k. XIX		
19.	Dom mieszk.	Nr 38	k. XIX		
20.	Dom Nauczyciela	Nr 39	XIX/XX		
21.	Dom Ludowy	Nr 43 a	p. XX		
22.	Dom mieszk.	Nr 52	1897		
23.	Dom mieszk.	Nr 62/60	p. XX		
24.	Stodoła	Nr 66	ok. 1880		
25.	Kapliczka	przy nr 10	k. XIX		Fiszka Karta R
26.	Kapliczka	przy nr 13a	p. XIX		Fiszka Karta R
27.	Kapliczka p.w. św. Nepomucena	przy nr 25	XVIII		Fiszka Karta R
28.	Krzyż cmentarny	przed pd. fasadą kościół par.	XIX		Karta R
29.	Krzyż przydrożny	przy nr 11			Karta R

Zbytowa

Tab.38

Lp	Obiekt	Adres	Wiek	Rejestr Zabytków	Karta ewid.
1.	a. Kościół par. MB Królowej Polskiej		1849-91		Zielona
	b. Cmentarz poewang		poł. XIX		Karta

2.	Zespół dworski:				
	a. Dworek	Nr 36	2 ćw. XIX, XIX/XX		
	b. Bud. gosp. I	Nr 36	1891		
	c. Bud. gosp. II	Nr 36	1891		
	d. Spichlerz	Nr 36	4 ćw. XIX		
	e. Park podworski		ok. 1850		
3.	Dom mieszk.	Nr 2	4 ćw. XIX		
4.	Stodoła	Nr 3	3 ćw. XIX		
5.	Dom mieszk.	Nr 4	k. XIX		
6.	Dom mieszk.	Nr 12	1928		
7.	Stodoła	Nr 17	k. XIX		
8.	Dom mieszk.	Nr 20	1927		
9.	Stodoła	Nr 20	k. XIX		
10.	Dom mieszk.	Nr 21	1914		
11.	a. Dom mieszk.	Nr 23	1927		
	b. Stodoła	Nr 23	ok. 1920		
12.	a. Dom mieszk.	Nr 24	1886		
	b. Stodoła	Nr 24	ok. 1880		
13.	Dom mieszk.	Nr 26	ok. 1915		
14.	Stodoła	Nr 29	3 ćw. XIX		
15.	Dom mieszk.	Nr 34	k. XIX		
16.	Dom mieszk.	Nr 37	1874		
17.	Dom mieszk.	Nr 38	1870		
18.	Dom mieszk.	Nr 39	k. XIX		
19.	Dom mieszk.	Nr 42	p. XX		
20.	a. Dom mieszk.	Nr 44	4 ćw. XIX		
	b. Bud. gosp.	Nr 44	poł. XIX		
21.	Dom mieszk.	Nr 45	k. XIX		
22.	Stodoła	Nr 53	4 ćw. XIX		

23.	Stodoła	Nr 54	k. XIX		
24.	Dom mieszk.	Nr 59	1826		
25.	Dom mieszk.	Nr 60	p. XX		
26.	a. Dom mieszk.	Nr 61	XIX/XX		
	b. Stodoła	Nr 61	4 ćw. XIX		
27.	D. młyn	Nr 63	4 ćw. XIX		
28.	Dom mieszk.	Nr 75	3 ćw. XIX		
29.	Stodoła	Nr 77	1900		
30.	Zespół mieszk.-gosp.:	Nr 84	3 ćw. XIX		
	a. Dom mieszk.	Nr 84	3 ćw. XIX		
	b. Bud. mieszk.-gosp.	Nr 84	3 ćw. XIX		
	c. Stodoła	Nr 84	3 ćw. XIX		
31.	Dom mieszk.	Nr 104	XIX/XX		
32.	Dom mieszk.	Nr 108	3 ćw. XIX		
33.	Dom mieszk.	Nr 112	k. XIX		

Wykaz zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom.

6. WYKAZ ZABYTKOWYCH CMENTARZY - ZAŁĄCZNIK F

Tab.39

L.p	Miejscowość	Obiekt	Pow. [ha]	Wiek	Rejestr zabytków	Karta ewid.
1.	Bierutów	Cmentarzysko przykościelne ewang., ob. miejsce pocmentarne		XVII		
2.	Bierutów	Cmentarz komunalny	1,43	2 poł. XIX		1983
3.	Gorzesław	Cmentarz przykościelny ewang., ob. nieczynny	0,50	XV, XIX	1575 z dn. 19.03.84	1983
4.	Jemielna	Cmentarz ewang., ob. nieczynny	0,29			1983
5.	Jemielna	Cmentarz przykościelny ewang., ob. nieczynny	0,36	1865	1576 z dn. 19.03.66	1983
6.	Kijowice	Cmentarz żydowski, ob. nieczynny	0,30	1865	636\W z dn. 12.01.90	1983
7.	Kruszowice	Cmentarz ewang., ob. nieczynny	0,17	XIX\ XX		1983
8.	Posadowice	Cmentarz przykościelny ewang., ob. nieczynny	0,20	1629, 2 poł. XIX		1983
9.	Solniki Małe	Cmentarz przykościelny kat., ob. nieczynny	0,10	1 poł.XIX		1983
10.	Solniki Małe	Cmentarz				
11.	Solniki Wielkie	Cmentarz przykościelny kat., ob. nieczynny	0,24	XV, XIX		1983
12.	Solniki	Cmentarz				

	Wielkie					
13.	Stronia	Cmentarz przykościelny ewang., ob. nieczynny	0,66	XII, 2 poł. XIX		1983
14.	Wabienice	Cmentarz przykościelny. Ewang.. ob. nieczynny	0,21	2 poł. XIX		1983
15.	Wabienice	Cmentarz				
16.	Zawidowice	Cmentarz przykościelny kat., ob. nieczynny	0,23	Poł. XIX		1983
17.	Zawidowice	Cmentarz				
18.	Zbytowa	Cmentarz przykościelny ewang., ob. kat.		Poł. XIX		1983
19.	Zbytowa	Cmentarz				

Wykaz zabytkowych cmentarzy podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom.